

T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ İLE
DİNLEDİKLERİ MÜZİK TÜRLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

DOKTORA TEZİ

Hazırlayan
Çiğdem Eda ANGI

Ankara
Aralık, 2012

T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ İLE
DİNLEDİKLERİ MÜZİK TÜRLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

DOKTORA TEZİ

Çiğdem Eda ANGI

Danışman: Prof. Yılmaz ŞENDURUR

Ankara
Aralık, 2012

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Çiğdem Eda ANGI 'ın "Lise Öğrencilerinin Demografik Özellikleri İle Dinledikleri Müzik Türleri Arasındaki İlişki" başlıklı tezi 22/03/2013 tarihinde jürimiz tarafından, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Doktora Tezi Olarak Kabul Edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Başkan : Prof. Dr. Aytekin ALBUZ.....

Üye (Tez Danışmanı): Prof. Yılmaz ŞENDURUR.....

Üye: Prof. Nuray ÖZEN.....

Üye: Doç. Dr. Necati CEMALOĞLU.....

Üye: Yrd. Doç. Dr. Tuğçe KAYNAK.....

ÖNSÖZ

Araştırmanın her aşamasında yardımlarını sunan, fikirleriyle bana yol gösteren, desteğini benden esirgemeyen değerli danışman öğretmenim Sayın Prof. Yılmaz ŞENDURUR' a, tez izleme kurulunda yer alan, kıymetli fikirleri ve önerileriyle araştırmaya yön veren değerli öğretmenim Prof. Nuray ÖZEN'e, araştırmanın hazırlık ve değerlendirme aşamalarında kıymetli fikirleriyle ve desteğiyle çok önemli katkılarda bulunan öğretmenim Sayın Doç. Dr. Necati CEMALOĞLU'na, veri analizlerinde bilgisini ve yardımlarını esirgemeyen Sayın Doç. Dr. Bülent ALTUNKAYNAK' a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen aileme, arkadaşlarıma, sevgili arkadaşlarım Yrd. Doç. Dr. Tuğçe KAYNAK' a, Dr. Pınar ALÇO' ya, Nil ÖZSANCAK' a, Selçuk OKTAY' a ve anket çalışmasına katılan sevgili lise öğrencilerine teşekkürlerimi sunmaktan mutluluk duyarım.

Çiğdem Eda ANGI

ÖZET

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ İLE DİNLEDİKLERİ MÜZİK TÜRLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

ANGI, Çiğdem Eda

Doktora, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Yılmaz ŞENDURUR

Aralık 2012, 154sayfa

Bu araştırmanın amacı, lise öğrencilerinin demografik özellikleri ile dinledikleri müzik türleri arasındaki ilişkiyi saptamaktır. Araştırmanın evrenini Ankara'daki M.E.B.'na bağlı liseler, örneklemini ise her bir lise türünden random yöntemi ile farklı ilçelerden seçilen 7 liseden 634 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan anketin 1. bölümü öğrencilerin demografik özelliklerini belirleyecek 33 sorudan, 2. bölümü ise dinledikleri müzik türlerini belirleyecek 27 sorudan oluşmuştur. Hazırlanan ankette ilk olarak *Kolmogorov-Smirnov testi* ile verilerin normal dağılıma uyup uymadığı incelenmiştir. Maddeler normal dağılıma sahip olduğundan iki grubun karşılaştırılmasında *Independent Sample t testi*, ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında ise *One-Way ANOVA* kullanılmıştır. Grupların birbirinden farklı olduğunun tespit edilmesi için *Scheffé testi* uygulanmış, grupların karşılaştırılmasına ilişkin testler varyans homojenliği varsayımı *Levene testi* ile incelenmiştir. Çalışmada yer alan analizler için IBM SPSS 20.0 paket programı kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda; lise öğrencilerinin dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türünün Pop müzik olduğu belirlenmiştir. Farklı demografik özellikteki öğrencilerin, dinledikleri müzik türü arasında belirgin farklar olduğu görülmüştür. Müzik türlerini tercih düzeylerinin; yaşa, cinsiyete, okudukları okula, ailenin eğitim durumuna ve mesleklerine, gelir düzeyine, aile ilişkilerine, sosyal hayatlarına, ek iş yapmalarına, sigara/içki kullanmalarına, enstrüman çalma ve kitap okuma durumlarına, hayata karşı bakış açılarına ve beklentilerine göre karşılaştırıldığında anlamlı farklar olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Demografi, Müzik Türleri, Müzik Dinleme, Lise Öğrencileri

ABSTRACT**THE CORRELATION BETWEEN HIGH SCHOOL STUDENTS'
DEMOGRAPHICAL QUALIFICATIONS AND FAVOURITE MUSIC GENRES**

ANGI, Çiğdem Eda

PhD, Music Teaching Programme

Thesis Advisor: Prof. Yılmaz ŞENDURUR

December 2012, 154 Pages

The aim of this study is to determine the correlation between high school students' demographical qualifications and music genres that they listen. The universe of the study is the high schools in Ankara which are connected to National Education Ministry, the sample is 634 students from 7 high schools from various districts which are randomly chosen from each genre of high school. First chapter of the questionnaire that used in the study, contains 33 questions that enable to determine demographical qualifications of the students, second chapter contains 27 questions that enable to determine music genres that they listen. At the prepared questionnaire firstly dataset was researched whether it answered for normal dispersion with Kolmogorov-Smirnov test. Therefore elements have normal dispersion, for comparing two groups Independent Sample Test had been used, for comparing more than two groups One-Way ANOVA had been used. For determining whether groups are different from each other Scheffe Test was applied, tests for comparing groups had been searched with Levene Test, variance homogeneity assumption. For the analysis in the study, IBM SPSS 20.0 package programme had been used.

In accordance with the result of the study, when general grades of musical genres were analysed, it is seen that the most favourite music genre is pop music. It is seen that there are differences on musical choices of students who have different demographical qualifications. When choice grade of music genres are compared with age, sex, the high school that they study, the education degree of the family, social life, doing part time job, reading books and ability playing any musical instruments, their expectations and life perspectives, it was determined that there were significant differences.

KeyWords: Demography, Music Genres, Listening music, High school students.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ	vii
1- GİRİŞ	1
1.1. Önem	6
1.2. Sınırlılıklar	6
1.3. Varsayımlar	6
1.4. Kısaltmalar ve Tanımlar	7
2- KAVRAMSAL ÇERÇEVE	8
2.1. Demografi	8
2.1.1. Demografinin Diğer Bilimlerle İlişkisi	11
2.1.2. Demografinin Ayrıldığı Uzmanlık Dalları.....	11
2.1.3. Demografide Yöntem.....	12
2.1.4. Demografide Bilgi Kaynakları	12
2.2. Ergenlik Dönemi	13
2.3. Kitle İletişim Araçları ve Müzik	15
2.4. Müzik ve Müziğin İnsan Yaşamına Etkileri	18
2.5. Müzik Türleri	22
2.5.1. Arabesk Müzik	22
2.5.2. Blues/Caz Müzik	25
2.5.3. Hiphop/Rap Müzik.....	27
2.5.4. Klasik Müzik.....	29
2.5.5. Pop Müzik	31
2.5.6. Rock/Metal Müzik	33
2.5.7. Tasavvuf Müziği	36
2.5.8. Türk Halk Müziği	37
2.5.9. Türk Sanat Müziği	38

3- YÖNTEM	39
3.1. Araştırmanın Modeli	39
3.2. Evren ve Örneklem	39
3.3. Veri Toplama Aracı	40
3.4. Anketin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları	41
3.5. Verilerin Analizi	46
4- BULGULAR VE YORUM	47
4.1. Araştırmaya Katılan Lise Öğrencilerinin Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	47
4.2. Araştırmaya Katılan Lise Öğrencilerinin Dinledikleri Müzik Türlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	63
4.3. Araştırmaya Katılan Lise Öğrencilerinin Müzik Türlerini Tercih Düzeylerinin Demografik Özelliklerine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	64
5- SONUÇLAR VE ÖNERİLER	124
5.1. Sonuçlar	124
5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	124
5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	125
5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	126
5.2. Öneriler	129
KAYNAKÇA	130
İNTERNET KAYNAKÇASI	134
EKLER	135

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Lise öğrencilerin okullara göre dağılımı.....	40
Tablo 2. Madde istatistikleri için ilk tablo.....	41
Tablo 3. Faktör analizine uygunluk testleri.....	42
Tablo 4. Alt boyutlar ve varyansı açıklama yüzdeler.....	44
Tablo 5. Faktör analizine ait birinci bileşen matrisi.....	45
Tablo 6. Alt boyutlara ilişkin maddelerin dağılımı, faktör yükleri ve güvenilirlik katsayıları.....	46
Tablo 7. Öğrencilerin yaş grubuna göre dağılımı.....	47
Tablo 8. Öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı.....	47
Tablo 9. Öğrencilerin okullara göre dağılımı.....	48
Tablo 10. Öğrencilerin anne/baba durumlarına göre dağılımı.....	48
Tablo 11. Öğrencilerin annelerinin durumlarına göre dağılımı.....	48
Tablo 12. Öğrencilerin babalarının durumlarına göre dağılımı.....	49
Tablo 13. Öğrencilerin annelerinin mesleğine göre dağılımı.....	49
Tablo 14. Öğrencilerin babalarının mesleğine göre dağılımı.....	49
Tablo 15. Öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre dağılımı.....	50
Tablo 16. Öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre dağılımı.....	50
Tablo 17. Öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyine göre dağılımı.....	51
Tablo 18. Öğrencilerin liseye başlamadan önce en uzun kaldıkları yerleşim yerine göre dağılımı.....	51
Tablo 19. Öğrencilerin lise öğrenimi sırasında kaldıkları yere göre dağılımı...	52
Tablo 20. Öğrencilerin ek iş yapma durumuna göre dağılımı.....	52
Tablo 21. Öğrencilerin lise öğrenimi sırasında gelirinin çoğunluğunu temin ettiği yere göre dağılımı.....	53
Tablo 22. Öğrencilerin en çok harcama yaptıkları alana göre dağılımı.....	53
Tablo 23. Öğrencilerin ders zamanı dışında zamanı nasıl değerlendirdiklerine ilişkin görüşlerin dağılımı.....	54
Tablo 24. Öğrencilerin aileleri ile olan ilişkilerini tanımlama biçimine göre dağılımı.....	55

Tablo 25. Öğrencilerin arkadaşları ile ilişkilerini tanımlama biçimine göre dağılımı.....	55
Tablo 26. Öğrencilerin kendileri ile ilgili düşüncelerine göre dağılımı.....	56
Tablo 27. Öğrencilerin hayatlarından memnuniyet durumuna göre dağılımı....	56
Tablo 28. Öğrencilerin sorunlar karşısında güçsüz kaldıklarında en çok başvurduğu çözüm yoluna göre dağılımı.....	57
Tablo 29. Öğrencilerin sigara kullanma durumuna göre dağılımı.....	57
Tablo 30. Öğrencilerin alkol kullanma durumuna göre dağılımı.....	58
Tablo 31. Öğrencilerin gazetede en çok ağırlık verdikleri alana göre dağılımı..	58
Tablo 32. Öğrencilerin televizyonda en çok ilgi duyduğu program türüne göre dağılımı.....	59
Tablo 33. Öğrencilerin kitap okuma durumuna göre dağılımı.....	59
Tablo 34. Öğrencilerin en çok tercih ettiği kültür/sanat etkinliğine göre dağılımı.....	60
Tablo 35. Öğrencilerin enstrüman çalma durumuna göre dağılımı.....	60
Tablo 36. Öğrencilerin çalmak istedikleri enstrümana göre dağılımı.....	60
Tablo 37. Öğrencilerin bildiği yabancı dile göre dağılımı.....	61
Tablo 38. Öğrencilerin gelecekle ilgili beklentilerine ilişkin göre dağılımı.....	61
Tablo 39. Öğrencilerin çalışmak istedikleri iş ortamına göre dağılımı.....	62
Tablo 40. Müzik türlerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler.....	63
Tablo 41. Müzik türlerini tercih düzeylerinin yaşa göre karşılaştırılması.....	64
Tablo 42. Müzik türlerini tercih düzeylerinin cinsiyete göre karşılaştırılması...66	
Tablo 43. Arabesk müzik tercih düzeyinin okullara göre karşılaştırılması.....67	
Tablo 44. Blues/Caz müzik tercih düzeyinin okullara göre karşılaştırılması.....67	
Tablo 45. Hiphop/Rap müzik tercih düzeyinin okullara göre karşılaştırılması..68	
Tablo 46. Klasik müzik tercih düzeyinin okullara göre karşılaştırılması.....68	
Tablo 47. Pop müzik tercih düzeyinin okullara göre karşılaştırılması.....69	
Tablo 48. Rock/metal müzik tercih düzeyinin okullara göre karşılaştırılması...69	
Tablo 49. Tasavvuf müziği tercih düzeyinin okullara göre karşılaştırılması.....70	
Tablo 50. T.H.M. tercih düzeyinin okullara göre karşılaştırılması.....70	
Tablo 51. T.S.M. tercih düzeyinin okullara göre karşılaştırılması.....71	

Tablo 52. Müzik türlerini tercih düzeylerinin anne-baba ilişki durumuna göre karşılaştırılması.....	72
Tablo 53. Müzik türlerini tercih düzeyinin annenin mesleğine göre karşılaştırılması.....	73
Tablo 54. Müzik türlerini tercih düzeyinin babanın mesleğine göre karşılaştırılması.....	75
Tablo 55. Arabesk müzik tercih düzeyinin annenin eğitim durumuna göre karşılaştırılması.....	76
Tablo 56. Blues/Caz müzik tercih düzeyinin annenin eğitim durumuna göre karşılaştırılması.....	76
Tablo 57. Hiphop/Rap müzik tercih düzeyinin annenin eğitim durumuna göre karşılaştırılması.....	77
Tablo 58. Klasik müzik tercih düzeyinin annenin eğitim durumuna göre karşılaştırılması.....	77
Tablo 59. Pop müzik tercih düzeyinin annenin eğitim durumuna göre karşılaştırılması.....	77
Tablo 60. Rock/Metal müzik tercih düzeyinin annenin eğitim durumuna göre karşılaştırılması.....	78
Tablo 61. Tasavvuf müziği tercih düzeyinin annenin eğitim durumuna göre karşılaştırılması.....	78
Tablo 62. T.H.M. tercih düzeyinin annenin eğitim durumuna göre karşılaştırılması.....	78
Tablo 63. T.S.M. tercih düzeyinin annenin eğitim durumuna göre karşılaştırılması.....	79
Tablo 64. Arabesk müzik tercih düzeyinin babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması.....	80
Tablo 65. Blues/Caz müzik tercih düzeyinin babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması.....	80
Tablo 66. Hiphop/Rap müzik tercih düzeyinin babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması.....	81
Tablo 67. Klasik müzik tercih düzeyinin babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması.....	81

Tablo 68. Pop müzik tercih düzeyinin babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması.....	82
Tablo 69. Rock/Metal müzik tercih düzeyinin babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması.....	82
Tablo 70. Tasavvuf müziği tercih düzeyinin babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması.....	83
Tablo 71. T.H.M. tercih düzeyinin babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması.....	83
Tablo 72. T.S.M. tercih düzeyinin babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması.....	84
Tablo 73. Arabesk müzik tercih düzeyinin ailenin gelir durumuna göre karşılaştırılması.....	85
Tablo 74. Blues/Caz tercih düzeyinin ailenin gelir durumuna göre karşılaştırılması.....	85
Tablo 75. Hiphop/Rap müzik tercih düzeyinin ailenin gelir durumuna göre karşılaştırılması.....	86
Tablo 76. Klasik müzik tercih düzeyinin ailenin gelir durumuna göre karşılaştırılması.....	86
Tablo 77. Pop müzik tercih düzeyinin ailenin gelir durumuna göre karşılaştırılması.....	87
Tablo 78. Rock/Metal müzik tercih düzeyinin ailenin gelir durumuna göre karşılaştırılması.....	87
Tablo 79. Tasavvuf müziği tercih düzeyinin ailenin gelir durumuna göre karşılaştırılması.....	88
Tablo 80. T.H.M. tercih düzeyinin ailenin gelir durumuna göre karşılaştırılması.....	88
Tablo 81. T.S.M. tercih düzeyinin ailenin gelir durumuna göre karşılaştırılması.....	89
Tablo 82. Müzik türlerini tercih düzeyinin liseye başlamadan önce kalınan yere göre karşılaştırılması.....	90
Tablo 83. Müzik türlerini tercih etme düzeylerinin ek iş yapma durumuna göre karşılaştırılması.....	92

Tablo 84. Arabesk müzik tercih düzeyinin aile ilişkisine göre karşılaştırılması.....	93
Tablo 85. Blues/Caz müzik tercih düzeyinin aile ilişkisine göre karşılaştırılması.....	93
Tablo 86. Hiphop/Rap müzik tercih düzeyinin aile ilişkisine göre karşılaştırılması.....	94
Tablo 87. Klasik müzik tercih düzeyinin aile ilişkisine göre karşılaştırılması.....	94
Tablo 88. Pop müzik tercih düzeyinin aile ilişkisine göre karşılaştırılması.....	95
Tablo 89. Rock/Metal müzik tercih düzeyinin aile ilişkisine göre karşılaştırılması.....	95
Tablo 90. Tasavvuf müziği tercih düzeyinin aile ilişkisine göre karşılaştırılması.....	96
Tablo 91. T.H.M. tercih düzeyinin aile ilişkisine göre karşılaştırılması.....	96
Tablo 92. T.S.M. tercih düzeyinin aile ilişkisine göre karşılaştırılması.....	96
Tablo 93. Müzik türlerini tercih düzeylerinin arkadaşlarıyla ilişki durumuna göre karşılaştırılması.....	97
Tablo 94. Arabesk müzik tercih düzeyinin öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeylerine göre karşılaştırılması.....	98
Tablo 95. Blues/Caz müzik tercih düzeyinin öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeylerine göre karşılaştırılması.....	99
Tablo 96. Hiphop/Rap müzik tercih düzeyinin öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeylerine göre karşılaştırılması.....	99
Tablo 97. Klasik müzik tercih düzeyinin öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeylerine göre karşılaştırılması.....	100
Tablo 98. Pop müzik tercih düzeyinin öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeylerine göre karşılaştırılması.....	100
Tablo 99. Rock/Metal müzik tercih düzeyinin öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeylerine göre karşılaştırılması.....	100
Tablo 100. Tasavvuf müziği tercih düzeyinin öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeylerine göre karşılaştırılması.....	101

Tablo 101. T.H.M. tercih düzeyinin öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeylerine göre karşılaştırılması.....	101
Tablo 102. T.S.M. tercih düzeyinin öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeylerine göre karşılaştırılması.....	102
Tablo 103. Müzik türlerini tercih düzeyinin sigara kullanma durumuna göre karşılaştırılması.....	103
Tablo 104. Müzik türlerini tercih düzeyinin içki içme durumuna göre karşılaştırılması.....	105
Tablo 105. Arabesk müzik tercih düzeyinin öğrencilerin kitap okuma durumuna göre karşılaştırılması.....	107
Tablo 106. Blues/Caz müzik tercih düzeyinin kitap okuma durumuna göre karşılaştırılması.....	107
Tablo 107. Hiphop/Rap müzik tercih düzeyinin kitap okuma durumuna göre karşılaştırılması.....	108
Tablo 108. Klasik müzik tercih düzeyinin kitap okuma durumuna göre karşılaştırılması.....	108
Tablo 109. Pop müzik tercih düzeyinin kitap okuma durumuna göre karşılaştırılması.....	108
Tablo 110. Rock/metal müzik tercih düzeyinin kitap okuma durumuna göre karşılaştırılması.....	109
Tablo 111. Tasavvuf müziği tercih düzeyinin kitap okuma durumuna göre karşılaştırılması.....	109
Tablo 112. T.H.M. tercih düzeyinin kitap okuma durumuna göre karşılaştırılması.....	110
Tablo 113. T.S.M. tercih düzeyinin kitap okuma durumuna göre karşılaştırılması.....	110
Tablo 114. Müzik türlerinin tercih düzeylerinin enstrüman çalma durumuna göre karşılaştırılması.....	111
Tablo 115. Müzik türlerini tercih düzeyinin gelecekle ilgili beklentilere göre karşılaştırılması.....	113
Tablo 116. Arabesk müzik tercih düzeyinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre karşılaştırılması.....	115

Tablo 117. Blues/Caz müzik tercih düzeyinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre karşılaştırılması.....	115
Tablo 118. Hiphop/Rap müzik tercih düzeyinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre karşılaştırılması.....	116
Tablo 119. Klasik müzik tercih düzeyinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre karşılaştırılması.....	116
Tablo 120. Pop müzik tercih düzeyinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre karşılaştırılması.....	117
Tablo 121. Rock/Metal müzik tercih düzeyinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre karşılaştırılması.....	117
Tablo 122. Tasavvuf müziği tercih düzeyinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre karşılaştırılması.....	118
Tablo 123. T.H.M. tercih düzeyinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre karşılaştırılması.....	118
Tablo 124. T.S.M. tercih düzeyinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre karşılaştırılması.....	119

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Müzik, yaşamın en eski kavramlarından biridir. Yüzyıllar içinde o günkü zamana, o zamanın insanlarına, o insanların oluşturduğu toplumlara göre kendini çoğaltarak, yenileyerek ve geliştirerek evrimleşmiş olan müzik, günümüze kadar varlığını sürdürmüştür. Müzik olduğu ilk çağlardan bu yana; insanlar ve toplumlar için kendini ifade etme, tanımlama, anlatma ve birbirleri ile uzlaşma yolu olarak kullanılmıştır. Duygu ve düşüncelerin dizini olan müzik, sahip olduğu ifade gücüyle adeta eşsizdir. Lull' a (2000) göre müzik; varoluşsal özümüzün ve varoluş tarzımızın, evrensel ölçekte kabul gören bir sentezidir; kişisel, sosyal ve kültürel anlamlandırmalardan oluşan ve diğer iletişim biçimlerine benzemeyen bir harmanlamadır.

Uçan (1997: 10) müziği, “Duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütündür.” olarak tanımlamaktadır.

“Hayatta müzik lazım değildir. Çünkü hayat müziktir. Müzik ile ilgisi olmayan varlıklar insan değildirler. Eğer söz konusu olan hayat insan hayatı ise müzik mutlaka vardır. Müziksiz hayat zaten mevcut olamaz.” Mustafa Kemal ATATÜRK; bu sözyle müziğin insanlar üzerindeki etkisini ve önemini vurgulamıştır.

Jonhston, (2010) “Music and Confilet Resotution: Exploring the Utilization of Music in Community Engagement” isimli yüksek lisans çalışmasında müziğin, insanlar arasındaki anlaşmazlıkların çözümü ile olan ilişkisini konu almıştır. Müziğin kişiler arasında bir bağ oluşturduğu, bu bağı kuvvetlendirdiği ve duyguları yükseltme konusunda ne kadar etkili ise barış ortamı yaratma konusunda da bir o kadar güçlü olduğunu anlatmıştır. Johnston yaptığı araştırmalar kapsamında 21 farklı müzisyen-aktivist ile görüşmüş, gerçekleştirdikleri bireysel ve/veya grup performanslarının amaçları ve sonuçları hakkında bilgi almıştır. Çalışmasının sonunda vardığı nokta;

“Kendin İçin Müzik” ve “Toplum için Müzik” ve her iki durumda müziğin geniş kapsamlı olanaklar sunduğu, barış ortamını sağlama ve dahası koruma için bu olanakların kişisel çaba ve ortaklıklarla birleştirilmesi gerektiğidir.

Boer’in (2009) “Music Makes The People Come Together: Social Functions of Young People Across Cultures” isimli doktora çalışması, demografi kavramının müzik tercihlerine olan etkisini araştırmaktadır. Vurgulanmak istenen ana konu, müziğin evrensel olduğu ve farklı kültürlerden insanları bir araya getirme gücüne sahip olduğudur. Boer, yaptığı çalışmada yaşları 20 ile 30 arasında değişen Yeni Zelanda, Almanya, Brezilya, Çin, Hong Kong, Meksika, İngiltere, Amerika ve Filipin uyruklu kişiler üzerinde müzik tercihleri üzerine anketler uygulamıştır. Çalışmasının iki temel amaçlarından birincisi; müzik tercihlerinin altında yatanın kültürel değerler mi yoksa kültürlerarası etkileşim faktörleri mi olduğunu anlamak, ikincisi ise müzik tercihinin kültürel seviye ile arasındaki ilişkiyi incelemektir. Boer; her ne kadar uluslararası boyutta sosyal bir birleştirici olan müziğin insanlar arası ve sosyal işlevlerinin birtakım demografik değişkenlerin etkisi altında olduğu sonucuna ulaşmış ve müziğin sosyo-kültürel fonksiyonlarının büyük ölçüde köken ile bağlantılı olduğunu gözlemlemiştir. Vurgulamak istediği ana konu; insanların müzik tercihlerinin, zaman ve dış etkenlere göre değişim göstererek gün geçtikçe daha evrensel bir hale geldiğidir. Fakat araştırmaları sonucunda göz ardı edemediği başka bir sonuç da aynı kültürden olan insanların aynı müzik türüne olan yakınlığıdır.

Başol (1984: 11) demografiyi, toplumun hacmi, bünyesi ve gelişmesi başta olmak üzere nüfusu çeşitli yönleriyle inceleyen bilim dalı olarak tanımlamaktadır. Demografik özelliklere göre tercih edilen-üretilen-tüketilen müziğin farklılık göstermesi ve dünyada ve Türkiye’de belli bir kategori altında toparlanmayacak kadar çok müzik türü bulunması; tarih boyunca çoğu kişinin ilgisini çekmiş ve akademik çalışmalara konu olmuştur.

Adıbelli’nin (1990) “Dinlenmekte Olan Müzik Türlerinin Sosyo-Kültürel Farklılıklar Açısından Bir Çözümlemesi (Sivas İli İlçe Merkezi Örneklemede)” isimli yüksek lisans çalışmasında, sosyo-kültürel farklılıklar ile dinlenmekte olan müzik türü arasındaki bakımlılıklar ve ilişkiler ele alınmıştır. Evren olarak Sivas ili ilçe merkezi seçilmiştir. Bu evrende üç farklı örneklem grubu belirlenmiş ve bu grubun

özellikleri açıklanmıştır. Araştırma bulguları, anket uygulaması yöntemiyle toplanıp, gruplar karşılaştırılıp verileri saptanmıştır. Araştırmanın sonucunda, üst tabakanın daha çok T.S.M. ve yeni müzik türlerini dinlediği; alt tabakanın ise T.H.M. ve kısmen arabesk müziğin dinlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Alt ve üst tabakalar arasında önemli sosyo-kültürel farkın bulunduğu ve bunda özellikle manevi kültürün (ideoloji) etkin rol oynadığı verilerle saptanmıştır. Toplumsal tabakalaşmaya paralel olarak, her tabakada dinlenen müzik türlerinin ile müzik anlayışlarının ya da müziğe olan yaklaşımlarının birbirinden farklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Erdal'ın (2009) “Müzik Türlerinin Tercih Edilmesinde Kişilik Özellikleri ve Beğeni İlişkisi” isimli doktora çalışmasında T.H.M., T.S.M., rock müzik ve klasik müzik dinleyicilerinin beğenilerini etkileyen faktörler; kişilik, cinsiyet, yaş, aile, arkadaş çevresi ve müzikal uyaran değişkenleri çerçevesinde incelenmiştir. Çalışma; Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi (müzik eğitimi alan ve almayan), Dokuz Eylül Üniversitesi Müzik Eğitim Fakültesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı ve Ege Üniversitesi Türk Müziği Konservatuvarında Müzik Öğrenimi görmekte olan 17-30 yaş arası toplam 180 kişiden oluşmaktadır. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü öğretim üyelerinin hazırladığı beş faktör kişilik testi ile daha önce gerçekleştirilmiş benzer çalışmalardan yararlanılarak hazırlanmış müzik beğenisi anketi kullanılmış; elde edilen veriler SPSS programında değerlendirilerek araştırmanın amacına uygun istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Çalışma sonucunda T.H.M., T.S.M. ve klasik müzik dinleyicilerinin kişilik özellikleri birbirine yakın çıkarken rock müzik dinleyicilerinin kişilik özellikleri hem temel boyutlarda hem de alt boyutlarda belirgin farklılıklar göstermiştir. Elde edilen sonuçlar, müzik tercihinde kişilik özellikleri ve müzik türü ilişkisi arasında bağıntılar olabileceği varsayımını doğrular niteliktedir.

Orhan'ın (2003) “Okul Servis Araçlarında Dinlenildiği Belirlenen Müzik Türlerinin Ergenlerin Depresyon ve Kaygı Düzeyine Etkileri” isimli doktora çalışmasında, okul servis araçlarında dinlenen müzik türlerinin ergenlerin depresyon ve kaygı düzeylerine etkileri araştırılmıştır. Bunun için Ankara ili içinde farklı ilçelerden devlet okulları ve kolejlerden tesadüfi seçilmiş 20 okul içinden yine tesadüfi seçilmiş ilköğretim 7. Ve 8. Sınıflar, lise hazırlık, 9. 10. Ve 11. Sınıf öğrencilerinin ergenlik döneminde olduğu gerçeği doğrultusunda toplam 622 öğrenciye 20 soruluk

anket uygulanmıştır. Bu anket ile bu yaş ergenlerinin en çok sevdiği müzik türleri, şarkıcılar, şarkı adları, servis aracında çalınan müziklerin kim tarafından yönlendirildiği vb. saptanmıştır. Ayrıca 63 servis şoförü ile görüşülüp onların müzik beğenilerini saptamaya yönelik 5 soruluk anket uygulanmıştır. Uygulanan bu iki anket doğrultusunda 20 okul içinden tesadüfi yolla seçilmiş 6 okulda okuyan toplam 120 öğrenciye kaygı ve depresyon ölçekleri uygulanmıştır. Ölçümler sonucunda elde edilen bulgular t testi ile analiz edilmiştir. Değerlendirme sonucunda çeşitli müzik türlerinin ergenlerin kaygı ve depresyon düzeyleri üzerinde belirli bir etkisinin olduğu anlaşılmıştır.

Artemiz'in (2010) "Ergenlerin Farklı Müzik Türlerine İlişkin İlgileri ile Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli betimsel nitelikteki yüksek lisans çalışması, ergenlerin farklı müzik türlerine ilişkin ilgileri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi araştırmak amacı ile yapılmıştır. Araştırma kapsamında İstanbul ili Anadolu yakası sınırları içinde faaliyet gösteren resmi ve özel ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören 143 ergen rastgele yöntemle seçilmiş, araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve farklı müzik türlerine ilişkin ilgiler anketi uygulanmıştır. Elde edilen veri analizleri sonucunda ergenlerin en sık pop ve rock müziğe ilgi duydukları; cinsiyetlerinin-sosyo/ekonomik düzeylerinin-kişilik özelliklerinin ve müzikle aktif olarak ilgilenip ilgilenmemelerinin, dinledikleri müzik türü bakımından ayırt edici olduğu görülmüştür. Ergenlerin dinledikleri müzik tarzı ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiye yönelik olarak çıkan sonuç ise; pop müziği dinleyen ergenlerin daha çok uyumsal, klasik batı ve sanat müziği dinleyen ergenlerin düzene/kurula önem veren, rock müzik dinleyen ergenlerin karşı çıkma, halk müziği dinleyen ergenlerin kabul etme ve arabesk müziği dinleyen ergenlerin ise ilgi arayışı içinde olan kişilik özellikleri sergilemeleridir.

Ulutürk'ün (2008) "Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türleri" isimli yüksek lisans çalışmasında A.G.S.L. Müzik Bölümü Öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türleri ile bu türlerde tercih ettikleri besteci ve yorumcuların; bu türleri tercih sebeplerinin; tercihlerini hangi değişkenlerin belirlediğinin ve tercihlerinin cinsiyet ile öğrenim türüne göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada Türkiye'nin Kuzeybatı illerinde bulunan yedi A.G.S.L.'nin Müzik Bölümünde okuyan son sınıf öğrencilerine kapalı ve açık uçlu sorulardan oluşan bir

anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin dinlemeyi tercih ettikleri ilk üç müzik türü Avrupa Sanat Müziği, T.H.M. ve Türk Pop Müziği olarak belirlenmiş; öğrencilerin ailelerinin ve arkadaşlarının dinlediği müzik türlerinden önemli ölçülerde etkilendikleri saptanmıştır. Bunun yanı sıra müziksel tercihlerde cinsiyete ve yatılı-gündüzlü ikamet durumuna göre anlamlı bir fark tespit edilmemiştir.

Müzik, hayatımızın çeşitli alanlarında (eğitim, eğlence, tıp, dinlenme, vb.) bir araç olarak kullanılması sonucu yaşamımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Bu hale gelmede kitle iletişim araçlarının (radyo, televizyon, gazete, internet vb.) rolü büyüktür. Günümüzde gelişen teknoloji, istediğimiz zaman istediğimiz yerde ve istediğimiz türdeki müziğe ulaşabileceğimiz ve o müziği dinleyebileceğimiz bir kolaylık sunmaktadır. Bu anlamda kitle iletişim araçları, bireyleri ve toplumları şekillendirmekte ve yönlendirmektedir. Bu yönlendirmeden de en çok, toplumun genç kısmı etkilenmektedir. Çünkü 12-18 yaş arasında 'Ergenlik Dönemi'n de olan gençler, müziği, kendilerini ifade etmek amacı ile kullanmaktadırlar. Jonhston (2010), Boer (2009), Adıbelli (1990), Erdal (2009), Orhan (2003), Artemiz (2010) ve Ulutürk (2008) 'ün yaptığı çalışmalarla ergenlerin dinledikleri müzik türlerinin; ergenlerinin yaşına, cinsiyetine, kişilik özelliklerine, arkadaş gruplarına, ailesine, sosyo-ekonomik durumuna vb. değişkenlere göre belirlendiği ortaya konulmuştur. Bu durum göz önüne alındığında; hangi değişkenlerin ne derece önemli olup olmadığı, daha başka hangi değişkenlerin ergenlerin dinledikleri müzik türünü ne derece etkilediğinin belirlenmesi açısından böyle bir çalışmanın gerekli olduğu anlaşılmaktadır.

Bu araştırmanın amacı lise öğrencilerinin demografik özellikleri ile dinledikleri müzik türleri arasındaki ilişkiyi saptamaktır. Bu amaca ulaşabilmek için şu sorulara cevap aranmaktadır:

- 1- Lise öğrencilerinin demografik özellikleri nelerdir?
- 2- Lise öğrencilerinin dinledikleri müzik türleri nelerdir?
- 3- Lise öğrencilerinin demografik özellikleri ile dinledikleri müzik türü arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.1. Önem

Bu araştırma; Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Başkanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı gibi kurumların elde edilen bulgular doğrultusunda program hazırlamalarına ve ders programlarının geliştirilmesi/hazırlanmasına yardımcı olması bakımından, üniversitelerde akademisyenlerin araştırmalarına ışık tutması ve veri sağlaması açısından, lise öğrencilerinin demografik özelliklerinin dinlemeyi seçtikleri müzik türünü ne derece etkilediğinin belirlenmesi ve içerik-alan bakımından da yapılan öncü araştırmalardan biri olması açısından önem taşımaktadır.

1.2. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- 1- Ankara’ da eğitim veren ‘Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri, Anadolu Liseleri, Anadolu Ticaret Meslek Liseleri, Endüstri Meslek Liseleri, Fen Liseleri, Genel Liseler, İmam Hatip Liseleri’ türlerinden random yöntemi ile seçilmiş farklı ilçelerden yedi adet lise ile,
- 2- Belirlenen okullarda 2011-2012 eğitim/öğretim yılı içerisinde öğrenim gören lise 4. sınıf öğrencileriyle,
- 3- Kullanılan yöntem, veri toplama araçlarıyla,
- 4- Araştırmacının sağlayabildiği maddi olanaklarla,
- 5- Doktora tezi için ayrılan süreyle,
- 6- On iki müzik türü ile sınırlıdır.

1.3. Varsayımlar

- 1- Demografik özellikler, kişinin dinlediği müzik türünü etkilemektedir.
- 2- Araştırma için belirlenen yöntemler uygundur.
- 3- Elde edilen veriler gerçeği yansıtacaktır.
- 4- Araştırma için elde edilen bilgiler ve veriler güvenilir ve yeterli olacaktır.
- 5- Araştırma için belirlenen örneklem evreni temsil etmektedir.

1.4. Kısaltmalar ve Tanımlar

T.H.M. : Türk Halk Müziği

T.S.M. : Türk Sanat Müziği

M.E.B. : Milli Eğitim Bakanlığı

Muhaceret: Göç, göç etme

Mortalite: Hastalığa veya tedaviye bağlı oluşan ölüm hali

Inkişaf: Gelişme, gelişim

İçtimai: Sosyal, toplumsal

Vetire: Süreç

Şumüllü: Kapsamı geniş olan, birçok şeyi etkileyen ya da içine alan, kapsamlı.

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Demografi

Arapça kökenli bir kelime olan nüfus, ‘nefs’ in çoğuludur. Kelimenin sözlükteki anlamları şöyledir:

- İnsan topluluğu, halk, ahali,
- Belli bir yer, bölge veya insanların sayısı,
- Bir şehir, bir bölge veya bir memlekette oturanların tümü,
- Kimse, kişi (Murat, 2006: 29).

Nüfus, tümüyle ele alındığında büyük önem taşımaktadır. Nüfus miktarı, nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı, nüfusun kültür durumu ve nüfus artışı bir ülkenin ekonomik ve sosyal yapısı hakkında bize bilgi vermektedir. Demografinin konusunu nüfus ve hayati olaylar teşkil etmektedir. Nüfus, belirli bir bölgede belirli bir anda yaşayan bütün fertlerin meydana getirdiği kütleli; hayati olaylar ise doğum, ölüm, evlenme, boşanma ve göç olaylarını içine almaktadır. İstatistiğin nüfus olaylarına uygulanması, demografi denilen bilim dalını ortaya koymuştur (Başol, 1984: 9-11). Bu açıklamadan yola çıkarak demografinin tanımı şu şekilde açıklanmıştır:

“Demografi; hacmi, bünyesi ve gelişmesi başta olmak üzere nüfusu çeşitli yönleriyle inceleyen bir bilim dalıdır.”

Danış’ a göre demografi, ‘sınırları belli bir coğrafyada bulunan nüfusun yapısını, özelliklerini ve değişimlerini inceleyen bilim dalı’dır. Birleşmiş Milletler’ in hazırladığı sözlükte demografi, amacı insan nüfusunu incelemek olan ve bu nüfusun boyutlarını, yapısını ve çeşitli niteliklerini sayısal açıdan irdeleyen bir bilimdir ifadesi kullanılmaktadır. Demografi, insan nüfusunun yenilenme (ve bazen yenilenmeme) mekanizmalarını inceleyen bir bilim dalıdır (<http://www.acikders.org.tr/course/view.php?id=86>).

“Demografi aslı Yunanca bir kelimedir. Yunanca’da demos (halk, nüfus) graphos veya graphia (yazmak, çizmek) kelimelerinin birleşmesinden meydana gelen demografi veya demografya, aslını teşkil eden kelimelerin manalarında da anlaşılacağı üzere ‘nüfus ilmi’dir” (Gürtan, 1969: 3).

Franco Savorgnan (1948:5) ise demografiyi şu şekilde açıklamıştır: Nüfus meselesini konu alarak ele almış bilgi. Savorgnan, demografinin daha kapsamlı tanımı için ‘Nüfus ve arazi’ , ‘Nüfus Hareketleri’ ve ‘Nüfusun durgun vaziyeti’ konularını açıklamaya gerek görmüştür.

Nüfus ve arazi: Nüfus, halk dilinde bir arazide oturan insan sayısıdır. Arazi, dünyanın iskan edilmiş veya edilebilen coğrafi orografik bir ölçü ile veya devletler, bölgeler, iller gibi idari bir ölçü ile sınırlandırılmış yerlerdir.

Nüfus Hareketleri: Her nüfus, doğumlarla devamlı olarak yenilenir ve ölümlerle söner. Bu değişime ‘Nüfusun tabii hareketi’ denir. ‘Doğum ve Ölüm’ nüfusun tabii hareketini, ‘İç muhaceret ve Dış muhaceret’ ise nüfusun içtimai hareketlerini oluşturur ve nüfus hareketleri denilen genel değişimleri başka bir değişle nüfusun zamanla uğradığı sayı değişikliğini meydana getirirler.

Nüfusun durgun vaziyeti: Bir nüfus kütesinin belirli bir andaki durumuna denir. Demografi dilinde ise bu terim, nüfus hareketlerinin aksine kullanılır. Nüfus devamlı bir olay olduğundan, nüfusun durgun vaziyeti farazi bir halden başka bir şey değildir. Bilim bu durumdan, nüfus kütlelerinin zaman ve mekanda göstermiş oldukları cinsiyet ve yaş vb. gibi benzerliklerini veya ayrılıklarını sayı bakımından incelemek için faydalanır.

Bu bilgiler ışığında demografi şöyle tarif edilebilir: “Nüfusun tabii ve içtimai hareketlerini ve nüfusun durgun vaziyetinde hasıl olan değişimleri sayı bakımından analiz temeline dayanan, nüfusun inkişafını idare eyleyen genel prensipleri inceleyen bir bilimdir” (Savorgnan, 1948:6).

Hayati olaylar, nüfusun gerek miktar ve bünyesindeki değişimlere yol açan olaylar olan doğumlar ve ölümlerden ibaret olduğu halde, nüfus hareketleri bunlara ilave olarak evlenme, boşanma ve göç gibi hareketlerini içerdiği için daha geniş bir kavramdır. “Bir nüfus kütesinin doğumlar, ölümler, ve göç hareketleriyle yenilenmesine ve mevcudiyetinin idame ettirilmesine ‘hayati vetire’ (vital process) denir.” Bu açıklamadan da anlaşılacağı gibi, nüfusun miktarında bir artış veya azalış ya da dengenin sürdürülmesi doğum, ölüm ve göç gibi üç faktörün sonucudur. Bu faktörlerin, etkileri ve aralarındaki ilişkilerin incelenmesi demografinin en önemli meselelerinden birini oluşturur (Gürtan, 1969: 3-4).

Demografi, Avrupa'da, ilk defa bilim olarak 17. yüzyılda İngiliz istatistikçi John Graunt'un çalışmasıyla ortaya çıktı. Graunt, 1662'de yayımladığı, *Natural and Political Observations... Made Upon the Bills of Mortality (Ölüm Kayıtları Üzerine Tabii ve Siyasi Gözlemler)* 'de demografların temel vasıtalarından olan ölüm oranı tablolarının ilkinin hazırladığı. Ölüm ve vaftiz kayıtları üzerine tetkik ve incelemelerinden yola çıkarak gerçekleştirdiği çalışmalarla Avrupa'da demografi biliminin kurucusu sayıldı. Demografik araştırma ve incelemelerdeki ilerlemeler 16 ve 17. yüzyıllar boyunca da sürdü. Ölüm oranını tespit eden tablolar daha gelişkin duruma getirildi. Doğumda erkeklerin ağır bastığı, cinsiyet oranları gibi belli bazı demografik kanunlar ve eğilimler tespit edildi. Dünyanın pek çok yerinde bu sahadaki bilgilerden yola çıkılarak, ilk nüfus tahminleri yapıldı. 18. yüzyılda hayat sigortasının ve halk sağlığına verilen önemin artması neticesinde ölüm istatistiklerinin incelenmesine karşı ilgi uyandı. 19. yüzyıla kadar demografik istatistikler ve nüfus sayımları hızlı bir gelişme gösterdi. 19. yüzyılın ortalarında Batı dünyasının büyük bölümünde nüfus sayımı ve hayat istatistikleri, doğumların ve ölümlerin sistemli olarak kayda geçirilmesi uygulamaları yerleşti. Bu durum demografik araştırmaların sahasının genişlemesini sağladı.

Demografi kelimesini ilk olarak Fransız bilim adamı Achille Guillard 1855'te yayımladığı, *Éléments de Statistique Humaine ou Demographie Comparée (Beşeri İstatistiğin İlkeleri veya Karşılaştırılmalı Demografi)* adlı eserinde kullandı. Fransız akademik çevreleri demografi terimini özellikle sağlık ve ölüm oranını etkileyen hayat şartlarıyla alakalı istatistikler için kullandılar. Terim kısa bir müddet içinde Avrupalı araştırmacılar tarafından yaygın bir şekilde kullanılmaya başlandı. ABD'de ise daha geç kabul gördü. Demografi 20. yüzyılda görülmedik biçimde genişleyip çeşitlendi. Nüfus dinamikleri ile demografi dışı değişkenler arasındaki etkileşim daha geniş biçimde kabul gördü. On dokuzuncu yüzyılın sonlarında ve 20. yüzyılın ilk yarısında meydana gelen harpler, bilim ve teknolojinin ilerlemesiyle ortaya çıkan yeni sosyal meseleler de demografinin ilgi sahasını etkiledi. Böylece demografi şumüllü ve disiplinler arası bir hususiyet kazandı. Gerek gelişmiş ülkelerdeki gerekse gelişmekte olan ülkelerdeki nüfus meseleleri de demografiye verilen önemin artmasını sağladı. Yirminci yüzyılın ikinci yarısında görülen nüfus patlaması, nüfus ve kalkınma arasındaki karşılıklı ilişki, doğum kontrolü hareketi, plansız şehirleşme, kent nüfuslarının akıl almaz şekilde artması, kanunsuz göçler ve işgücü istatistikleri demografinin önemini giderek artırdı. Başta Birleşmiş Milletlere bağlı kuruluşlar olmak üzere demografi sahasında daha şumüllü ve daha çok sayıda meselelerle ilgilenen birçok araştırma kurumu, çeşitli milletlerarası kuruluş ve konferanslar, yalnızca demografi çalışmalarına ayrılmış olan yayınlar ortaya çıktı. Bütün bu gelişmeler, demografi biliminin olgunlaşmasını, geniş bir ilgi sahasını kuşatan milletlerarası bir disiplin olarak ortaya çıkmasını sağladı (<http://enginsalli.blogcu.com/demografi/3277362>).

2.1.1. Demografinin Diğer Bilimlerle İlişkisi

Demografi; nüfusun yeryüzündeki dağılışı ve özellikleri bakımından **coğrafya** ile, coğrafi dağılım ve nüfusun gelişmesi tarihi olaylarla ilgili olduğundan **tarih** ile, demografiyi birinci derecede ilgilendiren nüfusun yenilenmesi ve devamında esas olan faktörler doğum ve ölüm biyolojik olay olduklarından **biyoloji** ile, demografik faktörlerden biri olan ölüm/mortalite ve doğum kontrolü/aile planlaması yaşanan dönemin ve toplumun şartlarına ve tıp alanındaki değişmelere bağlı olduğundan **tıp** ile, sosyal hayatın çeşitli yönlerinin incelenmesinden ibaret olan **sosyoloji** ve **ekonomi** ile, incelenecek konunun değişkenlik göstermesi esas alınarak uzak veya yakın bir ilişki içindedir (Gürtan, 1969: 6-7).

2.1.2. Demografinin Ayrıldığı Uzmanlık Dalları

Murat' a (2006: 33-34) göre, demografinin ayrıldığı uzmanlık alanları şunlardır:

Tasviri Demografi: Nüfus istatistiklerine dayanarak nüfusun miktarı, coğrafi dağılışı ve genel niteliklerini tasvir eden daldır.

Tarihi Demografi: Nüfusun gelişmesinin tarihçesini konu alan daldır.

Teorik Demografi: Sadece demografik olaylar arasındaki kantitatif ilişkileri araştıran daldır.

Nüfus İncelemeleri: Fiili nüfus üzerinde demografik incelemeler yapan daldır.

Matematik Demografi: İstatistiksel verilere matematik fonksiyonlarını uygulayan daldır.

Ekonomik Demografi: Demografik olaylarla ekonomik olaylar arasındaki ilişkiyi ele alan daldır.

Sosyal Demografi: Demografik olaylarla sosyal olaylar arasındaki ilişkiyi ele alan daldır.

2.1.3. Demografide Yöntem

Demografik bir incelemede aşağıdaki üç aşamanın birbirini izlemesi gerekir:

1. Gerekli verilerin toplanması için gözlem yapılır.
2. Gözlem sonuçları kavranıp işlenebilir bir hale getirilmek üzere sınıflandırılır.
3. Sınıflandırılan sonuçlar, belirli yöntemlerle bir analize tabi tutulur (Gürtan, 1969: 9).

2.1.4. Demografik Bilgi Kaynakları

Demografik incelemelere veri sağlayan başlıca bilgi kaynakları şöyle sıralanabilir:

Nüfus sayımları: Bir ülkede belirli bir anda tüm kişileri kapsamak üzere demografik bilgilerin toplanması, işlenmesi, düzenlenmesi ve yayınlanmasıdır.

Hayati kayıtlar: Her bireyin doğumunu, evlenme, boşanma, ölüm durumunu tespit eder.

Göç kayıtları: Tespit edilmesi oldukça güç olan iç ve dış göçlerin incelenmesidir.

Sürekli nüfus kayıt sistemi: Kişinin doğumundan ölümüne kadar kişisel ve medeni durumuna, uyrukluğuna ve bunlarda meydana gelebilecek değişikliklere ait doğal ve hukuki olayların belirlenip tespit edilmesi, bu amaçla düzenlenen kütüklere yazılması, elektronik ortamda ulusal adres veri tabanının oluşturulması, nüfus kayıtları ile adres bilgisinin ilişkilendirilmesinin sağlanmasına dayanır. Devamlı nüfus kayıt sistemi Türkiye’de henüz mevcut bulunmamasına karşın, 29.04.2006 tarihli ‘ Nüfus Hizmetleri Kanunu’ ile bu alanda ilk adımlar atılmıştır.

Sondaja dayanan nüfus araştırmaları: Birçok özel konu ve bilgi kaynaklarındaki sebep ve sonuç tespitlerini amaç edinir. Genel nüfus sayımında ilave sorular sorularak yapılabileceği gibi, genel bir sayımı da sondaj yöntemine göre sınıflandırmak şeklinde de olabilir.

Diğer demografik bilgi kaynakları: Özellikle eğitim, sağlık, sosyal güvenlik kurumları vb. kuruluşların idari amaçlarla tuttukları istatistikler de demografik bilgi kaynakları olarak önemli bir rol oynamaktadır(Murat, 2006: 56-61).

Demografide asıl birim kişidir.

2.2. Ergenlik Dönemi

“Terim olarak ergenlik, ‘büyümek’ ya da ‘yetişkinliğe erişmek’ anlamında kullanılan Latince kökenli ‘Adolescere’ kökünden gelen ‘Adolescence’ teriminin karşılığı olarak kullanılır” (Orhan, 2003: 19).

Havighurst’ a göre yaşam dönemleri; Bebeklik ve ilk çocukluk(0-6 yaş), Orta çocukluk(6-12 yaş), Ergenlik(12-18 yaş), Genç yetişkinlik(18-30 yaş), Yetişkinlik, Yaşlılık olmak üzere altıya ayrılmaktadır.

Ergenlik döneminde kazanılması istenen/gereken görevler şunlardır:

- Her iki cins, yaşlılarıyla yeni daha olgun ilişkilere erişme,
 - Erkeksi veya kadınsı sosyal role bürünme,
 - Bedenini kabul etme ve etkili bir şekilde kullanabilme,
 - Ana baba ve diğer yetişkinlerden duygusal bağımsızlığa ulaşma,
 - Evlilik ve aile hayatına hazırlanma,
 - Bir meslek için hazırlanma,
 - Bir değerler sistemi ve ahlak sistemi edinme,
 - Toplumsal açıdan sorumlu davranışı isteme ve kazanma
- (Bacanlı,1999:42).

Kişinin kendisine ‘Ben Kimim?’ sorusunu sorduğu ve cevap aradığı bir dönem olmasından kaynaklı Erickson’ a göre, ergenlik dönemi insan hayatının en önemli dönemidir. Bu soru, kişinin fiziksel ve bilişsel gelişme yaşaması ve çevresindeki kişilerin ona çocuk gibi davranmaları veya davranmamalarından ileri gelmektedir. Kişi, anne-baba, arkadaş, akraba veya kitle iletişim araçlarının sunduğu bir kişiyi örnek alıp taklit etme yoluna gidebilir. Bu dönemi başarı ile atlatan kişiler kimlik duygusu kazanırken, başarıyla atlatamayanlar rol karmaşası içine düşmektedirler (Bacanlı, 1999:73).

Ergenlik döneminde kişi, kendisinin birçok zaman gözüktüğü kadar güçsüz olmadığını kanıtlamaya çalışır. Bir gün mutluysen diğer gün mutsuz olabilir, yaşadığı fiziksel değişim sonrası kendini kötü hissedebilir, hayallere dalabilir, yalnız kalmak isteyebilir veya yalnız kalmak istemediği için bazı kişilere yönelebilir.

Kişiden kişiye az veya çok değişim göstermekle birlikte fiziksel ve düşüncesele anlamda değişim geçiren ‘ergen’ lise öğrencileri, ailesinin bilinçli veya bilinçsizce kendisine destek vermediği, saygı duymadığı ve evinde bulamadığı huzuru/desteği başka yerlerde arama ihtiyacı içinde olabilirler. Onaylanmak adına, yanlış arkadaşlıklar kurabilir veya yanlış arkadaş grupları ve hatta çetelere girme eğiliminde olabilirler. Bu da ergenlik dönemlerini sağlıklı ve olumlu bir biçimde tamamlamalarını güçleştirebilir. Ailenin ergenlik dönemine giren çocuğuna karşı anlayışlı olması ve gereken her türlü desteği vermesi son derece önemlidir.

Ergenlik dönemi, pek çokları için stresli bir dönemdir. Değişen yalnızca bedenleri değildir, ergenlik çağındaki gençler heyecan ve ev/okul ortamlarının sınırları içinde bulamadıkları yaratıcı anlatım ve büyüme mekanizmaları da aranır. Birbirinden ayrılmaz bir ikili oluşturan aile ve televizyon artık çoğu gencin aradığı uyarıcılığı vermekten uzaktır. Gençler tipik olarak aileleriyle daha az zaman geçirmeye başlarlar, akran gruplarıyla daha çok etkileşim içinde bulunurlar, günlük işlerinde daha büyük bir hareketlilik gösterirler ve kitle iletişim araçlarıyla ilgili alışkanlıklarını değiştirirler. Televizyon izlemekle geçirilen zaman bu dönemde azalırken işitsel kitle iletişim araçlarını izleme-dinleme eylemi artar. Televizyon daha çok akranlarla birlikte, kardeşlerle birlikte ya da tek başına izlenir hale gelmiştir; özellikle de müzik kliplerinin ortaya çıkışından bu yana. Sonuç olarak, ana-babaların bu yaştaki çocukların toplumsallaşmasındaki rolü önemini yitirmektedir. Nasıl yaşanacağına ilişkin bilgi kaynakları konusunda gençler arasında genel bir yeniden-yönelim söz konusudur. Yeni kişiler arası bağlantılar ve kitle iletişim araçları etkinlikleri etkileşim içindedir (Lull, 2000: 43).

Ergenlik dönemindeki gençler müziği, kim olduklarını göstermek için ya da nasıl bilinmek istediklerinin mesajını vermek için kullanabilirler. Bu anlamda müzik, ergen için en güçlü iletişim araçlarından biridir.

“Gençler, müziği birbirleri hakkında fikir sahibi olmak ve kendi arkadaşlık ağlarını ve günlük etkinliklerini oluşturmak için kullanırlar. Ergenlik çağındaki gençler bazen paylaşılan müziksel zevklere dayalı arkadaşlık grupları oluştururlar ve bu akran gruplarının bazı üyeleri müzik dünyasında saygı duyulan kanı örnekleri haline gelirler”(Lull, 2000: 41).

2.3. Kitle İletişim Araçları ve Müzik

Kitle iletişim araçları, tüm toplumun hayatını şekillendiren, etkileyen, yönlendiren önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Kitle iletişim araçlarını; gazete/dergi, kitap, afiş, radyo, televizyon, internet, sinema, telefon vb. ve hatta tiyatro, müzik, dans, resim vb. sosyal etkinlikler oluşturmaktadır.

Aydın'a (2010: 30) göre, kitle iletişim araçlarının özellikleri şunlardır:

- Farklı statüdeki çok sayıda insana aynı iletiyi aynı anda ulaştırması,
- Yayın periyodunun sürekli ve düzenli olması,
- Sürekli ve düzenli yayın periyodunun talebe; talebin alışkanlığa, alışkanlığın ihtiyaca dönüşmesi ve
- İletilerin belge niteliği taşıması sebebiyle inandırıcı olmasıdır.

Gelişmiş toplumlarda toplumsal yaşamın her alanında girmiş ve teknolojinin de gelişmesi ile bireyler, gruplar ve toplumlar bazında hayatın vazgeçilmez bir parçası haline gelen kitle iletişim araçlarının, olumlu etkilerinin yanında olumsuz etkilerinin de olması kaçınılmaz olacaktır.

Kitle iletişim araçlarının; bireyi-toplumu eğitmesi, demokratik ortamın yaygınlaştırılması, insanları eğlendirmesi, gelişmelerden haberdar etmesi ve farklı kültürler arasındaki bilgi paylaşımını üst düzeye çıkararak dünya üzerindeki insanları birbirine yaklaştırarak olumlu sosyal değişimlere aracılık etmesi vb. özellikleri insanlar üzerindeki olumlu etkilerindedir.

Tüm bu etkilerinin yanında asıl amacı toplumu bilgilendirmek ve eğitmek olan bu araçlar günümüzde amacından sapmış ve doğrudan eğlence odaklı araçlar haline gelmişlerdir. Şiddete ve tüketime teşvik ise doğrudan olumsuz psikolojik ve ekonomik sonuçlara yol açmaktadır. Eğlence başlığı altında sinema ve televizyonlardaki şiddet içerikli görseller başta çocuklar olmak üzere her yaş grubundan insanı olumsuz yönde etkilemekte, sürekli yayınlanan reklamlar ve internetten alışveriş yapma durumları ile kişiler aslında birincil derecede ihtiyaçları olmayan hizmet ve ürünlere sahip olmaya özendirilmekte, satın almaya teşvik edilmekte veya ürünleri satın alma durumu

kolaylaşmaktadır. Eğitim yönünden ise özellikle internet dolayısıyla kolay yoldan bilgiye veya bazı zamanlarda doğru zannedilen yanlış bilgilere emek harcamadan ulaşma basit ve sıradan bir hale gelmiştir.

Arslan'a (2004: 3) göre, medyanın bireyler üzerinde yaratacağı etkinin şeklini, şiddetini ve türünü; bireylerle ilgili olarak sayılan (yaş, cinsiyet, meslek, sosyal yaşamı, kişiliği, dini görüşü, siyasi görüşü, yaşam biçimi, hayatı algılayış şekli, zekası, vb. diğer özellikler) bütün toplumsal ve psikolojik özellikler belirlemektedir.

Gerbner, kişilerin iletişim araçlarına bağımlılığı ve iletişim ağının genişliği üzerine şu sözleri sarf eder: “ Yaşantımızın çoğu yeni bir kültürel ortam türündedir. Sabah kahvemizi yudumlar ve işe gitmek için arabamızı sürerken sabah haberlerini veya müzik programını dinleriz. Kamu ulaşım araçlarında seyahat edenler çevresindeki ‘gerçek’ dünyayı unutup gazetesini okur. Davranışlarımızın çoğu direkt olarak yaşantılamadığımız şeylere tepki verme şeklindedir. Paris, Moskova, Tokyo, Havana, Washington, Berlin, Yeni Delhi veya Londra” da olup bitenler; sanatta, bilimde, teknolojide, tıpta, eğitimde, kamu yönetiminde olup bitenler – tüm bunlar ve daha birçok başka sürekli değişen ilişki, bizi hızla ve derinden etkiler. Çok çok uzaktaki öykücüler her saat başı kitlesel olarak yeni masal üretirler ve onları milyonlarca çocuğa, babaya ve dedeye ‘aynı anda’ anlatırlar. Şimdiye kadar hiçbir zaman bu kadar çok yerde bu kadar çok sayıda insan böylesine ortak bir mesajlar ve imgeler sistemini paylaşmamıştır ve bunların yapımında hiçbir ilişkisi olmadığı halde bunlara gömülü olan yaşam, toplum ve dünya hakkında düşünce sahibi olmamıştır” (Aydın, 2010: 27).

Kitle iletişim araçlarının müzik üzerinde etkili ve sağlam bir rolü olduğu inkar edilemez bir gerçektir. “Plak ve radyo, müzik sanatını yığınlara ulaştıran bir araçtır. Hem plak, hem de radyo basılmış notanın tersine, müziği, kağıt üzerindeki bir takım biçimler ve yazılarla değil, gerçek nitelikleriyle ses durumunda tüketiciye sunmaktadır. Bu bakıma her iki ortam, basımcılığın gelişmesi edebiyat için ne denli yararlı olmuşsa müziğe öylesine yararlı olmuşlardır”(Mimaroglu,1999: 218).

Dorsay, (2003: 254) 1970’li yılları şöyle anlatmaktadır: “1970’lerin en önemli olaylarından biri de artık kasetlerin çıkması ve müzik yaşamımıza egemen olmasıydı... Kaset, özellikle 45’liklerin canına ot tıkadı, makaralı teypler ise kısa zamanda demode oldu ve bir kenara atıldı... 70’lerle birlikte gerek kasetçalarlar gerekse araba teypleri hayatımıza girdi. Artık istediğimiz müziği... istediğimiz yere taşıyabilecektik. Kaset birden gözde oldu, ve herkes birer-ikişer kasetli teyp edindi. Ben ilk kasetli teybimi 1974 yılında aldım. Ve o tarihten itibaren başlayarak, radyodan sürekli kayıt yapmaya başladım... Böylece radyo, başlıca müzik kayıt kaynağımız olarak yeniden hayatlarımızdaki yerini sağlamlaştırdı.”

Müziği istediğimiz her an ve istediğimiz her yerde dinler hale gelmemiz günümüz teknolojisinin bize sunduğu imkanların bir sonucudur. ‘Walkmen’den ‘cd çalar’ lara, cd çalarlardan ‘mp3’lere kadar gelişen teknoloji, günümüzde müzik dinleme durumunu cep telefonlarımıza kadar taşımıştır. Genç kesim de bu fırsattan en çok yararlanan ve bunu en çok tercih eden kesimdir.

Günümüzde kitle araçları sınıfından çıkarak kendi başına ayrı bir sektör olan ‘sinema’, filmi göstermenin yanı sıra, büyük bir ustalıklarla o filmin müziklerini de seyirciye sunmaktadır. ‘Soundtrack’ ismiyle nitelendirilen film müzikleri bazen hakkıyla filmin önüne geçmiş ve hatta yurtdışında film müziği besteleme bölümleri açılmıştır. Türkiye’de ise günümüzde dizi müziği bestecileri ve film müziği bestecilerinin sayısı artmıştır ve ülkemizde de bu konu ciddi anlamda önem kazanmaya başlamıştır.

1970’lerde film müzikleri, yaratılmak istenen duygusal durumun sinemaya giden izleyici üzerinde etkileyici aracı olarak kullanıldı(Alço, 2012: 16). Arabesk şarkıcılarının başrol oynadığı, arabesk müzik dolu olan filmlerin sinema haricinde televizyonda da gösterilmesi arabesk müzik dinleyicilerini ve izleyicilerini iki katına çıkarmış ve bu durum kitle iletişim araçlarının, bir müzik türünün yaygınlaşmasına etki ettiğine dair en büyük örneklerden biri olmuştur.

Kitle iletişim araçlarından özellikle radyo ve televizyon, 1990 yılından sonra devlet tekelinden çıkarak özel sektörün güçlü araçları olmuştur. Bu nedenle Türkiye’de radyo ve televizyonculuğun tarihçesi anlatılırken 1990 yılı ve sonrasına ayrıca yer verilmiştir. Özel radyolar ve televizyon kanalları 1990’lı yıllarda peşi sıra yayın hayatına başlamış ve Türkiye’de yayıncılık anlayışı değişmiştir. 1994 yılında Türkiye’nin ilk özel video müzik kanalı Kral TV’nin yayın hayatına başlaması sonucu arabesk müzik ve pop müzik kliplerine sıkça yer verilmiş ve gösterilen bu klipler sayesinde izleyiciye, müzikteki işitselliğin yanı sıra görsellik unsurları da empoze edilmiştir. 2006’da ise MTV Türkiye kanalı yayına başlamıştır. Genç Tv, Dream Tv, Number One Tv, Power Tv vb. Türkiye’de yayın yapan müzik kanallarından bazılarıdır. 2000li yıllar müzik teknolojisinde dijital döneme geçildiği yıllardır. İnternet çok güçlü bir kitle iletişim aracı olarak müziğin gelişimine olumlu ve olumsuz katkılar sağlamaktadır (Aydın, 2010: 17-18).

Toplumu, dolayısıyla bireyi ve eğitimini de etkileyen müziğin, kitle iletişim araçları yoluyla insana nasıl ve hangi yollarla ulaştığı sorusu önemli bir sorundur. Bu sorun içinde radyonun etkisi, sayıları hızla artan ve çok hızlı gelişen özel radyo kanallarının yayınlamış olduğu müziklerin ergenlerin müzik yaşantısına nasıl yansıdığı önemli diğer bir sorundur (Orhan, 2003: 50).

Kitle iletişim araçları; her türlü müziğin dinlenilmesi, var olan veya yeni çıkan her şarkıcının veya amatör şarkıcının tanınması ve hatta bu kişilerin hayran kitlesi kazanmalarına yardımcı olan en büyük etkenlerden biridir. Radyolar ve müzik yayını yapan televizyon kanalları günümüzde alışveriş merkezlerinde, mağazalarda, restoranlarda, taksilerde, dükkanlarda vb. yerlerde karşımıza çıkmaktadır ve bilinçaltımıza girmektedir. Kitle iletişim araçları, kişinin eski veya yeni müzik alışkanlıklarını şekillendirme ve yönlendirmede çok etkili bir araçtır.

2.4. Müzik ve Müziğin İnsan Yaşamına Etkileri

“Louis Armstrong’a müziğin ne olduğu sorulduğunda ‘Sorduğuna göre hiçbir zaman anlamayacaksın’ dediği; aynı soruyu Fats Waller’ ın ise ‘Bilmiyorsan hiç kurcalama’ diye cevaplandırdığı bilinmektedir” (Göksoy, 1988: 26).

Bugün karmaşık bir sanat dalı olarak uzun yılların eğitimini emeğini gerektiren müzik sanatı, diğer sanat dalları arasında en ilkel ve en temel güdülerden kaynaklanmış olanıdır. İlk insanın doğa seslerini yansıtması, kendi sesini, rüzgârın, denizin, kuşun sesine benzetmesi, ezginin doğuşundaki ilk adımlar olmuştur. İlk olarak doğayı yansıtmak için sesini yükselten insanoğlu, daha sonra yalnızlığını unutmak, doğa güçlerine tapınmak için mırıldanmaya başlamış, korkusunu yenmek için çılgınlık atmış ve ruhsal değişimine göre kimi neşeli kimi hüznü ezgiler yaratmıştır...İnsanoğlu kendi sesini kullanabilmeyi, nesnelere birbirine vurup ses yaratabilmeyi ve bir hayvan kemiğine üfleyip sesini gürleştirmeyi başardığında müzik de kendi yabansı tarihini yazmaya başlamıştır (Erol, 2001: 93-94).

Sözel dille karşılaştırıldığında, müzikal dilin en önemli karakteristik özelliklerinden biri, tercüme edilemezliğidir. Notalar, sesler sözcük değildir; bu yüzden ne başka bir dile ne de başka müzikal bir dile tercüme edilebilirler (Fubini, 2003: 54). Müzik, herkesin anlayabildiği ve anlayabileceği eşsiz bir dildir.

“Duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütündür” (Uçan, 1997: 10).

Say (2001) müziği, “ insana duyup düşündüklerini seslerle anlatma olanakları veren bir dil” (17) olarak tanımlamaktadır.

Uçan’ a (1996: 13-14) göre; metafiziksel/dinsel açıdan, dil yönünden, içerik yönünden bazı müzik tanımları şöyledir:

- “Müzik, sonsuzluğun anlatımıdır.” (Schelling)
- “Müzik Tanrısal bir sanattır.” (Beethoven)
- “Müzik insan ruhunun dilidir.” (Weber)
- “Müzik bütün sanatların ortak dilidir.” (Khan)
- “Müzik, sesler aracılığı ile duyguların anlatımıdır.” (Koch)
- “Müzik, evrensel bir dildir.” (Cottin)

Müziğin insan yaşamında belirli işlevleri vardır. Bu işlevler; “bireysel”, “toplumsal”, “kültürel”, “ekonomik” ve “eğitimsel” olmak üzere beş ana kümede toplanabilir (Uçan, 1997: 13).

Müziğin Bireysel İşlevleri: Bireyin sağlıklı ve başarılı, dengeli ve mutlu olması için duyuşsal, bilişsel ve devinişsel yapıları üzerinde olumlu izler bırakan müziksel uyarılma ve tepkide bulunma biçimlerini kapsar.

Müziğin Toplumsal İşlevleri: Bireyler, birey ile toplum ve toplumlar arasında tanışma, paylaşma, anlaşma, yaklaşma, işbirliği, kaynaşma ve bütünleşme sağlanmasında müziğin oynadığı rolleri kapsar.

Müziğin Kültürel İşlevleri: Kültürü arttırıcı, kültürel özellikleri taşıyıcı ve kuşaktan kuşağa aktarıcı ve kültürler arası ilişkileri zenginleştirici/arttırıcı müziksel birikim ve etkinlikleri kapsar.

Müziğin Ekonomik İşlevleri: Sanatsal karakter/öz korunmakla birlikte müzik alanında giderek belirginleşen sunu-istem, üretim-dağıtım-tüketim ilişkilerinin ağır bastığı çalışma ve düzenlemeleri kapsar.

Müziğin Eğitimsel İşlevleri: Bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işlevlerin sağlıklı, düzenli, verimli, yararlı ve etkili olmasını sağlamaya yönelik müziksel öğrenme-öğretme etkinliklerini ve bunlara ilişkin düzenlemeleri kapsar.

Müzik bir toplumun sosyal yaşantısından siyasi yapısına, dini inançlarından o toplumun genel veya yöresel geleneklerine göre şekil almaktadır. Belirli bir bölgeye veya yöreye ait sözlü veya sözsüz parçalar; o bölgenin veya yörenin ve hatta daha geniş açıdan bakıldığında o toplumun özelliklerini, düşünce tarzlarını, geleneklerini ve değerlerini ayna gibi yansıtmaktadır. Müzik yoluyla, toplumdaki insanlar en basit duygularından en derin ve yoğun duygularına kadar kendini müzik ile ifade edebilmekte; eski zamanlardan günümüze kulaktan kulağa, günümüz teknolojisi yardımıyla kayıtlar sayesinde bir nesilden diğerine aktarılabilmektedir.

Bu kadar kişinin yaşamına, hayatımızın her alanına deyim yerindeyse kök salmış olan müzik, genel açıdan bakıldığında da bireyleri oluşturan toplumlar tarafından çok önemli bir yere sahip olmak durumundadır. Mustafa Kemal ATATÜRK “ Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir.” sözü ile, sanatın ve sanatın en önemli dallarından biri olan müziğin, toplumlar için önemini vurgular niteliktedir.

“Müziğin toplumsal hayattaki etkinliğinin bilincinde olan toplumlar, özellikle eğitim alanında üzerinde titizlikle durmaktadır. Çünkü müzik, hem özgürlüğü, hem disiplini ile uygar bir toplumun ne olabileceğini gösteren bir örnektir” (Akkuş, 2004).

Konfüçyüs’ün ‘Bir milletin mutlu ve ahlaklı bir şekilde idare edilip edilmediğini anlamak isterseniz o memleketin müziğini dinleyiniz. Müzik devlet kurar, devlet yıkar.’ sözü müziğin, insan ve toplum üzerindeki önemini vurgulamaktadır (İmik, 2007: 2).

İnsanoğlu müziği çok eski çağlardan günümüze kadar eğlence, dinlenme, eğitim, askeri, terapi, dinsel, rehabilitasyon, pazarlama, sağlık vb. alanlarda bir araç olarak kullanmıştır. Bu ve benzeri alanlarda müzik, kullanımı gün geçtikçe yaygınlaşmış ve alternatifi olmayan etkili bir araç haline gelmiştir.

Müzik, duygusal etki, kan dolaşımı ve kas faaliyetleri gibi belirli fizyolojik cevaplar oluşturmaktadır. Örneğin, savaş danslarında ve Osmanlı savaş geleneğinin tipik bir ögesi olan mehter marşında kullanılan müziksel ritimler fiziksel enerjiyi arttırmaktadır. Savaşta askerlerin psikolojik olarak şiddete hazırlanması amacını taşıyan tamtamların çalınması, dini ritüellerin ifa edilmesi esnasında yaşanan trans halinin sağlanması için bir ya da birden çok müzik enstrümanının ve sesin kullanılması müziğin milli ve dini duyguları harekete geçirdiğinin önemli göstergeleri olmaktadır(Cengiz, 2011: 373).

Tarihin en eski devirlerinden beri müzik; şifa bulmak, acıları ve hastalıkların seyrini azaltmak veya tedavi etmek amaçları doğrultusunda kullanılmıştır. Kişiden kişiye değişebilmekle birlikte, insan vücudu üzerinde tıbbi olarak kabul görmüş müziğin etkileri, günümüz teknolojisi tarafından neredeyse ölçülebilmektedir.

Bugünkü modern psikiyatrinin ve çocuk psikiyatrisinin de kurucu İbn-i Sînâ, müziğin tıpta oynadığı rolü şöyle anlatmaktadır: "... Tedavinin en iyi yollarından, en etkililerinden biri, hastanın aklî ve ruhî güçlerini artırmak, ona hastalıkla daha iyi mücadele için cesaret vermek, ona en iyi müziği dinletmek, onu sevdiği insanlarla bir araya getirmektedir..." (Özçevik, 2007: 16).

Müzik-terapi, müzik ve terapi sözcüklerinden oluşmaktadır. Terapi, Yunanca hizmette bulunmak, çare bulmak, hastayla ilgilenmek anlamına gelmektedir (Sezer, 2009:1).

Müzik-terapi, ruhsal veya bedensel sorunları olan çocukların ve yetişkinlerin psikiyatrik sorunlarını belirlemede ve bunlara bir çözüm getirmede yol gösteren bir iletişim yöntemidir.... Müzik-terapi yüzyıllar boyunca hastalıkların tedavisinde kullanılmıştır. Bu konudaki en eski bilgi M.Ö.585-500 yıllarında yaşayan Yunan filozof ve matematikçisi Pythagoras'ın umutsuzluğa düşen ya da çabuk öfkelenen hastaların, belirli melodilerle tedavi edilebileceğine ilişkin yaptığı çalışmalarıdır. Hipocrates, ilahilerin tedavi edici niteliği olduğunu belirtmiştir. Galien, müziğin akrep ve böcek sokmalarına karşı bir panzehir olduğunu, Lucain de kanamaların şarkılarla durdurulabileceğini ileri sürmüşlerdir (<http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/makale/S-Gokce.pdf>).

Fransız nörolog Philippe Pinel tarafından gerçekleştirilen ve modern bilim metotları ile kullanılan ilk çalışmalardan biri olan müzik ile tedavi yöntemi; özellikle şizofren hastalarda, otistik çocuklarda ve zihinsel engelliler üzerinde denenmiş ve hastanın sakinleşmesi bakımından olumlu sonuçlar alınmıştır (Köksoy, 2009: 39).

Hayatımızın her alanında her yerde farkında olarak veya olmayarak dinlenen müzik, yaşamımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Stokes (1998) bu durumu, "Müzik her yerdedir; şehirlerde, kahvelerde, gece kulüplerinde, hamamlarda, genelevlerde, dükkanlarda, otobüslerde, taksilerde ve dolmuşlarda. Neredeyse mekanın atmosferini oluşturan, günlük hayatın ritmine renk katan bir parçasıdır." (s18) olarak açıklamaktadır. Müziğin insan hayatındaki önemine dair bir başka açıklama ise şu şekildedir: "Ana kucağında ya da beşikte, evde, sokakta, işyerinde, okulda, eğlenme ve dinlenme yerlerinde, radyo ve televizyonda, tören ve toplantılarda müzikle iç içe oluruz" (Say, 2001: 18).

2.5. Müzik Türleri

Eski zamanlardan günümüze kadar adını duyduğumuz veya duymadığımız, bildiğimiz veya bilmediğimiz birçok müzik türü vardır. Bazı müzik türleri hakkında ortaya çıkmış olsa da bazı türler sırf müzik sektörü ve ekonomi arasındaki yoğun ve tüketiciyi yönlendirici bağ sayesinde doğmuştur. Dünyada ve Türkiye’de belli bir kategori altında toparlanmayacak kadar fazla müzik türü bulunmaktadır. Bazı müzik türleri şu şekilde sıralanmaktadır: Arabesk/Fantezi müziği, Blues, Caz, Country, Elektronik müzik, Etnik Müzik (Arap müziği, Azeri müziği, Balkan müziği, Ege müziği, Hint müziği, Karadeniz müziği, Roman müziği, Rumeli müziği, Yunan müziği vb. müzikler), Flamenko, Grunge, Hiphop, Kelt Müziği (İskoçya, İrlanda, Galler vb.), Klasik Müzik, Latin Müzik, New Age, New Wave, Rock Müzik, R&B, Rap Müzik, Pop Müzik, Punk, Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği, Tasavvuf Müzik.

Araştırma konusu itibariyle incelenecek müzik türleri arabesk müzik, blues/caz müzik, hiphop/rap müziği, klasik müzik, pop müziği, rock/metal müziği, tasavvuf müziği ve Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği’ dir.

2.5.1. Arabesk Müzik

Arabesk, Türkiye’ye özgü bir halk müziği türüdür. Genellikle duygusal bir yapıda olup, yalnızlık, umutsuz aşklar, çekilen dertler, umutsuzluk, karamsarlık, kadercilik, ölüm, başarısızlık, kişinin karışık duygu dünyası temalarını konu olarak almıştır. Arabesk müzik, dinleyicilerini çektikleri acı, keder ve dertlerini uyuşturarak unutturmaya maksatlı kaderlerine ve hayata isyan içine girmelerini sağlayarak içki ve sigara tüketmeye çağırır.

İngilizce ve Fransızca’ da ‘arabesque’ ve Almanca’ da ‘arabeske’ anlamına gelen arabesk, Arap stili süsleme anlamına gelmektedir (Say, 1992: 79).

Arabesk, kimilerine göre bir müzik türü olarak görülürken kimilerine göre de toplumsal-kültürel yönü olan bir kavramdır. Nazife Güngör, (1990: 15-18) kitabında arabeski tüm yönleriyle ele alarak kendi ve aralarında Orhan Gencebay, Ergin Ergönültaş, Timur Selçuk’un da yapmış olduğu arabesk tanımlarına şu şekilde yer vermiştir:

- İçinden çıktığı kültürel ve toplumsal çevreye göre biçimlenmiş, tutarlı bir kuramsal dayanaktan yoksun, ezgi yönünden Arap müziğinden, çalgı yönünden batı müziğinden etkilenen, önceleri taşradan başlamakla birlikte zamanla toplumun tüm kesimlerini etkisi altına alan ve dolayısıyla yaygın bir dinleyici kitlesine sahip toplumumuza özgü bir müzik türüdür.
- Orhan Gencebay'a göre arabesk, Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ve batı tekniğinin her türlü imkan ve olanaklarına, özgür sunumun eklenmesinden dolayı oluşan bir müziktir.
- Timur Selçuk'a arabesk, Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği'nden etkilenerek ve bunlara yapay motif ve tavırlar da katarak az gelişmişlik örneği olan ülkemizin ekonomik ve kültürel tablosunu büyük bir ustalıkla sergileyen ritmik yapısıyla dinamizmden uzak tekdüze bir müziktir.
- Ergin Gönültaş'a göre arabesk, kentleşmeyle ortaya çıkan değerler karmaşasını her yönüyle içeren, Türk Halk Müziği'nden, Klasik Türk Müziği'ne, doğulu dinsel seslerden batının en gelişmiş elektronik müzik aletleri ile birlikte elde edilen karmaşık seslerden oluşan ve minibüs müziği olarak adlandırılan müziktir.

Stoke' a (1998: 147) göre, Türkiye'de 1950'lerde politik sürecin demoraktikleşmesi ve geniş bir dış borç programının uygulamaya girmesi ve şehirde işçiye yönelik kontrol edilemez bir talep oluşması nedeniyle kırsal kesimden kente göç olayları ciddi anlamda başlamış oldu.

Kırdan kente göç eden insanların kıra özgü geleneksel değerlerini de birlikte getirmeleri ve kente özgü değerlerin benimsenmesi-kent yaşam koşullarına ayak uydurmaları, ilk zamanlarda ne kentli ne de köylü olan bu insanlar için zor olmuştur. Kentli insanlara özenen ve onlar tarafından benimsenmek için tek çarenin onlar gibi tüketmek olduğunu düşünen ekonomik olarak bu olanağa yetersiz olan gecekonducuları bu durum; nitelik açısından düşük, asıllarının taklidi olan ucuz ürünleri tüketmeye yöneltir (Güngör, 1990, 69-70).

Bu ikilem, daha iyi yaşam şartlarına erişmek için ülkenin çeşitli yerlerinden batıya göç etmiş kişileri; yaşadıkları kimlik bunalımı sonucu, içlerindeki buhranı ve yaşadıkları her türlü sorunu ifade etme gereksiniminden kaynaklı isyankar bir müzik türü olan arabesk müzik türüne yöneltmiştir.

Arabesk müzik dinleyicisi ille de mutsuzdur, toplumun ezilmiş kesimlerinden oluşur, alt tabaka üyeleridir, taşra kökenlidir diye bir takım genellemeler de yapmak tümüyle doğru olmaz. Günümüzde söz konusu müzik türünün daha üst sınıfların ya da toplum kesimlerinin, aydın sayılabilecek kimselerin eğlence yerlerinde, kibar lokallarında de dinlenilmekte olduğu bir gerçektir (Güngör, 1990: 26).

1970'lerde kitle iletişim araçlarının çok ötesine geçen sinema filmlerinde çoğunlukla arabesk sanatçıların başrolde oynatıldığı ve arabesk şarkılarının filmde çok yoğun bir şekilde işlenmeye başladığı görülmektedir. Televizyon yayınların başlamasıyla birlikte sinemanın bu etkisi, televizyonda gösterilmeye başlanan aynı türdeki arabesk şarkılı filmlerle daha bir pekişmiştir. Bu sayede sinema, arabesk müziğinin yaygınlaşmasında ve yerleşmesinde çok önemli ve kalıcı bir etki yapmıştır (Güngör, 1990: 82).

O dönemler arabesk müzik, 'gecekondu müziği' ya da 'dolmuş müziği' olarak adlandırılmaktaydı. Bu nedenden dolayı arabesk müzik sanatçıları filmlerinde; kırdan kente göç etmiş, geleneksel değerleri fazlasıyla koruyan ve hatta o değerleri şehirli insanlara da öğretmeye çalışan bir dolmuş şoförü veya kamyon şoförü olarak karşımıza çıkmıştır.

1960'larda belirginleşen, 1970'lere damgasını vuran arabesk müziğin 1980'lerde varlığını sürdürmekte olduğu görülür. 1980'li yıllar, uygulanan gümrük politikaları ve doların serbest dolaşımı yani değişen ekonomik anlayışla teknolojinin Türkiye'ye rahatça girdiği dönemdir... Sektör olarak neyi nasıl yapacağını bilen müzik yapımcıları teknolojinin imkanlarından yararlanmaya başladılar... Arabeske olan ilgi, diğer müzik dallarında yapılan üretimleri azaltmıştır. Bazı müzik türlerinde albüm üretimi, kalitesiz olarak mevcuttur.... Farklı olmak adına yapılan ve halkı eğlendirmek amaçlı çıkan ürünlerden biri 'taverna' adı verilmiş biçimdir. Dönemin eğlence mekanı olan tavermaları, kasetler aracılığıyla halkın evine taşıyan bu albümler büyük ilgi görmüştür... 1990'lar, arabeskin sebebi gösterilen göç olgusunun artık azaldığı, göç dalgasıyla gelenlerin yeni bir şehir inşasını tamamladıkları, müziğin tamamen endüstri haline geldiği, toplumun sosyal şartlarının tamamen değiştiği bir dönemdir. Bu durumdan Arabesk müziği de etkilenmiş ve söz-müzik unsuru değişime uğramıştır. Bu yüzden araştırmacılar tarafından, 1990 sonrası arabeskin 2. Dönemi kabul edilir (Özer, 2009: 37-39).

Orhan Gencebay, Gülden Karaböcek, Ferdi Tayfur, Müslüm Gürses, Hakkı Bulut, Bergen, Kibariye, Hakan Taşıyan, Ebru Gündeş, Selami Şahin, Azer Bülbül, Ceylan, Emrah, Özcan Deniz, Mahsun Kırmızıgül, Alişan, Arif Susam, Ümit Besen, Cengiz Kurtoğlu, Hakan Altun, İbrahim Erkal, Yaşar İpek, Cengiz İmren, Gökhan Güney vb. arabesk müziğin yorumcularıdır.

2.5.2. Blues/Caz Müzik

Blues, Afrika'dan ABD' ye çalıştırılmak için getirilen siyah kölelerin ezilmişliklerini ve yer yer bu ezilmişliğe karşı çıkmalarını ifade eden, hüznü-özgürlüğü-yaşadıkları acıyı-umutlarını anlatan şarkılarla doğmuş, zamanla halkın tüm kesimlerine yayılmış ve içinden 'Caz' ve 'Rock' müzik çıkarmış bir müzik türüdür.

Zencilerin iş şarkıları, dayanılmaz yaşam koşullarını ifade etmekte ve zenciye bir tür dayanma gücü vermektedir. Yirminci yüzyıla girildiğinde, zenci müziğine dayalı iki ekol belirginleşmektedir. Birincisi, zenci kiliselerinde büyüyüp gelişen dinsel şarkılar ve ilahilerden oluşan stil, ikincisi ise 'blues'. Sözlük anlamının ilki 'mavilik', ikincisi ve asıl belirleyici olan anlamı ise 'yoğun bir yalnızlık, melankoli ve hüznü bir ruh halidir. New Orleans' da zenci gettolarının fazlaca bulunmasından dolayı, bu kent önce blues sonra da cazın merkezi haline gelmiştir. 1912' den sonra blues' un yalnızca vokal müziği dışına çıkması caz' ı doğuran en büyük etmenlerden biri olmuştur. Blues temelli ilk ve en güçlü müzik türü için katalizör görevi yapan 'ragtime', piyano tuşları üzerinde yeni bir stilin yaygınca kullanılmasıyla ortaya çıkmıştır. Asıl bir piyano stili olmasına rağmen, diğer tüm enstrümanlarla da yapılabilir olması, kurallı ama doğaçlamaya da izin veren yapısı ile katı kalıpların dışarı çıkmasıyla bu tarz, özgür ve açık bir ekol oluşurmaktadır. En ünlü ve en güçlü ragtime ustası, Scott Joplin' dir. Ragtime ile birlikte, genel hatları ile belirlenmiş olan yeni müzik türü de sıçrama yaparak doğmuştur: Afrika-Avrupa birleşiminden oluşup ritm-armoni-melodi olarak blues ve ragtime' dan ayrı bir özgün yapıya sahip olan caz müziği. 1930'lu yıllarda dinleyicilerin müziğe olan talepleri değişmiş ve artık dinleyiciler hareketli-ritmik parçalar dinlemek istemişlerdir. Bu sayede, 'Swing' dönemi diye bilinen ve caz' ın en parlak ekolünü doğuran dönem başlar. Benny Goodman, Louis Armstrong, Fats Miller Swind dönemine damgasını vurmuş sanatçılardır (Burak-Eti, 1985: 25-28, 38).

"Caz eleştirmeni Nat Hentoff cazın en önemli özelliklerinin, düzenli olmayabilen 'pulsating' (atımlı) bir ritim, doğaçlama duygusu, vokalize enstrüman tekniği ve poliritim olduğunu söylemektedir" (Göksoy, 1988: 25).

Kahyaoğlu'na (2003: 4) göre caz, yapısı gereği deneysel arayışlara fazlasıyla açık bir müzik türüdür. Çünkü cazın varoluş nedeni doğaçlamadır ve bu durum deneylere kolayca kapı aralamasını sağlamıştır.

İlk caz toplulukları New Orleans' ta çalmaya başladığından beri, blues ve caz öylesine iç içe geçtiler ki, Ernest Borneman, cazın Avrupa müziğine uyarlanmış blues ya da ters bir anlatımla blues' a uyarlanmış Avrupa müziği olduğunu yazmıştır. Halen bile caz müzisyenleri, kendilerini caz stilinden köklü olan blues' a bağlı hissederler (Berendt, 1992: 31).

Berendt' e (1992: 507) göre, caz müziğini, Avrupa müziğinden ayıran üç temel öge vardır:

- 1- Zamanla kurulan özel bir ilişki, ki 'swing' sözcüğüyle adlandırılır;
- 2- Müzikal üretimde kendiliğindenlik ve canlılık ki burada doğaçlama rol oynar;
- 3- Ses dolgunluğu ve cümleme tarzı ki çalan müzisyenin bireyselliğinin aynasıdır.

Cazın bu üç karakteristik ögesi ile bunların birbiriyle ilişkilerini esas alarak bir caz tarihi yazmak mümkündür. Bu öğelerin her biri önemli olmakla birlikte aralarındaki ilişki değişmekte ve bu değişim de cazın evriminin bir parçasını oluşturmaktadır.

Doğaçlama (emprovizasyon), irticalen icrada bulunmak demektir. İrticalen çalmak, daha önceden hazırlanmadan çalmak anlamına gelir. Kuvvetli bir müzik bilgisi ve saz hakimiyetine sahip olan bir cazcı, bir parça üzerinde o anda spontane olarak kendi melodilerini inşa eder. Bu durum, o kişiyi herhangi bir müziği yorumlayan basit bir müzisyen hüviyetinden kurtarıp besteci mertebesine çıkarmaktadır (Sermet, 1999:18).

Doğaçlama, yaratıcısından ayrılamaz. Kağıda dökülüp, üçüncü veya dördüncü müzisyene çalması için verilemez. Aksi takdirde özelliğini yitirir ve geriye çıplak notalardan başka bir şey kalmaz. Çünkü cazda doğaçlama, doğaçlayanın müzikal, duygusal ve manevi durumunun kişisel bir ifadesidir (Berendt, 1992: 188).

“Cazın kendine has ses renkleri vardır. Cazdaki enstrüman tekniği bilhassa insan sesini taklit ederek geliştiği için, caz müzisyenleri hem teknik bakımdan çok üstün bir seviyeye erişmişlerdir, hem de bu özel ses renklerinden dolayı klasik batı müziği çalan müzisyenlerden ayrılırlar” (Sermet, 1999: 17).

Keseroğlu' na (2005: 9) göre nerdeyse her 10 yılda bir gelişim gösteren ve yeni bir stil ortaya koyan caz müziğinin tarihsel gelişim süreci, şu şekildedir:

- 1- 1890-1900 : Ragtime Stili
- 2- 1900-1910 : New Orleans Stili
- 3- 1910-1920 : Dixieland Stili
- 4- 1920-1930 : Chicago Stili
- 5- 1930-1940 : Swing Stili
- 6- 1940-1950 : Bebop Stili
- 7- 1950-1960 : Cool Jazz (Serin Caz, Sakin Caz) ve Hard Bop Stilleri
- 8- 1960-1970 : Free Jazz (Serbest Caz) Stili
- 9- 1970-1980 : Electric Jazz (Elektrik Caz) Stili
- 10- 1980 ve sonrasındaki stiller ve akımlar.

Trompet, trombon, klarnet, saksafon(soprano, alto, tenor, bariton), flüt, vibrafon, piyano, org, keyboard, synthesizer, gitar, bas, davul, vürmalı çalgılar, keman vb. cazın enstrümanlarıdır. Louis Armstrong, Duke Ellington, Charlie Bannet, Benny Carter, Benny Goodman, Glenn Miller, Artie Shaw, Bill Evans, Dave Brubeck, Chick Corea, Bessie Smith, Miles Davis, John McLaughlin, Okay Temiz, Jülide Özçelik, Frank Sinatra, Norah Jones vb. sanatçılar caz müziğinin ünlü temsilcileridir.

2.5.3. Hiphop/Rap Müzik

Hip hop 1970'li yılların sonunda Amerika'da kötü koşullarda ve azınlık olarak yaşayan zencilerin gündemden uzaklaşmak ve eğlenmek için oluşturduğu bir kültür ve yaşam tarzıdır. Hiphop müziğinin altyapısını genel olarak elektronik aletler ve bilgisayar yardımı ile yaratılan davul ve bas oluşturur. Hızlı ve konuşma tarzında söylenen vokal ile hiphop müziği tamamlanmış olur. Sözler hikaye tarzında ve uzun olup farklı konuları içermektedir. Hiphop parçalarında armoni önemli değildir, önemli olan ritmdir.

70'lerin sonunda kültürel altyapısını tamamlayan ve bir sosyal kimlik olarak ortaya çıktığında Amerika'yı baştan aşağı kasıp kavuran hip hop, kelime olarak: kalça atmak-kalça sektirmek anlamına geliyor. Kelime olarak bu kadar basit bir anlamı olan hiphop'ın Amerika'yı aşip bütün bir dünyayı etkisi altına almasının altında yatan neden kelime anlamı değil; yaşama karşı takındığı tavırdan kaynaklanıyor. Özellikle Reagan döneminde bütün dünyada yaşanan ekonomik darboğaz nedeniyle, Amerika'nın bir çıkış olarak bulduğu ve 'üfürükçü ekonomi' olarak adlandırılan, emeğin hiçbir değerinin olmadığı, paranın para getirdiği dönemde yüzbinlerce insanın işten atılması, beyaz alt-orta sınıftan çok, gettolarda yaşayan siyahları vurdu. İşte tam da bu anda siyah gettolarda hip hop kültürünün taşıyıcı unsurları bir kurtuluş reçetesi gibi belirmeye başladı: graffiti, break dance, dj'lik ve rap çok kısa bir zaman diliminde bütün Amerika'da toplumsal muhalefet aracı olarak gelişti. Böylece siyahlar, yarattıkları bu yeni müzik ve kültür aracılığıyla günlük yaşamda karşılaştıkları çelişki ve sorunları birinci elden anlatma imkanı buldular (Jöntürk, 2003: 14).

İtalyanca kökenli bir kelime olan 'graffiti', Eski Roma, Yunan, Mısır medeniyetlerinde anıtların duvarına yazılan veya çizilen genellikle 'hiciv', karikatür niteliği taşıyan yazı ya da resimlere verilen addır. Graffiti, resim çizmek yoluyla mesaj ve hatta kimi zaman politik içeriği olan mesaj anlamını taşımaktadır. Başlangıçta kullanılan kalemlerin yerini spreyci boyalara, basit duvar yazıları da zamanla gösterişli graffitilere bırakmaya başlar. Kendi stilini yaratan ve birbirinden bağımsız ve özgün olan graffiti, 1980'li yılların sonlarına doğru artık bugün bilindik anlamda bir sanat olarak ortaya çıkmıştır (Jöntürk, 2003: 23-24).

Hiphop kültürün adıdır, bir yaşam tarzıdır. Rap ise hip hop'un bir koludur.

RAP'in 'Rhythm And Poem' ('Ritim ve Şiir' ya da 'Ritmik Şiir') veya 'Rhythmic African Poetry' (Ritmik Afrika Şiiri) sözcüklerinin kısaltması olduğu görüşü yaygın olsa da aslında rap kelimesi, İngilizce sözlük anlamı olarak 'ağır eleştiri' anlamına gelmektedir. Rap çoğunlukla hızlı ritimle söylenen sözlerdir. Bu şekilde müziğin temposuna uygun olarak kâfiyeli kelimelerden oluşan sözler söylemek de MC'lik olarak adlandırılmaktadır. MC'nin açılımı olarak Master of Ceremonies (Seremoni Ustası), Microphone Control ya da Mic Check (Mikrofon Kontrol) gibi terimler söylenebilir.(<http://tr.wikipedia.org/wiki/Rap>).

İkinci sınıf vatandaş muamelesi görmek, ezilmişlik, itilmişlik insanları agresifleştirir ve suça teşvik eder. Bu yüzden rap müzikte, bolca küfür ve hakaret vardır. Rap müzikte yapılan Freestyle (doğaçlama), Anadolu'daki aşık atışmalarına benzer. Hiphop ve rap müzik besteleyen, söyleyen, dinleyen insanlar genellikle rahatlık adına bol giyinirler. Düzgün fiziği belli etmeyi ve dar giyimden oluşan rahatsızlığı sevmezler.

Akon, Timbaland, Eminem, 50 Cent, Snoop Dogg, Usher, Sagopa Kajmer, Ceza, Missy Elliot bu türün bazı öncü şarkıcılarıdır.

2.5.4. Klasik Müzik

Klasik Batı Müziği halk müziklerinden net çizgilerle ayrılmış, Batı Avrupa kökenli ve ağırlıklı müzik türüdür. En önemli özelliği, çok sesli olmasıdır. Klasik müzik dönemleri; ‘Rönesans Dönemi’, ‘Barok Dönem’, ‘Klasik Dönem’, ‘Romantik Dönem’ ve ‘Çağdaş Dönem’ olmak üzere beş döneme ayrılmıştır.

Rönesans Dönemi: “Rönesans yeniden doğuş demektir. Orta çağın karanlığından sıyrılıp önceki parlak dönemin, Eski Yunan ve Latin sanatının yeniden keşfedilmesi, yeniden doğmasıdır.” (Akkaş, 1996:53). Güçlü ve armonik yapı, Rönesans müziğinin başlıca özellikleridir. Bu dönemde Acapella korolar büyük önem kazanır. Rönesans’ın yaşam sevinci, dansları, danslar da çalgıları arttırır ve böylece çalgılar için bestelenen müzik doğar. Yeni çalgılar icat edilmiştir ve eski çalgıların da sesleri büyütülmüş ve zamana göre değişikliğe uğramıştır.

Guillame Dufay, Orlando Di Lassus, William Byrd, Johannes Ockeghem, Giovanni Pierluigi da Palestrina ve Carlo Gesualdo bu dönemin ünlü bestecilerindendir.

Barok Dönem: “Barok sanatının özellikleri şöyle özetlenebilir: Varlıkların güzelliğinden duygusal bir etkilenim ön plandadır ve barok anlayış bu etkiyi ince ayrıntılarla göz alıcı bir biçimde işler. Bu işleyiş içinde gösteriş ve görkeme düşkünlük, işçiliğe ve sanata önem verir; süs ve gösterişle boğacak düzeyde karşılaşsak bile...” (Erol: 2001: 105). Barok Dönem, 1600-1750 yılları arasında kalan ve İtalya’nın ilk opera denemeleriyle başlayıp J.S. Bach’ın ölümüyle biten bir dönemdir. Barok, özünde saray sanatıdır. Çalgı müziği ses müziğinin önüne geçmiştir. Telli çalgılar grubuna keman eklenmiştir. Dönemin en ünlü çalgısı klavsendir. Opera, oratoryo ve kantat gelişimi bu dönemde başlamıştır. Dans sütünleri, solo sonatlar, konçerto, uvertür ve füğ gibi yeni kavramlar çıkmıştır.

Johann Sebastian Bach, Antonio Vivaldi, Jean-Baptiste Lully, Arcangelo Corelli, Claudio Monteverdi, Jean-Philippe Rameau, Henry Purcell, George Frideric Handel ve Georg Philipp Telemann, Domenico Scarlatti, Francois Couperin bu dönemin ünlü bestecileridir.

Klasik dönem: “Klasik, eski Yunan ve Roma sanatındaki klasikleşmiş geleneği yeniden yaratmaya çalışmak, klasik değerleri örnek alıp, aynı kusursuzlukta, yüzyıllar boyu değerini koruyan, güncelliğini yitirmeyen yapıtlar ortaya koymak anlamına gelmektedir.” (Erol: 2001: 120). J.S. Bach’ın ölüm tarihi 1750’den Ludwig Van Beethoven’ın ölüm tarihi 1827’ye kadar olan dönem klasik dönem olarak adlandırılmaktadır. Bu döneme ‘Aydınlanma Çağı’ da denmektedir. Barok dönemin kapanmasına yol açan etkenlerden biri de piyanonun icadıdır. Barok’un uzun cümleli, süslü yapısı yerini sade bir sanata bırakmıştır. En önemli biçim senfonidir. İlk dört bölümlü sonatın çıkışı klasik dönemdir. Günümüzün orkestra sıralaması da bu dönemde oturmuştur. Opera yaygınlaşmış, nüanslar belirginleşmiştir. Bu dönem Haydn ve Mozart çağıdır. Beethoven klasik dönem ile romantik dönem arasında bir köprüdür.

Wolfgang Amadeus Mozart, Joseph Haydn, Christoph Willibald Gluck ve Muzio Clementi dönemin diğer ünlü bestecilerindendir.

Romantik Dönem: “Romantizm müziğini şekillendiren besteciler, çoğunlukla edebiyat ve resim gibi sanatlar ile müzikle ilgisi olmayan diğer kaynaklardan etkilenmişlerdir. Sonuç olarak, müzik eserleri, senfonik şiirin gelişmesine uzanacak kadar zenginleşmişti.” (Erol, 2001: 136). 1820–1901 yılları arasında müziğin kültürel hayata girdiği ve eğitim kurumlarının adımlarının atıldığı, melodi ve ritmin dikkate alındığı dönemdir. Müziğin kilise ve saray egemenliği altından çıkıp halka yayıldığı, kalıpların ve düzenin yıkılıp yerine daha özgür olan romantizmin geldiği dönemdir. Kişisellik, duygusallık ve ulusallık bu dönemin en önemli özelliklerindendir.

Ludwig Van Beethoven, Franz Liszt, Felix Mendelssohn Bartholdy, Niccolò Paganini, Robert Schumann, Frederic Chopin, Johannes Brahms, Giuseppe Verdi, Richard Wagner, Franz Schubert, Carl Maria von Weber, Gioacchino Rossini, Hector Berlioz, Gaetano Donizetti, Camille Saint-Saens, dönemin ünlü bestecilerindendir.

Gustav Mahler, Richard Strauss, Modest Musorgski, Sergei Rachmaninoff, Nikolay Rimski-Korsakov, Pyotr Ilyich Tchaikovsky, Bedrich Smetana, Antonin Dvorak, Edward Elgar, Jean Sibelius, Charles İves, Romantik Dönem’den Çağdaş Dönem’e geçiş bestecileridir.

Çağdaş Dönem: “Bu dönemde yeniden, müzikte milliyetçilik (ulusçuluk) eğilimi ortaya çıkar. Çünkü, farklı ulusların bestecileri bağımsızlıklarını savunmaya ve müziklerini Wagner’in etkisinden kurtarmaya başlamışlardı. Bunu yapabilmek için de müziklerini yurtsever temalara ve aktarımlarını da kendi topraklarının geleneksel folk müziğine dayandırmaya çalıştılar” (Erol:2001, 145). Çağdaş müzikte ezgi, tartım, uyum tek egemen öge olarak müziğin baş yönelticileri olmamakla birlikte geleneksel biçim ve uyum kurallarının yürürlüğü zorunlu olmaktan çıkmıştır. Bir yapıtın başarılı sayılmasında zorlayıcı hiçbir kural bulunmamakla birlikte ulaşılmak istenen müzik yalnızca bestecinin çizmiş olduğu bir müzik haline gelmiştir. Çağdaş müziği anlamak için daha belirgin bir açıklama İlhan Usmanbaş’dan gelmektedir: “Herhangi Bir sesin ardından herhangi bir ses gelebilir, herhangi bir ses herhangi bir sesle tınlayabilir, herhangi bir gerginlik herhangi bir tını ortamı içinde herhangi uzunlukta duyulabilir. Bunların başarılı yolla ortaya konulması yazı ve biçimin o sıradaki durumuna, bağdarın ustalığına ve kişiliğine bağlıdır.” (Say,1992: 398-399).

Manuel de Falla, Claude Debussy, Maurice Ravel, Igor Stravinsky , Arnold Schoenberg, Paul Hindemith, Bela Bartok, Dmitri Shostakovich, Sergei Prokofiev, Anton Webern, Samuel Barber, Alban Berg, Eric Satie, Zoltan Kodaly, Carl Orff, George Gershwin, Türk Beşleri: Cemal Reşit Rey, Hasan Ferit Alnar, Ulvi Cemal Erkin, Ahmet Adnan Saygun, Necil Kazım Akses bu dönemin ünlü bestecileridir.

Orkestra; keman, viyola, viyolonsel, kontrabas, flüt, piccolo, obua, klarnet, fagot, trompet, trombon, korno, tuba, arp, klavsen, piyano, timpani, zil, üçgen, kastanyet, çingirak, tef, trampet, davul vb. çalgılardan oluşmaktadır.

2.5.5. Pop müzik

1960’ların sonlarında müzik açısından önemli bir olay da, kuşkusuz ki Türk Pop Müziğinin temellerinin atılması olmuştur. Öncelikle o uzunca süren ‘aranjman’ dönemi ve Avrupa’nın en ünlü seslerinin ülkemize gelerek-ya da kimi zaman gelmeden-şarkılarını bizim dilimizde söylemeleri önemli bir hale gelmişti. Aralarında Adamo, Marc Aryan, Luigi, Patricia Carli, Sasha Distel, Mina, Dario Moreno, Nino di Murcia gibi ünlüler bulunan Avrupalı sanatçılar, herhalde oldukça büyük bir çabayla ve kimi zaman Türkçe’nin başını-gözünü yarararak, ünlü parçalarını bizim için de söylediler ve ayrıca bu parçaların ve birçok başkalarının ülkemiz sanatçıları tarafından yerli

versiyonları yapıldı. Böylece, kulakların Batı müziğine alışma süreci yaşadığı ve özgün, yeni bestelerin ortalarda gözükmediği bir dönemde, yabancı parçalar aracılığıyla da olsa, Türk popu ilk acemi adımlarını atmış oldu... 1960 sonlarının sert ve, yenileyici, 'devrimci' olan ya da olamaya çalışan müziği, 70 başlarında yumuşamış romantikleşmişti... 70'lerde aynı mantık devam etti. Kimi sanatçılar, hemen hep yabancı parçaların yerli versiyonlarını yapmakla yetindiler. Kimileri özgün bestecilere başvurdu. Kimileri zaten hem besteliyor, hem söylüyordu. Ama ayrıca 70'lerin o ünlü keskin siyasal ortamı, aslında neredeyse müzikten çok siyaset temeline oturan bir akımın doğmasına yol açmadı değil...ve birçok sanatçı, özellikle sol eğilimlerini pop müziğin yapısına ve dokusuna biraz yapay biçimde aşılıyarak, ortaya, kimi zaman çok başarılı, kimi zaman tartışmalı bir müzik atmaktan çekinmediler (Dorsay, 2003: 224-230-268).

Pop sözcüğü Popüler kelimesinden gelmektedir. 'Popüler', o dönem önde ve revaçta; geleneksel kalıplara uymayan; kısa dönemde tüketilebilir ve unutulabilir anlamına gelmektedir. İngilizce kökenli olan popüler sözcüğü İngilizce' de ise, sevilen, tutulan, birçok kişinin sevdiği, beğendiği; geniş halk kitlesi ile ilgili veya halk için anlamına gelen bir sıfattır. Zarf olarak ise, herkesçe kabul edilerek halka hitap eder şekilde anlamında kullanılır. 'Popülarite' olarak kullanıldığında ise beğenilme durumu anlamında kullanılmaktadır. Popüler sözcüğünün kökü olan 'pop' is, pat diye ses çıkarmak veya çıkartmak, saklandığı bir yerden aniden ortaya çıkmak; şöyle bir uğramak anlamında eylem olarak İngilizce' de kullanılmaktadır. İsim anlamında ise 'hafif bir patlamaya benzer ses' olarak kullanılmaktadır. Zıt olarak da klasik olmayan manasındadır. Bu açıdan popüler veya kısaca pop müziği, 'birçok kişinin sevdiği, bir dönem herkesçe kabul edilen ve şöyle bir uğrayıp geçebilen ancak klasik kalıpların dışında olan müzik' olarak tanımlanabilir (http://www.turkcebilgi.com/ansiklopedi/t%C3%BCrk_pop_m%C3%BCzi%C4%9Fi).

Yurga' ya (2002: 17) göre, 1990'ların ikinci yarısında ülkemizde birden bire patlayan pop müzik arabeskin önüne geçmiştir. Türkiye' de pop müzik piyasasının hızlı yol almasını sağlayan nedenler şunlardır:

- İthal yollarının açılarak elektronik gereçlerin rahatça girebilmesi, müzik setleri, kasetçalarlar ve elektronik çalgıların bollaşması,
- Radyo ve televizyon kanallarının çoğalarak, gereksinimleri olan müzik programlarının, arz-talep dengesini sağlayabilmek için amatörler bile olanak sağlaması,
- Müzik yapımcılarının iştahının kabartması,
- %70'imizin genç olduğu ülkemizde, genç kesimin (özellikle ergenlik çağındakilerin) hedef alınması ve
- Arabesk müziğin sıkıcı hale gelmesi ve arayışlara girilmesidir.

Popüler müzik, eğlence sektörünün malzemesi ve gündelik yaşamın müziği olduğundan, üretim ve tüketimi kapitalist sistemin karmaşıklığına paraleldir. Popüler müziğin gelişmişliği ve yaygınlığı, sistemin gelişmesiyle orantılıdır. Üretimin ihtiyaç duyduğu sermaye, kapitalist sistemin içinde daha kolay temin edilerek ürünün meta karakterine bürünmesi kolaylaşır. Popüler müzik üretici firması ve sunan bireyi yani müzisyeni bu ilişkilerin içinde ön planda olmalarına rağmen, sermaye dönüşümünün alt basamaklarındadırlar. Çünkü ortada ürünün dağıtımı, sunumu, reklamı ve bir dizi ilişkileri tam bir endüstri ağını oluşturur (Yıldırım, 2004).

Popüler müzik, pasif dinlemeyi yaratır. Kapitalist sistem altında çalışmak sıkıcı olduğundan işten kaçma ihtiyacını yaratır; ancak bu da sıkıcı olacağı için, gerçek kültür yönünde gerçek bir kaçış için hemen hemen hiç enerji kalmaz. Bunun yerine sığınma yeri olarak pop müzik gibi oluşumların peşinden gidilir. Popüler müziğin tüketimi daima pasif ve sonsuz tekrür içindedir ve dünyayı da olduğu gibi ele alır. Nitelikli müzik ise hayal gücünün yarattığı zevk ve keyif doğrultusunda yapılır ve dünyayı nasıl olabileceği bağlamında ele alır. Pop müzik ofiste ya da bir fabrika koridorunda, hayat ile verimsiz, üretkenlikten uzak bir bağlantıdır. İşin verdiği sıkıntı ve gerginlik yüzünden insanlar boş zaman faaliyetleri için çaba sarf etmekten kaçınıyor ve dolayısıyla arzularını doyuracak bir uyarıcıya ihtiyaç duyuyorlar; pop müzik de arzularını doyuruyor. “Onun uyarımları aynı çabayı sarf etmedeki yetersizlik tarafından karşılanır. Bu yeniden sıkıcılık demektir; kaçışı imkansız kılan bir kısır döngü. Bu da insanların farkında olmadan popüler müziğe kaymalarını sağlar. Müziği tanıma anı ise onu eforsuz hissetme anıdır. Bu ana bağlı olarak birdenbire ortaya çıkan dikkat kendi kendini yok eder ve dinleyiciyi oyalamanın, dalgınlığın dünyasına gönderir. Popüler müzik bir tür yalın (bitkin) diyalektik içinde işlevini görür. Onu tüketmek için oyalayıcılığın ve dalgınlığın ötesinde bir ortam yaratmak gerekir. Zaten pop müzik dinleyen insanda bu iki durum oluşur (Özeren, 2005).

Sezen Aksu, Ajda Pekkan, Tarkan, Mustafa Sandal, Hadise, Sıla, Hande Yener, Nilüfer, Kayahan, Leman Sam, Murat Boz, Serdar Ortaç, Çelik, Kenan Doğulu, Gülşen, Emre Aydın, Michael Jackson, Madonna, Lady Gaga, Beyonce, Mariah Carey, Justin Timberlake, Robbie Williams, Britney Spears, Jennifer Lopez, Rihanna vb. bu türün öne çıkan şarkıcılarıdır.

2.5.6. Rock/Metal Müzik

Elvis Presley, 1955 yılında rock müzik için şunları söylemiştir: “Rock’ n roll bir süredir var. Daha önce buna rhythm and blues deniyordu. O zaman bile harika bir şeydi. Şimdi daha da muhteşem oldu. Bunun üzerine, gençler üzerinde kötü bir etkisi olduğu öne sürüldü. Bana göre, rock, müzikten başka bir şey değil. Ve de epeyce bir süre var olacağına inanıyorum. Ya da yerine koyulacak çok güçlü bir şey bulmak gerekecek”(Dister, 2002).

17. yüzyıldan itibaren Afrika'dan ABD' ye çalıştırılmak için getirilen zenci kölelerin, çalışırken söyledikleri özgürlük-acı-umut-hüzün içerikli parçalardan kaynaklı blues ve daha sonra cazın ortaya çıkışı BLUES/CAZ Müzik bölümünde anlatılmıştır.

1950'li yıllarda caz için 'tabansal' bir kayma söz konusu olduğundan, artık caz müziği, 'entelektüellerin', seçkin insanların ayrıksılıklarını belgeledikleri bir müzik türü olma yoluna girmiştir. Bu durum A.B.D.'de olduğu kadar Avrupa'da da oluşmaya başlayan bu değişimlerin altında, genç kuşağın bıkkınlığı, doyumsuzluğu ve başkaldırı arayışlarına yol açmıştır. Çünkü caz, yeni gençliğe göre; eskimiş, gelenekselleşmiş, otuz yıldır kullanıla kullanıla niteliğinden çok şey yitirmiş bir tür haline gelmiştir. Bu durum yeni kuşağın ihtiyaçlara cevap verebilecek bir müzik türünü doğurmayı gerekli hale getirmiştir. İşte tam bu noktada cevap, cazı doğuran 'blues' ekolündedir. Blues büyüüp, birçok özgün girdiyi de içerecek bir sentez olma yoluna girmiştir. Bu sentezlerden birincisi, yıllardır küçümsenip hor görülen, güneş altında dolaşmaktan enseleri kıpkırmızı yanmış insanların yaptığı bir müzik olması nedeniyle red-neck (kırmızı ense) diye aşağılanan, Amerika'nın folk müziğinin önemli bir parçası olan 'Country' ve ikinci olarak da çok uzun bir süre Batı ve Orta Batıdaki maceraperest kovboyların, serserilerin rağbet ettiği 'Western' dir. Bir süredir Rhythm and Blues olarak anılan blues müziği; country ve western harlanması ile uzun yıllar tüm dünyayı etkisi altına alacak, fırtına gibi esecek bir müzik türünü doğurmuşlardır: rock müzik için hazırlık platformu oluşturan "Rock'n'roll" (Eldem-Eti, 1985: 52).

1960'ların sonu dünyada; gençlerin-protestçilerin, dünyanın birçok ülkesinde meydana gelen bazı önemli olaylar ve ABD' nin Vietnam'ı savaşa sürüklemesi-her iki tarafın da ağır kayıplar vermesi sonucu gösterdikleri başkaldırının en üst düzeye eriştiği yıllar olmuştur. 1967 yılında Scott McKenzie adlı genç bir şarkıcı şöyle seslenmektedir:

"Eğer San Fransisco'ya gidiyorsan,

Mutlaka çiçek tak saçlarına..."

'If You're Going To SF' isimli bu şarkı; herkesi, saçlarına çiçek takması-sokaklarda dans etmesi ve bütün sokaklara çiçek atılması koşuluyla bu kente çağırmaktadır. "Şiddetin egemen olduğu bir dünyada 'sevgi' ile anlatım bulacak bir tepki ve bu tepkiye sarılıp dünyayı değiştirecek 'yeni duygulanımlarla dünyayı değiştirecek bir kuşak' gündeme getirilmektedir Scott' ın şarkısıyla. Bu hareket tarihe 'Çiçek Gücü' (Flower Power) adıyla geçecektir (Eldem-Eti, 1985: 153).

Altmışların ateşli, dinamik ve politik genç kuşağı, düşünsel gereksinimlerini karşılama işlevi bekliyordu müzikten. Bir çağrı, bir mesaj, bir anlam taşımalı, çok şey anlatmalıydı müzik onlara; ortak bir dil olmalıydı. Onlar ellili yıllardaki büyükleri gibi Amerikancı anlayış doğrultusunda dans ve doğum günü partilerinde eğlenecek, toplu olarak deniz kıyısında piknik yapacak, 'gençliğin tadını çıkaracak' bir kuşak değildiler. Bu nedenle dans ve disco olgusu, rock'n'roll'un gözden düşmesine koşut bir grafik çizerek ağırlığını yitirdi ve epey silindi 'yeni gençlik' arasında. Yeni gözde, rock müzikti artık. Bu aynı zamanda yaşama bakış ve yaşam biçimi anlayışı boyutunda hayli köktenci bir değişim anlamına geliyordu (Eldem-Eti, 1985:191).

Rock müzik, böylelikle bir müzik türü olma niteliğini aşıp başlı başına bir kültür olma konumuna yükselmiştir. Dönemin siyasi iktidarları, gelen yeni kuşağın da bir önceki kuşak gibi isyankar tavır sergilememesi- sistemin işleyişine burunlarını sokmamaları için müzik endüstrisine gerekli talimatları vererek yeni bir akım başlatmaya yöneltmişlerdir. O yüzden 1970'lerin ortası, bu isyan dalgası ve çiçek çocuklarının tavrının unutulmaya başladığı dönemlerdir. Yeni kuşağı, dans ve disco akım yöneltip, bedene seslenerek 'beyni' aradan çıkartmışlardır. Bu akımın yaygınlaşması ve benimsenmesi açısından kitle iletişim araçlarının önemi bir kez daha vurgulanmaktadır.

Disco'nun zenci sanatçı ve topluluklarla parlayışı esnasında Rock dünyasındaki üretim, bu niteliksiz furyanın gölgesi altında görünmesine karşın sürmüş ve devamlılığını günümüze kadar başarı ile sürdürmüştür (Eldem –Eti, 1985: 195).

Rock müzik isyanın müziğidir. Rock' çıların yaptığı her hareket; normal olanı kırmadır, kuralları bozmadır, isyan çığıdır. Genellikle siyah giyinirler ve ağır ağır yürürler. Rock müzik, ergenlerin kendilerini sorgulama ve isyan döneminde kendini ifade etmek adına dinledikleri müziklerin başında gelmektedir.

Genelde kullanılan enstrümanlar elektro gitar, bas gitar, bateri ve klavyedir. Pink Floyd, Metallica, Black Sabbath, Iron Maiden, Red Hot Chili Peppers, Radiohead, HIM, Beatles, Rolling Stone, The Doors, Deep Purple, CCR, Pearl Jam, Nirvana, Bill Haley, Elvis Presley, Led Zepplin, Red Hot Chili Peppers, Megadeth, Guns and Roses, Radiohead, U2, Muse, The Cranberries, Offspring vb. dünyaca ünlü isimler ya da gruplardır. Ülkemizde ise Mor ve Ötesi, Şebnem Ferah, Erkin Koray, Barış Manço, Cem Karaca, Özlem Tekin, Hayko Cepkin, Teoman, Haluk Levent, İlhan İrem, Bulutsuzluk Özlemi, Athena, Üç Hürel vb. bu türün ünlü müzisyenleridir.

Heavy metal veya metal müzik 1960'lı yıllarda İngiltere' de ve ABD'de gelişmeye başlayan rock müzik türüdür. Blues ve Rock'n Roll türlerini temel alır. Heavy metal; vokal olarak kalın seslere, çalgı olarak gitar ve elektrogitarların doğal seslerinin çarpıtılmasıyla veya değiştirilmesiyle oluşan distortion'a ve genel olarak fazla yüksek seslere dayanmaktadır. Pedal şeklinde olan distortionlar, ayakla kontrol edilebilen elektronik aletlerdir. Rock müzik ve metal müziğinin vazgeçilmez bir parçasıdır.

Metal müziği ilk olarak İngiltere de doğmuş bir müzik türüdür. Metal müziğin alt yapısını Led Zeppelin, Deep Purple, Queen gibi gruplar oluşturmaktaydı. Fakat gerçek anlamda metal müziği Black Sabbath grubuyla hayat bulmuştur. 70'lerde pek fazla popüler olmayan metal müziği 80'lerde çeşitli türlere ayrılmıştır ve dünyaya yayılmaya başlamıştır. Black Sabbath çıkardığı ilk albümünde isyan duygusunu şiddetli bir biçimde müziğine yansıtmaktaydı. O dönem için ilginç gelen şeyler yapıyor herkesten farklı giyiniyorlardı ve bu da insanlar tarafından garip karşılanıyordu. O zamanlarda İngiltere de yaşanan iç savaşlar onların bu müziği yapmasında esin kaynağı oluşturuyordu. Black Sabbath grubu ilk çıktığında bir blues grubu olması da metalin blues müziğinden etkilenmemesini imkansız kılıyordu. Klasik müziğin birkaç unsurunu da içine katarak yoluna emin adımlarla devam ediyordu. 70'lerde daha çok rock müziğinin gölgesinde yaşamaya çalışan metal müziği 70'lerin sonu ve 80'lerin başında moda olmaya başlamıştı. Birçok grup deri kıyafetler giyerek sahnelere çıkmaya başladılar ve birçok fan topladılar. Bu Yıllarda metal müziği gittikçe bölünmeye başlıyordu. Metalle ilgisi olmayan insanların da artık kendilerini metal kategorisinde görmeye başlaması gerçek heavy metal ruhunu yozlaştırmaya başlıyordu. "Heavy Metal görüş olarak da o kadar fazla dağılmıştır ki, zamanla tek çatı altında toplamak olanaksızlaşmıştır. (<http://www.furkanacarel.com/2009/03/metal-muzigin-tarihi-ve-gelisimi.html#!/2009/03/metal-muzigin-tarihi-ve-gelisimi.html>).

Metal müzik; Black Metal, Death Metal, Doom Metal, Folk Metal, Glam Metal, Gotik Metal, Groove Metal, Metalcore, Power Metal, Progresif Metal, Sludge Metal, Speed Metal, Alternatif Metal, Thrash Metal, Senfonik Metal vb. olmak üzere kendi içinde birçok türe ayrılmaktadır. Megadeth, Slayer, Sepultura, Cannibal Corpse, Black Sabbath, Overkill vb. bu türün temel temsilcileridir.

2.5.7. Tasavvuf Müziği

Tasavvuf müziği vahdet-i vücud (vücudun birliği) anlayışıyla bestelenmiş dini yapıtlardan oluşur. Mevlevi Bektaşî Celveti Gülşeni Halveti Kadiri Nakşî vb. tarikatlarda tasavvuf müziği varsa da bunların içinde sanat değeri taşıyan ve gelişmiş müzik Mevlevi müziğidir. İtri Dede Efendi, Osman Dede, Ahmet Ağa gibi besteciler tarafından bestelenen Mevlevi ayinleri Türk tasavvuf müziğinin başyapıtlarıdır, Tasavvuf müziğinin önemli formları Mevlevi ayinleri dini peşrevler, ilahiler, naatlar, şugllar, mersiyeler, Bektaşî nefesleri, duraklar ve tevşihlerdir (<http://www.delinetciler.net/forum/muzik-turleri/55131-tasavvuf-muzigi-tasavvuf-muzigi-nedir.html>).

Din, müziği etkilediği kadar müzikte dini etkilemiştir. Kutsal dinlerin tümü müziği ifade ve yakarı aracı olarak kullanmıştır. Musevilik mezmurlarla, Hıristiyanlık ise kilise korolarının ayinleri ile ifade bulmuştur. İslam ilk çıktığı andan itibaren müzik olgusunu içerisinde barındırmış, kutsal kitabının okunuşundan, namaza çağrısına kadar, müzikle inananları arsında kopamayacak kutsal ve manevi bir bağ oluşturmuştur (Keklik, 2006: 1).

Türklerin İslamiyet ile tanışmalarından sonra hızlı ve büyük gelişme gösteren dinsel müzik biçimlerini genel olarak üç başlık altında toplamak mümkündür. Bunlar, Tasavvufi Halk Müziği, Tasavvufi Sanat Müziği ve Cami Müziği'dir (İmik, 2007: 14).

“Dini müzik denilince daha ziyade ilahi, münacat, naat, tekbir, mevlüd, temcid, tevhiş, salat, Allahümme-salli, ezan vs. gibi cami ve tekkede uygulama alanı bulan müzik türleri anlaşılmaktadır.” (Uludağ, 2004: 225).

Ahmet Özhan, Adem Şen, Hasan Kılıçatan, Recep Kapusuz, Sami Yusuf, Mehmet Emin Ay, Ercan Irmak, Mehmet Yetkin, Feyzullah Koç, Dervişhan, Hidayet Doğan vb. bu türün icracılarıdır.

2.5.8. Türk Halk Müziği

Ülkemiz insanının yüzyıllardan beri kendi yöresel çalgı ve şivesiyle seslendirerek, üzüntüsünü ve sevincini paylaşarak ürettiği, onunla can bulduğu müzik çeşidimizdir. Türk Halk Müziği 1950'lere değin, Karacaoğlan, Köroğlu, Pir Sultan Abdal, Aşık Veysel, Neşet Ertaş, Muharrem Ertaş, Aşık Mahsuni Şerif gibi ozanlarla aşıklık geleneği can bulmuş, 1950'lerden sonra devlet koroları, TRT, halk eğitimi merkezleri, özel kurslar, cemiyet ve dernekler ile müzik eğitimi veren okullardaki çalışmalarla güçlenmiştir (Yurga, 2002: 13).

Halk müziği, bireyle sosyal yapıyı etkilemesi açısından hem uygulanan, hem de uygulamacı bir müziktir. Halk müziği, Türkiye'deki birçok müzisyen ve halkbilimci tarafından Türk kültür hayatının zamandan bağımsız, aşikar bir gerçeği olarak sunulmaktadır... Halk müziğine popüler ilgi, büyük ölçüde 1970'lerin başlarında itibaren radyoda halk müziği programlarına giderek artan bir süre verilmesiyle oluşturuldu... Halk müziği ya da halk oyunları sınıfları bulunan okullar, dersane ve

dernekler; ulusal kültüre, halkın müziğinin, dansının korunmasına, topluma yetenekli insanlar kazandırmaya ve Türkiye'nin uluslararası yarışmalarda başarıyla temsil edilmesine yaptıkları katkının önemini vurgulamaktadır (Stokes, 1998: 43-71-75).

Ali Ekber Çiçek, Arif Sağ, Musa Eroğlu, Çetin Akdeniz, Mehmet Erenler, Erol Parlak, Erdal Erzincan, Gülşen Kutlu, Muharrem Ertaş, Nida tüfekçi, Neşet Ertaş, Belkıs Akkale, Sadık Gürbüz, Talip Özkan, Muhlis Akarsu, Hasan Mutlucan, Mehmet Erenler, Kıvrıkcık Ali, Yavuz Top vb. bu türün bazı önde gelen icracılarıdır.

2.5.9. Türk Sanat Müziği

Daha çok Osmanlı sarayında yaşamış ve yaşatılmış, Cumhuriyet Türkiye'si ile birlikte tüm ülke insanımıza mal olmuş, uzun eğitimler sonucu seslendirilebilen, yüzlerce makamı bulunan, yazıldığı notadan okunamayan ve çalınamayan, çalgısı ve notası standart olmayan, günümüzde halen sistem sorunları olan, üzerinde sürekli tartışılan ve tartışılacak olan, kendine özgü çalgıların yanında batı çalgılarını da benimseyen, ünlüler yetiştiren, assolistler çıkaran, III. Selim, İsmail Dede Efendi, Hacı Arif Bey, Tamburi Cemil Bey, Yesari Arif Ersoy, Münir Nurettin Selçuk, Sadi Işlay, Selahattin İçli, Şerif İçli, Suphi Ziya Özbekkan, Fehmi Tokay, Vecdi Seyhun, Şevki Bey, İsmail Baha Sürelsan, Şemsettin Ziya Bey, Selahattin Pınar, Refik Fersan, Avni Anıl, Şekip Ayhan Özışık gibi çok sayıda önemli besteciyi tarihinde barındıran, bilimselleşmesi için müzik araştırmacılarını peşinden koştırtan ve en büyük özelliği olan teksesliliğinin yanında, son yıllarda çoksesli örneklerine de tanık olduğumuz müzik çeşidimizdir (Yurga,2002: 16).

Osmanlı ülkesine Batı müziğinin ilk girişi, XVII. yüzyılın sonlarından itibaren Batı'nın üstünlüğü ve Kuzey'de Rus devletinin doğuşu ile kendi aleyhine bozulan kuvvetler dengesini düzeltmek için Batı'ya dönmek zorunda kalan Osman-lı devlet politikasının bir sonucu olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemden önce de bazı Batı müzisyenleri İstanbul'a gelmiş olsalar bile makamsal ezgilerde kayda değer bir Batı etkilenmesinden söz edilemez (Levendoğlu, 2005: 259).

Türk müziğindeki başlıca çalgılar, ud, kanun, keman, ney, tambur, lavta, klasik kemençe, rebab, santur, kudüm, def ve zil'dir.

Ahmet Özhan, Alaaddin Yavaşca, Bülent Ersoy, Coşkun Sabah, Emel Sayın, Hamiyet Yüceses, Behiye Aksoy, Gönül Yazar, Zeki Müren, Muazzez Abacı, Muazzez Ersoy, Saadettin Kaynak, Nesrin Sipahi, Nalan Altınörs, Avni Anıl, Müşerref Akay, Arif Sami Toker, Yıldırım Bekçi, Safiye Ayla, Gönül Akkor, Zekai Tunca, Samime Sanay, Müzeyyen Senar vb. sanatçılar T.S.M.'nin bazı öncü yorumcularındandır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın problemi ve alt problemlerinin çözümüne ilişkin yöntem açıklanmaktadır. Bu doğrultuda araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçlarının geliştirilmesi, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması ele alınmıştır.

3.1 Araştırma Modeli

Bu araştırma, öğrencilerin müzik tercihlerine ilişkin düzeylerini belirlemeye yönelik tarama modelinde bir araştırmadır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır.

Genel tarama modelleri, çok sayıda oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2008: 79).

Bu araştırmada amaç, öğrencilerin müzik tercihlerini belirlemek ve demografik özelliklerine göre karşılaştırmaktır.

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini Ankara sınırları içinde faaliyet gösteren Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı liseler, örneklemini ise Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri, Anadolu Liseleri, Anadolu Ticaret Meslek Liseleri, Endüstri Meslek Liseleri, Fen Liseleri, Genel Liseler, İmam Hatip Liseleri türlerinden random yöntemi ile farklı ilçelerden yedi adet lise oluşturmaktadır.

7 tür okul içinden 634 öğrenci basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Basit seçkisi örnekleme yöntemi, her bir birimin her bir çekilişte eşit seçilme şansına sahip olacak şekilde N biriminden n birimi seçme yöntemidir (Yamane, 2010). Okullar ve öğrenci sayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1
Lise öğrencilerin okullara göre dağılımı

Okul	Örnekleme alınan öğrenci sayısı
Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	25
Anadolu Lisesi	117
Anadolu Ticaret Meslek Lisesi	66
Endüstri Meslek Lisesi	65
Fen Lisesi	65
İmam Hatip Lisesi	147
Lise	149
Toplam	634

Seçilen okullar sırasıyla: Ankara Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi, Cumhuriyet Anadolu Lisesi, Anafartalar Anadolu Ticaret Meslek Lisesi, İncirli Endüstri Meslek Lisesi, Ankara Fen Lisesi, Cumhuriyet Lisesi ve Tefvik İleri İmam Hatip Lisesi'dir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı demografik sorulardan ve müzik tercihinine ilişkin ölçekten oluşmaktadır. Toplam 27 maddeden oluşan ölçek; arabesk müzik, blues/caz müzik, klasik müzik, TSM, pop müzik, hiphop/rap müzik, rock/metal müzik, tasavvuf müziği ve THM olmak üzere 9 alt boyuttan oluşmaktadır.

Liderlik ölçeği 5'li likert tipinde hazırlanmış olup kodlamalar 1:Hiç katılmıyorum, 2:Az katılıyorum, 3:Orta düzeyde katılıyorum, 4:Çok katılıyorum, 5:Tamamen katılıyorum şeklindedir. Ölçekte olumsuz madde yoktur.

3.4. Anketin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları için toplam 141 birey üzerinden bir pilot çalışma yapılmıştır. Bu bireylere daha önceden uzman görüşüne göre oluşturulmuş 27 maddelik ölçek uygulanmıştır. Madde toplam istatistiklerine ilişkin tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 2
Madde istatistikleri için ilk tablo

Madde	Madde-Toplam İstatistikleri			
	Madde silindiğinde ölçek ortalaması	Madde silindiğinde ölçek varyansı	Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu	Madde silindiğinde Cronbach alfa değeri
m1	65.92	162.887	.373	.745
m2	65.73	162.698	.347	.742
m3	66.10	154.733	.431	.742
m4	66.69	162.902	.372	.741
m5	65.24	162.984	.365	.741
m6	65.91	159.978	.344	.741
m7	65.70	152.770	.428	.741
m8	66.91	162.770	.418	.739
m9	66.41	143.515	.470	.736
m10	66.01	156.750	.382	.741
m11	65.46	161.665	.381	.740
m12	65.81	158.456	.348	.747
m13	66.52	162.737	.396	.740
m14	64.90	163.161	.307	.744
m15	66.06	158.432	.393	.738
m16	65.72	157.930	.413	.735
m17	66.95	163.448	.380	.741
m18	66.48	160.109	.397	.738
m19	66.52	155.137	.336	.743
m20	65.97	161.342	.307	.744
m21	65.96	163.627	.346	.747
m22	66.77	164.152	.334	.743
m23	65.00	164.714	.340	.748
m24	66.04	160.870	.302	.744
m25	65.58	156.859	.431	.734
m26	67.05	163.633	.386	.741
m27	66.43	159.876	.344	.741

Yukarıda görüldüğü gibi tüm ölçeğe ait güvenilirlik katsayısı olan *Cronbach alfa* değeri yaklaşık 0.75 düzeyindedir. Bu değer 0.60'dan büyük olması ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir. Tablodan görüldüğü gibi son sütunda yer alan değerlerin hiç biri 0.75 değerini anlamlı derecede arttırmamaktadır. Ayrıca, düzeltilmiş madde-toplam korelasyonunun 0.30'un altında olması ölçeğin güvenilirliğini olumsuz yönde etkiler. Madde toplam korelasyonu 0.20'nin altında olan maddeler ölçekten çıkartılırken, madde toplam korelasyonu 0.20-0.30 arasında olan maddeler düzenlenerek kullanılabilir (Büyüköztürk ve ark., 2010).

Yukarıdaki tablodan görüldüğü gibi 27 maddeye ait *düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları* 0.30'un üstündedir. Bu durumda, ölçeğe ait güvenilirlik katsayısı olan *Cronbach alfa* değeri 0.75'dir. Bu nedenle 27 maddeden oluşan bu ölçeğin yüksek güvenilirliğe sahip olduğu ve ölçeğe ait maddelerin toplanabilirlik özelliğinin olduğu söylenebilir.

Faktör Analizi

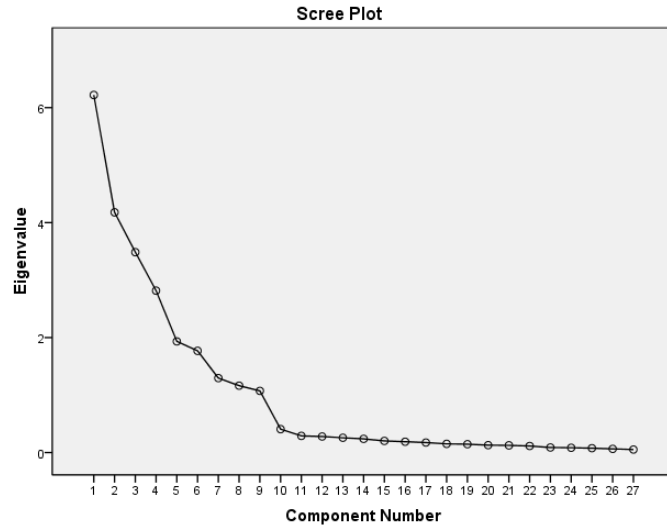
27 maddelik bu ölçeğin yapısal geçerliliğini incelemek için elde edilen faktör analizi sonuçları ise aşağıda yer almaktadır. Faktör analizine geçmeden önce verilerin faktör analizine uygunluğunun test edilmesi gerekir. Bu amaçla kullanılan KMO ve Bartlett testlerine ilişkin çıktılar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 3
Faktör analizine uygunluk testleri

KMO ve Bartlett Testleri		
Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Uygunluk Ölçüsü		.775
Bartlett küresellik testi	Ki-kare	3548.627
	Sd	351
	P	.000

Yukarıdaki tabloya göre KMO uygunluk değeri 0.775 olarak elde edilmiştir. Bu değer 0.60'ın üstünde olması verinin faktör analizi için uygunluğunun yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca Bartlett testine göre de aynı yorum yapılabilir ($p < 0.05$).

Ölçekte yer alan maddelerin kaç boyutta yer alacağını belirlemek için kullanılan görsel araçlardan birisi *ScreePlot* grafiğidir.

Grafik incelendiğinde dokuzuncu bileşenden sonra özdeğerde (eigenvalue) küçük farklılaşmaların olduğu görülmektedir. Bu durum 27 maddeden oluşan bu ölçeğin dokuz boyuttan oluşabileceğini ifade etmektedir. Bu durum aşağıda sırasıyla verilen varyans açıklama yüzdeleri ve faktör analizine ait bileşenler matrisi ile de doğrulanmaktadır.

Tablo 4
Alt boyutlar ve varyansı açıklama yüzdeleri

	Açıklanan toplam varyans								
	Başlangıç özdeğerleri			Karesel yüklerin açıklanan toplamı			Karesel yüklerin dönüşümlü toplamı		
	Topla m	Varyan s %	Birikim li %	Topla m	Varyan s %	Birikim li %	Topla m	Varyan s %	Birikim li %
1	6.220	23.038	23.038	6.220	23.038	23.038	2.790	10.334	10.334
2	4.179	15.476	38.514	4.179	15.476	38.514	2.758	10.216	20.551
3	3.486	12.910	51.424	3.486	12.910	51.424	2.756	10.207	30.757
4	2.816	10.430	61.854	2.816	10.430	61.854	2.706	10.022	40.779
5	1.934	7.163	69.017	1.934	7.163	69.017	2.699	9.997	50.776
6	1.770	6.554	75.571	1.770	6.554	75.571	2.628	9.734	60.510
7	1.295	4.796	80.367	1.295	4.796	80.367	2.576	9.541	70.051
8	1.164	4.310	84.677	1.164	4.310	84.677	2.555	9.465	79.516
9	1.073	3.974	88.651	1.073	3.974	88.651	2.467	9.136	88.651
10	.407	1.507	90.159						
11	.290	1.074	91.232						
12	.279	1.032	92.264						
13	.257	.951	93.215						
14	.238	.881	94.097						
15	.202	.749	94.845						
16	.189	.699	95.544						
17	.174	.643	96.188						
18	.151	.560	96.748						
19	.145	.536	97.283						
20	.128	.476	97.759						
21	.125	.463	98.222						
22	.115	.425	98.647						
23	.088	.326	98.973						
24	.084	.311	99.284						
25	.077	.284	99.567						
26	.064	.238	99.805						
27	.053	.195	100.000						

ExtractionMethod: Principal Component Analysis.

Yukarıdaki tablodan görüldüğü gibi 9 boyutlu ölçek toplam varyansın %88.65'ini açıklamaktadır. Maddelerin bileşenlere nasıl dağıldığını görmek için elde edilen dönüştürülmüş bileşen matrisi ise aşağıdadır.

Tablo 5
Faktör analizine ait birinci bileşen matrisi

Dönüştürülmüş bileşen matrisi									
	Bileşen								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
m7	.930								
m16	.919								
m25	.910								
m17		.923							
m8		.922							
m26		.878							
m21			.921						
m3			.914						
m12			.882						
m6				.939					
m24				.919					
m15				.908					
m1					.927				
m10					.911				
m19					.849				
m27						.892			
m9						.862			
m18						.855			
m23							.921		
m14							.895		
m5							.893		
m4								.895	
m22								.881	
m13								.829	
m2									.913
m11									.837
m20									.828

ExtractionMethod: Principal Component Analysis.
RotationMethod: VarimaxwithKaiserNormalization.
a. Rotationconverged in 7 iterations.

Yukarıdaki tablodan görüldüğü gibi 27 maddeye ait faktör yükleri 0.828-0.939 arasında değişmektedir. Buna göre 9 boyuttan oluşan 27 maddelik bu ölçek toplam varyansın yaklaşık %88.65'ini açıklamaktadır. 9 boyutlu ölçekte bileşenlere ait maddeler için dağılım aşağıdaki gibi verilebilir.

Tablo 6

Alt boyutlara ilişkin maddelerin dağılımı, faktör yükleri ve güvenirlik katsayıları

Alt Boyut	Madde Sayısı	Maddeler	Faktör Yüğü	Güvenirlik Katsayısı
Arabesk	3	1, 10, 19	0.849-0.927	0.937
Blues/Caz	3	2, 11, 20	0.828-0.913	0.886
Klasik	3	3, 12, 21	0.882-0.921	0.946
TSM	3	4, 13, 22	0.829-0.895	0.895
Pop	3	5, 14, 23	0.893-0.921	0.911
Rap/Hip hop	3	6, 15, 24	0.908-0.939	0.932
Rock/Metal	3	7, 16, 25	0.910-0.930	0.948
Tasavvuf	3	8, 17, 26	0.878-0.923	0.944
THM	3	9, 18, 27	0.855-0.892	0.938

Sonuç olarak araştırmacı tarafından geliştirilen ve 27 maddeden oluşan 9 boyutlu ölçek güvenilir ve yapısal geçerliliğe sahiptir.

3.5. Verilerin Analizi

Çalışmada bu bölümünde alt problemler ve alt problemlerin test edilmesine ilişkin istatistiksel testler yer almaktadır. Alt problemlerin incelenmesi alt boyutlar düzeyinde yapılan karşılaştırmaları içermektedir.

Bu çalışmada ilk olarak *Kolmogorov-Smirnov testi* ile verilerin normal dağılıma uyup uymadığı incelenmiştir. Ölçekte yer alan maddeler normal dağılıma sahip olduğundan iki grubun karşılaştırılmasında *Independent Sample t testi*, ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında ise *Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA)* kullanılmıştır. Eğer varyans analizi sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuşsa hangi grupların birbirinden farklı olduğunun tespit edilmesi için *çoklu karşılaştırma (multiple comparisons)* testlerinden *Scheffe testi* uygulanmıştır. Scheffe testi sonuçları ilgili tablolarda fark sütununda verilmiştir. Grupların karşılaştırılmasına ilişkin testlerde varyans homojenliği varsayımı *Levene testi* ile incelenmiş ve hangi test istatistiğinin dikkate alınacağına karar verilmiştir.

Çalışmada analizler için elde sonuçlar 0.05 anlamlılık düzeyinde yorumlanmıştır. Çalışmada yer alan analizler için IBM SPSS 20.0 paket programı kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde frekans tabloları, yüzdeler, tanımlayıcı istatistikler ve ortalama grafikleri verilerek alt problemlere cevap aranmıştır.

4.1. Araştırmaya Katılan Lise Öğrencilerinin Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 7
Öğrencilerin yaş grubuna göre dağılımı

Yaş	f	%
15	233	36.7
16	76	12.0
17	163	25.7
18	162	25.6
Toplam	634	100.0

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin %48.7'si 15-16 yaşlarında iken, %51.3'ü 17 ve 18 yaşındadır. Lise öğrencilerinin büyük bir çoğunluğunun anket çalışmasındaki en düşük yaş olan 15 olduğu görülmektedir.

Tablo 8
Öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kız	351	55.4
Erkek	283	44.6
Toplam	634	100.0

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin %55.4'ü kız, %44.6'sı ise erkektir. Araştırmaya katılan kız öğrenci sayısı, araştırmaya katılan erkek öğrenci sayısından fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 9
Öğrencilerin okullara göre dağılımı

Okul	f	%
Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	25	3.9
Anadolu Lisesi	117	18.5
Anadolu Ticaret Meslek Lisesi	66	10.4
Endüstri Meslek Lisesi	65	10.3
Fen Lisesi	65	10.3
İmam Hatip Lisesi	147	23.1
Genel Lise	149	23.5
Toplam	634	100.0

Tablo 9'a göre araştırmaya katılan lise öğrencilerinde en yüksek oranın Genel Lise (%23.5) ve İmam Hatip Lisesi (%23.1) olduğu görülmektedir. En düşük katılım %3.9 ile Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi'dir. Okulların öğrenci sayısının değişkenliği, okulun öğrenci kontenjanıyla doğru orantılıdır.

Tablo 10
Öğrencilerin anne/baba durumlarına göre dağılımı

Durum	f	%
Beraber	578	91.2
Ayrı	56	8.8
Toplam	634	100.0

Tablo 10'a göre annesi ve babası birlikte olan lise öğrencilerinin, annesi ve babası ayrı olan öğrencilerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 11
Öğrencilerin annelerinin durumlarına göre dağılımı

Durum	f	%
Sağ	632	99.7
Ölü	2	.3
Toplam	634	100.0

Tablo11'e göre araştırmaya katılan lise öğrencilerinin büyük çoğunluğunun (%99.7) annesi hayattadır.

Tablo 12
Öğrencilerin babalarının durumlarına göre dağılımı

Durum	f	%
Sağ	615	97.0
Ölü	19	3.0
Toplam	634	100.0

Tablo 12'ye göre araştırmaya katılan lise öğrencilerinin büyük çoğunluğunun (%97.0) babası hayattadır.

Tablo 13
Öğrencilerin annelerinin mesleğine göre dağılımı

Meslek	f	%
Emekli	27	4.3
Ev Hanımı	441	69.8
Memur	113	17.9
Serbest	51	8.0
Toplam	632	100.0

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin annelerinin meslek durumu incelendiğinde, %69.8' lik pay ile büyük bir çoğunluğun ev hanımı olduğu görülmektedir. Ev hanımı olan annelerin oranının; emekli, memur olan veya serbest meslekle uğraşan annelerin oranından (%30.2) oldukça fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 14
Öğrencilerin babalarının mesleğine göre dağılımı

Meslek	f	%
Emekli	83	13.5
İşçi	21	3.4
Memur	226	36.7
Serbest	285	46.4
Toplam	615	100.0

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin babalarının meslek durumu incelendiğinde, %46.4'ünün serbest meslek sahibi olduğu ve memurların oranının ise %36.7 olduğu görülmektedir. Babaları serbest meslek yapan veya memur olan lise öğrencilerinin sayısının fazlalığı göze çarpmaktadır.

Tablo 15
Öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre dağılımı

Eğitim durumu	f	%
İlkokul	179	28.4
Ortaokul	90	14.3
Lise	199	31.4
Yüksekokul	78	12.4
Fakülte ve Lisansüstü	85	13.5
Toplam	631	100.0

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin annelerinin eğitim durumu incelendiğinde; %31.4' ünün lise mezunu, %28.4'ünün ise ilkokul mezunu olduğu görülmektedir. İlkokul, ortaokul ve lise mezunu olan annelerin (%74,1); yüksekokul, fakülte mezunu ve lisansüstü eğitim görmüş annelerden (%25,9) oldukça fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 16
Öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre dağılımı

Eğitim durumu	f	%
İlkokul	59	9.6
Ortaokul	61	9.9
Lise	164	26.7
Yüksekokul	166	27.0
Fakülte	124	20.2
Lisansüstü	41	6.6
Toplam	615	100.0

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin babalarının eğitim durumu incelendiğinde; %27'sinin yüksekokul mezunu, %26.7'sinin ise lise mezunu olduğu görülmektedir. Yüksekokul, fakülte mezunu ve lisansüstü eğitim görmüş babaların (%53.8); ilkokul, ortaokul ve lise mezunu olan babalardan (%46,2) daha fazla olduğu görülmektedir. Lise, yüksekokul, fakülte mezunu olan babaların sayısının, ilkokul, ortaokul ve lisansüstü mezunu babalardan fazla olduğu göze çarpmaktadır.

Tablo 17
Öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyine göre dağılımı

Gelir düzeyi (aylık)	f	%
1000 TL ve altı	93	14.7
1001-1500 TL	118	18.6
1501-2000 TL	135	21.3
2001-2500 TL	105	16.6
2501-3000 TL	91	14.4
3001 TL ve üstü	92	14.5
Toplam	634	100.0

Tablo 17'den de görüldüğü gibi lise öğrencilerinin %21.3'ünün aile geliri 1501-2000 TL arasında iken %18.6'sı 1001-1500 TL arasındadır. Aylık gelir düzeyi 2000 TL ve altı olan ailelerin (%54.6), aylık gelir düzeyi 2001 TL ve üzeri olan ailelerden (%45,5) daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 18
Öğrencilerin liseye başlamadan önce en uzun kaldıkları yerleşim yerine göre dağılımı

Yerleşim yeri	f	%
Büyükşehir	435	68.6
Şehir	118	18.6
İlçe veya Köy	81	12.8
Toplam	634	100.0

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin %68.6 gibi büyük bir çoğunluğu liseye başlamadan önce en uzun süre büyükşehirde ikamet etmişlerdir. Bu sıralamayı %18.6'lık pay ile şehir, %12.8'le ilçe veya köy takip etmektedir. Tablo 19'da

belirtildiği gibi lise öğrencilerinin büyük bir çoğunluğunun (%82.6) öğrenimleri sırasında anne-baba evinde kaldıkları bulgusundan yola çıkarak; lise öğrencilerinin Ankara'daki eğitim hayatlarının başlamasıyla, köy/ilçe ve şehirde oturan bazı ailelerin buldukları yerleşim yerinden Ankara'ya taşındıkları tahminini yürütebiliriz.

Tablo 19

Öğrencilerin lise öğrenimi sırasında kaldıkları yere göre dağılımı

Kaldığı yer	f	%
Anne-baba evi	525	82.8
Akraba evi	13	2.1
Devlet yurdu	17	2.7
Özel yurt	5	.8
Okul yurdu	64	10.1
Vakıf-dernek yurdu	2	.3
Arkadaşlarla evde	7	1.1
Tek başına evde	1	.2
Toplam	634	100.0

Tablo 19'dan görüldüğü gibi lise öğrencilerinin %82.8 gibi büyük bir çoğunluğu lise öğrenimi sırasında anne ve babasıyla birlikte kalmaktadır. Yurttan (Devlet, Okul, Özel, Vakıf/dernek) kalan lise öğrencilerinin oranı %13.9' dur. Diğer yerlerde kalan lise öğrencilerinin oranlarının oldukça az olduğu görülmektedir.

Tablo 20

Öğrencilerin ek iş yapma durumuna göre dağılımı

Ek iş	f	%
Evet	31	4.9
Hayır	603	95.1
Toplam	634	100.0

Tablo 20'ye göre araştırmaya katılan lise öğrencilerinin sadece %4.9' u ek iş yapmaktadır.

Tablo 21

Öğrencilerin lise öğrenimi sırasında gelirinin çoğunluğunu temin ettiği yere göre dağılımı

Gelir temini	f	%
Aile	609	96.1
Akraba	5	.8
Bir işte çalışıyorum	12	1.9
Kredi alıyorum	1	.2
Burs alıyorum	7	1.1
Toplam	634	100.0

Tablo 21'e göre araştırmaya katılan lise öğrencilerinin %96.1' i lise öğrenimi sırasında gelirini ailesinden elde etmektedir.

Tablo 22

Öğrencilerin en çok harcama yaptıkları alana göre dağılımı

Harcama alanı	f	%
Yemek	308	48.6
Ulaşım	116	18.3
Sigara-alkol	47	7.4
Kitap-dergi-gazete	39	6.2
Kıyafet	112	17.7
Müzik kaseti veya CD	12	1.9
Toplam	634	100.0

Araştırmaya katılan lise öğrencilerin harcama yaptıkları alanlar incelendiğinde en çok oranın %48.6 ile 'yemek' olduğu görülmektedir. Bunu %18.3 ile 'ulaşım' ve %17.7 ile 'kıyafet' takip etmektedir. Araştırmaya katılan 634 öğrenciden 525 öğrencinin ailesinin yanında kaldığı, fast-food yerlerinin fazlalığı ve ucuzluğu göz önüne alındığında, öğrencilerin harçlıklarında en çok yemek yemek için bütçe ayırmaları fast-food yerlerine olan bağımlılık ve alışkanlık düzeylerinin fazla olduğunu göstermektedir.

Tablo 23
Öğrencilerin ders zamanı dışında zamanı nasıl değerlendirdiklerine ilişkin görüşlerin dağılımı

Boş zamanı değerlendirme	f	Cevapların Yüzdesi	Öğrencilerin yüzdesi
Tiyatro/sinema/konsere gitmek	120	7.8	19.0
Kitap/dergi/gazete okumak	167	10.8	26.4
İnternetle ilgilenmek	270	17.5	42.7
Müzik dinlemek	371	24.0	58.6
Televizyon seyretmek	259	16.8	40.9
Kahve ve bilardo salonlarına gitmek	40	2.6	6.3
Spor yapmak	126	8.2	19.9
Gezmek/Alışveriş merkezlerine gitmek	190	12.3	30.0
Toplam	1543	100	243.8

Tablo 23’de iki farklı yüzde verilmesinin nedeni, lise öğrencilerinin soruda birden fazla seçenek işaretleyebilmeleridir. Bu yüzdelerden birincisi verilen cevaplar (işaretlemeler) içerisindeki yüzde iken diğeri öğrenciler içindeki yüzdeyi göstermektedir.

Tablo incelendiğinde öğrencilerin boş zamanlarını genellikle müzik dinleyerek geçirdiği görülmektedir. Verilen cevapların %24’lük bir oranı müzik dinlemeye ait iken bu oran tüm öğrencileri içinde %58.6’lık bir kesime denk gelmektedir. Müzik dinlemeyi sırasıyla internet ve televizyon seyretmek takip etmektedir.

Cevap yüzdesinde de açıkça görüldüğü gibi lise öğrencilerinin boş vakitlerinde en çok müzik dinledikleri, müzik dinlemek dışında internetle ilgilendikleri ve televizyon izledikleri görülmüştür. Bu çıkan bulgular, öğrencilerin müzik tercihlerini belirleme ve sürdürme aşamasında kitle iletişim araçlarının önemini bir kez daha vurgular niteliktedir.

Tablo 24
Öğrencilerin aileleri ile olan ilişkilerini tanımlama biçimine göre dağılımı

Aile ilişkisi	f	%
Genel olarak uyumlu bir ilişkimiz var	452	71.3
Ciddi anlaşmazlıklarımızı birlikte çözeriz	35	5.5
Sürekli çatışırız ama birbirimizden kopmayız	97	15.3
Sürekli çatışırız, hiç anlaşamayız, ilişkimiz kopuk	50	7.9
Toplam	634	100.0

Tablo 24’de verilen cevaplar incelendiğinde lise öğrencilerinin %71.3’ ünün genel olarak aileleri ile uyumlu olduğu görülmektedir. Aileleri ile çatışmalarına rağmen birbirinden kopmayan öğrencilerin oranı ise %15.3’tür. Aileleri ile bir şekilde çatışma içinde olan öğrencilerin oranı ise %7.9 olarak görülmektedir.

Araştırmaya katılan 634 öğrenciden 452’sinin ailesiyle genel olarak uyumlu bir ilişkisinin olması veya diğer 132 öğrencinin fikir ayrılıkları yaşarlar da ailelerinden kopmamaları ve ciddi anlaşmazlıklarını karşılıklı çözüme yoluna gitmeleri olumlu bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer 50 öğrencinin aileleriyle sürekli çatışma halinde olmaları ve ilişkilerini ‘kopuk’ olarak nitelendirmesi, hem birey hem aile hem de toplum üzerinde düşünülmesi gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 25
Öğrencilerin arkadaşları ile ilişkilerini tanımlama biçimine göre dağılımı

Arkadaşlarla ilişki	f	%
Başarılıyım	439	69.2
Kısmen başarılıyım	178	28.1
İlişkilerimde ciddi sorunlar yaşıyorum	14	2.2
Başarısızım	3	.5
Toplam	634	100.0

Tablo 25’den de görüldüğü gibi lise öğrencilerinin %69.2’si, arkadaşları ile ilişkilerinde başarılı olduklarını ifade etmektedir. Kısmen başarılı olduğunu belirten lise öğrencilerinin oranı %28.1’dir. Arkadaşlık ilişkisinde ciddi sorunlar yaşayan ve kendini başarısız bulan lise öğrencilerinin sayısı genel katılıma göre az sayıdadır.

Tablo 26
Öğrencilerin kendileri ile ilgili düşüncelerine göre dağılımı

Düşünce	f	%
Kendimden memnunum	201	31.7
Kendimi iyi/kötü özelliklerimle olduğu gibi kabul ederim	229	36.1
Geliştirmem/değiştirmem gereken bazı özelliklerim var	189	29.8
Kendimden memnun değilim	15	2.4
Toplam	634	100.0

Tablo 26 incelendiğinde, lise öğrencilerinin %31.7' sinin kendisinden memnun olduğu görülürken, %36.1'i kendisinde iyi ve kötü özelliklerin bulunduğunu kabul etmektedir. Geliştirmesi/değiştirmesi gereken bazı özellikleri olduğunu ve kendinden memnun olmadığını belirten lise öğrencilerin oranı %32.2' dir.

Tablo 27
Öğrencilerin hayatlarından memnuniyet durumuna göre dağılımı

Memnuniyet durumu	f	%
Memnunum	243	38.3
Bazı problemlere rağmen memnunum	291	45.9
Ciddi problemlerim var ama umutluyum	50	7.9
Her şeyin kötüye gittiğini düşünüyorum	29	4.6
Bazen intihar etmenin tek çözüm olduğunu düşünüyorum	21	3.3
Toplam	634	100.0

Tablo 27 incelendiğinde lise öğrencilerinin %38,3'ü hayatlarından memnun olduğunu belirtmiştir. Bazı problemlere rağmen hayatından memnun olduğunu veya ciddi problemlerine rağmen hayata umut dolu baktığını belirten lise öğrencilerinin oranı %53.8'dir . Her şeyin kötüye gittiğini düşünen ve bazen intihar etmenin tek çözüm olduğunu düşünen lise öğrencilerinin oranı ise %7.9' dur. Bu oranın göz ardı edilemeyecek bir oran olması sebebiyle bu öğrencilerin belirlenmesi ve sorunlarının çözümü hakkında konuşulması ve öğrenciye yardım edilmesi önem taşımaktadır. Bu noktada ailelere, öğretmenlere ve hatta arkadaşlara önemli görevler düşmektedir.

Tablo 28
Öğrencilerin sorunlar karşısında güçsüz kaldıklarında en çok başvurduğu çözüm yoluna göre dağılımı

Çözüm yolu	f	%
Uyumaya çalışırım	79	12.5
Yatıştırıcı ilaç veya alkol alırım	29	4.6
Uzman birisine başvururum	7	1.1
Kendimi oyalayacak aktiviteler yaparak, sorunumu düşünmemeye çalışırım	156	24.6
Ders çalışırım	4	.6
Arkadaşlarımla paylaşıyorum	72	11.4
Ailemle paylaşıyorum	46	7.3
Kimseyle paylaşmam, kendim çözmeye çalışırım	76	12.0
Müzik dinlerim	93	14.7
İbadet ederim	72	11.4
Toplam	634	100.0

Tablo 28'den de görüldüğü gibi araştırmaya katılan lise öğrencileri sorunlarla karşılaştıklarında genellikle kendilerini oyalayacak aktiviteler yaparak, sorunlarını düşünmemeye çalışmaktadırlar. (%24.6). Bunu müzik dinlemek (%14.7), uyumaya çalışmak (%12.5) ve ibadet etmek (%11.4) takip etmektedir. En az yapılan aktivite ise ders çalışmak ve uzman bir kişiye başvurmak seçenekleri olmuştur.

Tablo 29
Öğrencilerin sigara kullanma durumuna göre dağılımı

Sigara kullanma durumu	f	%
Düzenli olarak kullanıyorum	65	10.3
Arada bir kullanıyorum	53	8.4
Hiç kullanmıyorum	516	81.4
Toplam	634	100.0

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin büyük bir çoğunluğu (%81.4) sigara kullanmazken, %100'lük bir dilimde neredeyse %19'lara varan bir oranla lise öğrencilerinin ara sıra veya düzenli de olsa sigara içtikleri görülmüştür.

Tablo 30

Öğrencilerin alkol kullanma durumuna göre dağılımı

Alkol kullanma durumu	f	%
Düzenli olarak kullanıyorum	33	5.2
Arada bir kullanıyorum	142	22.4
Hiç kullanmıyorum	459	72.4
Toplam	634	100.0

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin büyük bir çoğunluğu (%72.4) hiç alkol kullanmamaktadırlar. Arada bir veya düzenli olarak alkol tüketen lise öğrencilerinin oranı %27.6' dır.

Tablo 31

Öğrencilerin gazetede en çok ağırlık verdikleri alana göre dağılımı

Alan	f	%
Politika	68	10.7
Ekonomi	5	.8
Spor	140	22.1
Magazin	109	17.2
Müzik haberleri	44	6.9
Kültür-sanat	52	8.2
Köşe yazıları	39	6.2
Belli bir alana ağırlık vermeden okurum	177	27.9
Toplam	634	100.0

Tablo 31'den görüldüğü gibi belli bir alana ağırlık vermeden gazete okuyan lise öğrencilerinin oranı %27.9' dur. Alanlara göre incelendiğinde ise öğrencilerin, gazetelerin en çok spor sayfalarına ağırlık verdiği görülmektedir (%22.1). Bunu magazin (%17.2) ve politika (10.7) takip etmektedir. Araştırmaya katılan erkek öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun spor haberlerini, kız öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun ise magazin haberlerini okuduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 32

Öğrencilerin televizyonda en çok ilgi duyduğu program türüne göre dağılımı

Program türü	f	%
Haber	31	4.9
Tartışma	19	3.0
Eğlence-magazin	31	4.9
Film	158	24.9
Dizi film	118	18.6
Yarışma	33	5.2
Kültür-sanat	8	1.3
Belgesel	39	6.2
Müzik programları	69	10.9
Spor	79	12.5
Program seçimi yapmam	49	7.7
Toplam	634	100.0

Tablo 32'den görüldüğü gibi araştırmaya katılan lise öğrencileri televizyonda en çok film izlemektedir (%24.9). Filmi sırasıyla dizi film (%18.6), spor programları (%12.5) ve müzik programları (%10.9) takip etmektedir.

Tablo 33

Öğrencilerin kitap okuma durumuna göre dağılımı

Kitap okuma durumu	f	%
Her ay	326	51.4
6 ayda bir	152	24.0
Yılda bir	57	9.0
İki yılda bir	25	3.9
Okumuyorum	74	11.7
Toplam	634	100.0

Tablo 33'de araştırmaya katılan lise öğrencilerinin kitap okuma sıklığına göre dağılımı verilmiştir. Tabloya göre lise öğrencilerinin yarıdan fazlası (%51.4) her ay bir kitap okumaktadır. 6 ayda bir kitap okuyan öğrenci oranı %24 iken öğrencilerin %11.7' si hiç kitap okumamaktadır.

Tablo 34
Öğrencilerin en çok tercih ettiği kültür/sanat etkinliğine göre dağılımı

Etkinlik	f	%
Sinema	491	77.4
Konser	86	13.6
Opera-Bale	13	2.1
Tiyatro	32	5.0
Sergi	12	1.9
Toplam	634	100.0

Tablo 34 incelendiğinde lise öğrencilerinin en çok tercih ettikleri kültür/sanat etkinliğinin sinema olduğu görülmektedir (%77.4). En az tercih edilen kültür sanat etkinliği ise sergi ve opera/baledir.

Tablo 35
Öğrencilerin enstrüman çalma durumuna göre dağılımı

Enstrüman çalma durumu	f	%
Evet	223	35.2
Hayır	411	64.8
Toplam	634	100.0

Araştırmaya katılan lise öğrencilerin %35.2'si bir enstrüman çalmaktadır. Bu tablodan, enstrüman çalmayan öğrencilerin neredeyse enstrüman çalan öğrencilerin iki katı olduğu görülmektedir.

Tablo 36
Öğrencilerin çalmak istedikleri enstrümana göre dağılımı

Enstrüman	f	%
Piyano	176	27.8
Yaylı çalgılar	179	28.2
Bağlama-cura	73	11.5
Nefesli çalgılar	52	8.2
Ney-kaval	58	9.1
Diğer	96	15.1
Toplam	634	100.0

Tablo 36’da da verildiği gibi lise öğrencilerinin %28.2’ si yaylı çalgılar çalmak istediklerini belirtirken, %27.8’i piyano çalmak istediklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerde genel olarak dinledikleri müzik türü ile o türün enstrümanını çalmayı isteme durumu saptanmıştır.

Tablo 37
Öğrencilerin bildiği yabancı dile göre dağılımı

Yabancı dil	f	%
İngilizce	534	84.2
Almanca	2	.3
Fransızca	4	.6
Diğer	94	14.8
Toplam	634	100.0

Tablo 37’den de görüldüğü gibi lise öğrencilerinin %84.2’si İngilizce bildikleri görülmektedir. ‘Diğer’ seçeneğini işaretleyen öğrencilerin ise Arapça veya Kürtçe’ yi bildikleri saptanmıştır. İngilizcenin çok büyük bir farkla biliniyor olma durumu, okullarında verilen eğitim ile doğru orantılıdır.

Tablo 38
Öğrencilerin gelecekle ilgili beklentilerine ilişkin göre dağılımı

Beklenti	f	%
Bugünden daha güzel olacak	479	75.6
Bugünden farklı olmayacak	32	5.0
Gelecek ile ilgili tedirginim, belirsizlik içindeyim	113	19.5
Toplam	634	100.0

Tablo 38’de geleceğe ilişkin beklentiler incelendiğinde lise öğrencilerinin %75.6’sının umutlu olduğu görülmektedir. Gelecek ile ilgili tedirginim, belirsizlik içindeyim diyen öğrencilerin oranı ise %19.5’dir. Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin büyük bir çoğunluğunun gelecek hakkında olumlu beklentiler içinde olduğu, %20’lik bir kesimin gelecek hakkında kendini tedirgin olarak nitelendirdiği görülmektedir.

Tablo 39
Öğrencilerin çalışmak istedikleri iş ortamına göre dağılımı

İş ortamı	f	%
İyi bir gelir sağlayan	249	39.3
Yüksek statü ve prestij sağlayan	109	17.2
Topluma yüksek fayda sağlayan	98	15.5
Çabuk yükselme imkanları sağlayan	38	6.0
Sahip olduğum nitelikleri geliştirme imkanı sağlayan	140	22.1
Toplam	634	100.0

Tablo 39 incelendiğinde lise öğrencilerinin %39.3'ünün iyi gelir sağlayan bir işte çalışmak istediği görülmektedir. Sahip olduğum nitelikleri geliştirme imkanı sağlayan bir işte çalışmak isteyen öğrencilerin oranı %22.1 iken, yüksek statü ve prestij sağlayan bir işte çalışmak isteyen öğrenci oranı %17.2'dir.

Araştırmaya katılan lise öğrencileri ileride çalışmak istedikleri iş ortamını, en çok istedikleri özelliklerden en az istedikleri özelliklere kadar şu şekilde sıralamışlardır:

- İyi bir gelir sağlayan,
- Sahip olduğum nitelikleri geliştirme imkanı sağlayan,
- Yüksek statü ve prestij sağlayan,
- Topluma yüksek fayda sağlayan, çabuk yükselme imkanları sağlayan,
- Çabuk yükselme imkanları sağlayan.

4.2. Araştırmaya Katılan Lise Öğrencilerinin Dinledikleri Müzik Türlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 40

Müzik türlerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler

Müzik türü	n	\bar{X}	SS	Minimum	Maksimum
Arabesk	634	2.64	1.39	1.00	5.00
Blues/Caz	634	2.58	1.26	1.00	5.00
Hiphop/Rap	634	2.63	1.42	1.00	5.00
Klasik	634	2.34	1.30	1.00	5.00
Pop	634	3.48	1.27	1.00	5.00
Rock/Metal	634	2.63	1.44	1.00	5.00
Tasavvuf	634	2.46	1.43	1.00	5.00
T.H.M.	634	2.45	1.36	1.00	5.00
T.S.M.	634	2.17	1.20	1.00	5.00

Tablo 40'da verilen müzik türlerine ilişkin genel düzeyler incelendiğinde araştırmaya katılan lise öğrencilerinin dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türleri şöyle sıralanmaktadır:

- 1- Pop Müzik
- 2- Arabesk Müzik
- 3- Rock/Metal Müzik ve Hiphop/Rap müzik
- 4- Blues/Caz Müzik
- 5- Tasavvuf Müziği
- 6- T.H.M.
- 7- Klasik Müzik
- 8- T.S.M.

Bu sıralamaya baktığımızda, kitle iletişim araçlarının sunduğu müzik tarzlarının ilk sıralarda yer aldığını görmekteyiz. Lise öğrencilerinin farkında olmayarak ya da farkında olarak dinledikleri ve dinlemeyi seçtikleri müzik türü, öğrencilerin demografik özelliklerine göre şekillenmektedir.

4.3. Araştırmaya Katılan Lise Öğrencilerinin Müzik Türlerini Tercih Düzeylerinin Demografik Özelliklerine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 41

Müzik türlerini tercih düzeylerinin yaşa göre karşılaştırılması

Müzik Türü	Yaş	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
Arabesk	15	233	2.54	1.33	2.35	0.07	-
	16	76	2.71	1.48			
	17	163	2.52	1.29			
	18	162	2.87	1.51			
Blues/Caz	15	233	2.68	1.24	4.79	0.01*	15-18
	16	76	2.64	1.33			16-18
	17	163	2.71	1.30			17-18
	18	162	2.26	1.17			
Hiphop/Rap	15	233	2.92	1.43	5.76	0.00**	15-16
	16	76	2.57	1.45			15-17
	17	163	2.40	1.36			15-18
	18	162	2.46	1.38			
Klasik	15	233	2.43	1.34	7.93	0.00**	15-18
	16	76	2.31	1.22			16-18
	17	163	2.62	1.40			17-18
	18	162	1.95	1.09			
Pop	15	233	3.71	1.26	4.39	0.01*	15-16
	16	76	3.36	1.35			15-17
	17	163	3.39	1.15			15-18
	18	162	3.29	1.31			
Rock/Metal	15	233	2.88	1.43	5.23	0.00**	15-17
	16	76	2.79	1.48			15-18
	17	163	2.45	1.40			16-17
	18	162	2.38	1.41			16-18
Tasavvuf	15	233	2.12	1.23	25.74	0.00**	15-17
	16	76	1.86	1.17			15-18
	17	163	2.51	1.44			16-17
	18	162	3.18	1.50			16-18 17-18
T.H.M.	15	233	2.39	1.36	3.50	0.02*	15-18
	16	76	2.37	1.25			16-18
	17	163	2.30	1.33			17-18
	18	162	2.74	1.39			
T.S.M.	15	233	1.94	1.09	5.92	0.00**	15-17
	16	76	2.06	1.12			15-18
	17	163	2.40	1.28			16-17
	18	162	2.32	1.24			16-18

* p<0.05; ** p<0.01

Tablo 41’de de görüldüğü gibi, müzik türlerini tercih düzeylerinin yaşa göre karşılaştırılması incelendiğinde, arabesk müzik hariç diğer müzik türlerine ait tercih düzeylerinin yaşa göre farklılık gösterdiği söylenebilir. Arabesk müziğe ait değerler incelendiğinde bu müzik türüne olan tercihin yaşa göre değişmediği görülmektedir

[$F_{(3,630)}=2.35$; $p>0.05$]. Blues/Caz müzik ve Klasik müzikle ilgili değerler incelendiğinde ise 18 yaşındaki öğrencilerin bu müzik türlerini 18 yaş altındaki öğrencilere göre dinlemeyi daha az tercih ettikleri söylenebilir [$F_{(3,630)}=4.79$; $p<0.05$]. 15 yaşındaki öğrencilerin pop müzik ve hip hop/rap müzik dinleme tercihleri 16-18 yaş öğrenciler göre daha yüksektir [$F_{(3,630)}=4.39$; $p<0.05$]. Rock/Metal müziğe ilişkin değerler incelendiğinde ise 15-16 yaş öğrencilerin dinlemeyi tercih etme düzeylerinin 17-18 yaş öğrencilerine göre daha yüksek olduğu söylenebilir [$F_{(3,630)}=5.25$; $p<0.05$]. Tasavvuf müziğine ilişkin değerler incelendiğinde 15-16 yaş öğrencilerin dinlemeyi tercih etme düzeylerinin 17-18 yaş öğrencilerine göre daha düşük olduğu görülmektedir [$F_{(3,630)}=25.74$; $p<0.05$]. Bu müzik türünde, ayrıca, 18 yaşındaki öğrencilerinin tasavvuf müziği dinleme tercihlerinin 17 yaşındaki öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. T.H.M.' ne ilişkin değerler incelendiğinde ise 18 yaşındaki öğrencilerin bu müzik türünü 18 yaş altındaki öğrencilere göre daha fazla dinlemeyi tercih ettikleri görülmektedir [$F_{(3,630)}=3.50$; $p<0.05$]. T.S.M.' ye ilişkin veriler incelendiğinde 17-18 yaşındaki öğrencilerin 15-16 yaşındaki öğrencilere göre daha fazla T.S.M. dinlemeyi tercih etmektedirler [$F_{(3,630)}=5.92$; $p<0.05$].

Araştırmaya katılan 15-16-17 ve 18 yaşındaki öğrencilerin arabesk müziğini, 15-16-17 yaşındaki öğrencilerin blues/caz müziğini ve klasik müziğini, 15 yaşındaki öğrencilerin pop müziğini ve hiphop/rap müziğini, 15 ve 16 yaşındaki öğrencilerin rock/metal müziğini, 17 ve özellikle 18 yaşındaki öğrencilerin tasavvuf müziğini, 18 yaşındakilerin T.H.M.'ni ve 17 ve 18 yaşındaki öğrencilerin T.S.M.'ni, dinlemeyi tercih ettikleri görülmüştür.

Daha başka bir anlatımla en yüksek ortalama değerleri doğrultusunda ankette en düşük yaş olan 15 yaşındaki öğrenciler; hiphop/rap müziği, pop müziği ve rock/metal müzik dinlemeyi tercih etmektedirler. 17 yaş grubunda olan öğrenciler blues/caz müzik, klasik müzik ve T.S.M dinlemeyi tercih ederken, ankette en yüksek yaş olan 18 yaşındaki öğrenciler ise tasavvuf müziği ve T.H.M. dinlemeyi tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Arabesk müzik, yaş tercihinin yaşa göre değişiklik göstermemektedir

Tablo 42

Müzik türlerini tercih düzeylerinin cinsiyete göre karşılaştırılması

Müzik Türü	Cinsiyet	n	\bar{X}	SS	t	P
Arabesk	Kız	351	2.47	1.38	-3.93	0.00**
	Erkek	283	2.85	1.38		
Blues/Caz	Kız	351	2.75	1.30	3.85	0.00**
	Erkek	283	2.36	1.18		
Hiphop/Rap	Kız	351	2.63	1.40	-0.01	1.00
	Erkek	283	2.63	1.44		
Klasik	Kız	351	2.54	1.34	4.32	0.00**
	Erkek	283	2.10	1.21		
Pop	Kız	351	3.80	1.16	7.37	0.00**
	Erkek	283	3.08	1.28		
Rock/Metal	Kız	351	2.72	1.47	1.83	0.07
	Erkek	283	2.51	1.39		
Tasavvuf	Kız	351	2.47	1.46	0.14	0.88
	Erkek	283	2.45	1.39		
T.H.M.	Kız	351	2.05	1.18	-8.87	0.00**
	Erkek	283	2.96	1.40		
T.S.M.	Kız	351	2.05	1.10	-2.70	0.01*
	Erkek	283	2.31	1.29		

* p<0.05; ** p<0.01

Tablo 42 incelendiğinde, arabesk müzik [$t_{(632)}=-3.93$; $p<0.05$] ve T.H.M. [$t_{(632)}=-8.87$; $p<0.05$] tercih düzeyinin cinsiyete göre farklılık gösterdiği söylenebilir. Arabesk müzik ve T.H.M.'ni erkeklerin kızlara göre dinlemeyi daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Blues/caz müziği tercihinin de cinsiyete göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$t_{(632)}=3.85$; $p<0.05$]. Ortalama değerler incelendiğinde kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre bu türü dinlemeyi daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Aynı durum klasik müzik ve pop müzik için de geçerli olmaktadır. Hiphop/Rap müzik, rock/metal müzik, tasavvuf müziği ve T.S.M. bakımından cinsiyete göre bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan erkek öğrencilerin dinlemeyi daha çok tercih ettikleri müzik türleri arabesk müzik ve T.H.M., kız öğrencilerin dinlemeyi daha çok tercih ettikleri müzik türleri blues/caz müzik, klasik müzik ve pop müzik olduğu sonucu çıkmıştır. Hiphop/rap müzik, rock/metal müzik, tasavvuf müziği ve T.S.M.'nde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Müzik Türlerinin Tercih Düzeylerinin Okullara Göre Karşılaştırılması

Tablo 43

Arabesk müzik tercih düzeyinin okullara göre karşılaştırılması

Okul	n	\bar{X}	SS	F	P
Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	25	2.31	1.15	1.51	0.17
Anadolu Lisesi	117	2.76	1.40		
Anadolu Ticaret Meslek Lisesi	66	2.55	1.45		
Endüstri Meslek Lisesi	65	3.02	1.38		
Fen Lisesi	65	2.61	1.33		
İmam Hatip Lisesi	147	2.64	1.50		
Genel Lise	149	2.50	1.30		

Tablo 43'den görüldüğü gibi lise öğrencilerinin arabesk müzik tercihleri, okullarına göre anlamlı derecede farklılık göstermemektedir [$F_{(6,627)}=1.51$; $p>0.05$].

Tablo 44

Blues/Caz müzik tercih düzeyinin okullara göre karşılaştırılması

Okul	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) Anadolu Güzel Sanatlar S.L.	25	4.12	.97	12.92	0.00	(1)-(2)
(2) Anadolu Lisesi	117	2.56	1.10			(1)-(3)
(3) Anadolu Ticaret Meslek L.	66	2.59	1.29			(1)-(4)
(4) Endüstri Meslek Lisesi	65	2.43	1.37			(1)-(5)
(5) Fen Lisesi	65	2.68	1.23			(1)-(6)
(6) İmam Hatip Lisesi	147	2.07	1.18			(1)-(7)
(7) Genel Lise	149	2.85	1.18			

Tablo 44'den görüldüğü gibi lise öğrencilerinin blues/caz müzik tercihleri, okullarına göre anlamlı derecede farklılık göstermektedir [$F_{(6,627)}=12.92$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi öğrencilerinin blues/caz müzik dinleme tercihlerinin, diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu söylenebilir.

Tablo 45
Hiphop/Rap müzik tercih düzeyinin okullara göre karşılaştırılması

Okul	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) Anadolu Güzel Sanatlar S.L	25	1.80	.78	4.96	0.00	(2,3,4)-(1)
(2) Anadolu Lisesi	117	2.92	1.42			(2,3,4)-(5)
(3) Anadolu Ticaret Meslek L.	66	2.76	1.43			(2,3,4)-(6)
(4) Endüstri Meslek Lisesi	65	3.08	1.49			(2,3,4)-(7)
(5) Fen Lisesi	65	2.15	1.19			
(6) İmam Hatip Lisesi	147	2.55	1.45			
(7) Genel Lise	149	2.57	1.41			

Tablo 45’den görüldüğü gibi lise öğrencilerinin hiphop/rap müzik tercihleri, okullarına göre anlamlı derecede farklılık göstermektedir [$f_{(6,627)}=4.96$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde Endüstri Meslek Lisesi, Anadolu Lisesi ve Anadolu Ticaret Meslek Lisesi öğrencilerinin hiphop/rap müzik dinleme tercihlerinin, diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 46
Klasik müzik tercih düzeyinin okullara göre karşılaştırılması

Okul	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) Anadolu Güzel Sanatlar S.L.	25	4.11	1.07	16.46	0.00	(1)-(2)
(2) Anadolu Lisesi	117	2.32	1.21			(1)-(3)
(3) Anadolu Ticaret Meslek L.	66	2.29	1.32			(1)-(4)
(4) Endüstri Meslek Lisesi	65	2.17	1.31			(1)-(5)
(5) Fen Lisesi	65	2.63	1.27			(1)-(6)
(6) İmam Hatip Lisesi	147	1.76	.97			(1)-(7)
(7) Genel Lise	149	2.62	1.35			

Tablo 46’dan görüldüğü gibi lise öğrencilerinin klasik müzik tercihleri, okullarına göre anlamlı derecede farklılık göstermektedir [$F_{(6,627)}=16.46$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi öğrencilerinin klasik müzik dinleme tercihlerinin, diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu söylenebilir.

Tablo 47
Pop müzik tercih düzeyinin okullara göre karşılaştırılması

Okul	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) Anadolu Güzel Sanatlar S.L.	25	3.40	1.11	3.79	0.00	(2,3)-(1)
(2) Anadolu Lisesi	117	3.74	1.23			(2,3)-(4)
(3) Anadolu Ticaret Meslek L.	66	3.89	1.30			(2,3)-(5)
(4) Endüstri Meslek Lisesi	65	3.32	1.42			(2,3)-(6)
(5) Fen Lisesi	65	3.09	1.04			(2,3)-(7)
(6) İmam Hatip Lisesi	147	3.30	1.35			
(7) Genel Lise	149	3.53	1.17			

Tablo 47'den görüldüğü gibi lise öğrencilerinin pop müzik tercihleri, okullarına göre anlamlı derecede farklılık göstermektedir [$F_{(6,627)}=3.79$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde Anadolu Ticaret Meslek Lisesi ve Anadolu Lisesi öğrencilerinin pop müzik dinleme tercihlerinin, diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 48
Rock/metal müzik tercih düzeyinin okullara göre karşılaştırılması

Okul	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) Anadolu Güzel Sanatlar S.L.	25	2.31	1.27	6.32	0.00	(1,6)-(2)
(2) Anadolu Lisesi	117	2.80	1.42			(1,6)-(3)
(3) Anadolu Ticaret Meslek L.	66	2.84	1.49			(1,6)-(4)
(4) Endüstri Meslek Lisesi	65	2.73	1.49			(1,6)-(5)
(5) Fen Lisesi	65	2.81	1.36			(1,6)-(7)
(6) İmam Hatip Lisesi	147	2.04	1.29			
(7) Genel Lise	149	2.91	1.46			

Tablo 48'den görüldüğü gibi lise öğrencilerinin rock/metal müzik tercihleri, okullarına göre anlamlı derecede farklılık göstermektedir [$F_{(6,627)}=6.32$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde İmam Hatip Lisesi ve Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin rock/metal müzik dinleme tercihlerinin diğer öğrencilere göre daha az olduğu görülmektedir.

Tablo 49
Tasavvuf müziği tercih düzeyinin okullara göre karşılaştırılması

Okul	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) Anadolu Güzel Sanatlar S. L.	25	2.04	.98	53.39	0.00	(6)-(1)
(2) Anadolu Lisesi	117	2.32	1.38			(6)-(2)
(3) Anadolu Ticaret Meslek L.	66	1.97	1.02			(6)-(3)
(4) Endüstri Meslek Lisesi	65	2.13	1.22			(6)-(4)
(5) Fen Lisesi	65	2.32	1.26			(6)-(5)
(6) İmam Hatip Lisesi	147	3.90	1.18			(6)-(7)
(7) Genel Lise	149	1.64	.98			

Tablo 49’da görüldüğü gibi lise öğrencilerinin tasavvuf müziği tercihleri, okullarına göre anlamlı derecede farklılık göstermektedir [$F_{(6,627)}=53.39$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin tasavvuf müziği dinleme tercihlerinin, diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 50
T.H.M. tercih düzeyinin okullara göre karşılaştırılması

Okul	n	\bar{X}	SS	F	P
Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	25	2.60	1.25	1.93	0.07
Anadolu Lisesi	117	2.39	1.36		
Anadolu Ticaret Meslek Lisesi	66	2.48	1.34		
Endüstri Meslek Lisesi	65	2.73	1.48		
Fen Lisesi	65	2.70	1.14		
İmam Hatip Lisesi	147	2.51	1.40		
Lise	149	2.19	1.33		

Tablo 50’de görüldüğü gibi lise öğrencilerinin T.H.M. tercihleri, okullarına göre anlamlı derecede farklılık göstermemektedir [$F_{(6,627)}=1.93$; $p>0.05$].

Tablo 51
T.S.M. tercih düzeyinin okullara göre karşılaştırılması

Okul	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) Anadolu Güzel Sanatlar S. L.	25	3.35	1.22	7.56	0.00	(1)-(2)
(2) Anadolu Lisesi	117	2.01	1.16			(1)-(3)
(3) Anadolu Ticaret Meslek L.	66	1.90	1.02			(1)-(4)
(4) Endüstri Meslek Lisesi	65	2.21	1.34			(1)-(5)
(5) Fen Lisesi	65	2.64	1.16			(1)-(6)
(6) İmam Hatip Lisesi	147	2.17	1.24			(1)-(7)
(7) Genel Lise	149	2.00	1.05			

Tablo 51’de görüldüğü gibi lise öğrencilerinin T.S.M. tercihleri, okullarına göre anlamlı derecede farklılık göstermektedir [$F_{(6,627)}=7.56$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi öğrencilerinin T.S.M. dinleme tercihlerinin, diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu söylenebilir.

Müzik türlerini dinlemeyi tercih etme düzeylerinin, okullara göre karşılaştırılmasını içeren tablo 43, tablo 44, tablo 45, tablo 46, tablo 47, tablo 48, tablo 49, tablo 50 ve tablo 51’ den çıkan toplu sonuçlar, ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

- Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi’nde okuyan lise öğrencileri, **Blues/Caz Müzik, Klasik Müzik ve T.S.M.** dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Endüstri Meslek Lisesi’nde okuyan lise öğrencileri, **Hiphop/Rap Müzik** dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Anadolu Ticaret Meslek Lisesi’nde okuyan lise öğrencileri, **Pop Müzik** dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Genel Lise’de okuyan lise öğrencileri, **Rock/Metal Müzik** dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- İmam Hatip Lisesi’nde okuyan lise öğrencileri, **Tasavvuf Müziği** dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Lise öğrencilerinin **Arabesk Müzik ve T.H.M.** dinleme tercihleri, okudukları okula göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi öğrencileri blues/caz müziği, klasik müziği ve İmam Hatip Lisesi öğrencileri tasavvuf müziği dinlemeyi tercih ettikleri görülmektedir. Bazı okulların verdikleri eğitimin, öğrencilerin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türünü belirlediğini ve şekillendirdiğini söyleyebiliriz.

Tablo 52

Müzik türlerini tercih düzeylerinin anne-baba ilişki durumuna göre karşılaştırılması

Müzik Türü	Durum	n	\bar{X}	SS	t	P
Arabesk	Beraber	578	2.63	1.38	-0.68	0.50
	Ayrı	56	2.76	1.53		
Blues/Caz	Beraber	578	2.55	1.25	-1.53	0.12
	Ayrı	56	2.82	1.33		
Hiphop/Rap	Beraber	578	2.61	1.41	-0.87	0.38
	Ayrı	56	2.79	1.50		
Klasik	Beraber	578	2.32	1.28	-1.58	0.11
	Ayrı	56	2.61	1.51		
Pop	Beraber	578	3.51	1.25	1.80	0.07
	Ayrı	56	3.19	1.42		
Rock/Metal	Beraber	578	2.61	1.44	-0.82	0.41
	Ayrı	56	2.78	1.45		
Tasavvuf	Beraber	578	2.52	1.44	3.37	0.00**
	Ayrı	56	1.85	1.12		
T.H.M.	Beraber	578	2.47	1.36	0.91	0.36
	Ayrı	56	2.30	1.32		
T.S.M.	Beraber	578	2.18	1.20	0.79	0.43
	Ayrı	56	2.05	1.20		

* p<0.05; ** p<0.01

Tablo 52 incelendiğinde tasavvuf müziği hariç diğer müzik türlerinde anne-babanın ayrı veya beraber olmasına göre anlamlı bir farklılık göstermediği (p>0.05), tasavvuf müziğe ait değerler incelendiğinde anne-babanın ayrı ya da beraber olmasına göre tercihlerin farklılaştığı söylenebilir [$t_{(632)}=3.37$; p<0.05]. Ortalama değerlerden de görüldüğü gibi anne babası beraber olan lise öğrencileri, anne babası ayrı olan öğrencilere göre daha fazla tasavvuf müziği dinlemektedir.

Tablo 53

Müzik türlerini tercih düzeyinin annenin mesleğine göre karşılaştırılması

Müzik türü	Meslek	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
Arabesk	(1) Emekli	27	1.98	1.26	3.40	0.02*	(1)-(2)
	(2) Ev Hanımı	441	2.72	1.43			(1)-(3)
	(3) Memur	113	2.67	1.33			
	(4) Serbest	51	2.33	1.18			
Blues/Caz	(1) Emekli	27	2.85	1.33	2.50	0.06	-
	(2) Ev Hanımı	441	2.48	1.26			
	(3) Memur	113	2.79	1.17			
	(4) Serbest	51	2.70	1.32			
Hiphop/Rap	(1) Emekli	27	2.60	1.36	0.02	0.99	-
	(2) Ev Hanımı	441	2.63	1.44			
	(3) Memur	113	2.60	1.39			
	(4) Serbest	51	2.63	1.30			
Klasik	(1) Emekli	27	2.99	1.32	4.15	0.01*	(1)-(2)
	(2) Ev Hanımı	441	2.24	1.29			
	(3) Memur	113	2.46	1.28			
	(4) Serbest	51	2.60	1.34			
Pop	(1) Emekli	27	3.44	1.23	1.17	0.32	-
	(2) Ev Hanımı	441	3.52	1.27			
	(3) Memur	113	3.50	1.21			
	(4) Serbest	51	3.17	1.35			
Rock/Metal	(1) Emekli	27	2.69	1.43	1.74	0.16	-
	(2) Ev Hanımı	441	2.55	1.44			
	(3) Memur	113	2.80	1.42			
	(4) Serbest	51	2.93	1.44			
Tasavvuf	(1) Emekli	27	1.78	.94	7.66	0.00**	(1)-(2)
	(2) Ev Hanımı	441	2.63	1.47			
	(3) Memur	113	2.21	1.32			
	(4) Serbest	51	1.95	1.22			
T.H.M.	(1) Emekli	27	2.01	1.23	1.11	0.34	-
	(2) Ev Hanımı	441	2.45	1.38			
	(3) Memur	113	2.50	1.28			
	(4) Serbest	51	2.56	1.37			
T.S.M.	(1) Emekli	27	2.25	1.28	0.29	0.83	-
	(2) Ev Hanımı	441	2.14	1.19			
	(3) Memur	113	2.16	1.15			
	(4) Serbest	51	2.29	1.34			

* p<0.05; ** p<0.01

Tablo 53’de görüldüğü gibi ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde; annesi ev hanımı veya memur olan lise öğrencilerinin arabesk müzik dinleme tercihinin, annesi emekli olan öğrencilere göre daha fazla olduğu söylenebilir [$F_{(3,628)}=3.40$; $p<0.05$]. Blues/caz müzik, T.S.M., pop müzik, hiphop/rap müzik, rock/metal müzik ve T.H.M. tercihlerine ilişkin düzeyler ise annenin mesleğine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Klasik müzik tercihinin ilişkin düzeyin annenin mesleğine göre aynı olmadığı görülmektedir [$F_{(3,628)}=4.15$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde annesi emekli olan lise öğrencilerinin klasik müzik dinleme tercihinin, annesi ev hanımı olan öğrencilere göre daha fazla olduğu söylenebilir. Tasavvuf müziği tercihinin ilişkin düzeyin de annenin mesleğine göre aynı olmadığı görülmektedir [$F_{(3,628)}=7.66$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde annesi ev hanımı olan lise öğrencilerinin tasavvuf müziği dinleme tercihinin, annesi emekli olan öğrencilere göre daha fazla olduğu söylenebilir.

Daha başka bir anlatımla; annesi ev hanımı olan lise öğrencilerinin arabesk müzik ve tasavvuf müziği, annesi emekli olan lise öğrencilerinin klasik müzik dinleme tercihinin daha fazla olduğu görülmektedir. Blues/caz müzik, hiphop/rap müzik, pop müzik, rock/metal müzik, T.H.M. ve T.S.M. dinleme tercihleri öğrencilerin annelerinin mesleklerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 54 Müzik türlerini tercih düzeyinin babanın mesleğine göre karşılaştırılması

Müzik türü	Meslek	n	\bar{X}	SS	F	P
Arabesk	(1) Emekli	83	2.38	1.35	1.39	0.24
	(2) İşçi	21	2.65	1.49		
	(3) Memur	226	2.58	1.37		
	(4) Serbest	285	2.72	1.40		
Blues/Caz	(1) Emekli	83	2.74	1.40	0.67	0.57
	(2) İşçi	21	2.35	1.43		
	(3) Memur	226	2.56	1.25		
	(4) Serbest	285	2.59	1.21		
Hiphop/Rap	(1) Emekli	83	2.42	1.44	0.83	0.48
	(2) İşçi	21	2.60	1.53		
	(3) Memur	226	2.70	1.42		
	(4) Serbest	285	2.60	1.38		
Klasik	(1) Emekli	83	2.61	1.42	1.42	0.24
	(2) İşçi	21	2.13	1.28		
	(3) Memur	226	2.37	1.31		
	(4) Serbest	285	2.30	1.27		
Pop	(1) Emekli	83	3.46	1.33	0.08	0.97
	(2) İşçi	21	3.38	1.17		
	(3) Memur	226	3.51	1.26		
	(4) Serbest	285	3.50	1.25		
Rock/Metal	(1) Emekli	83	2.71	1.45	0.22	0.88
	(2) İşçi	21	2.43	1.46		
	(3) Memur	226	2.63	1.45		
	(4) Serbest	285	2.64	1.43		
Tasavvuf	(1) Emekli	83	2.20	1.41	1.16	0.33
	(2) İşçi	21	2.48	1.22		
	(3) Memur	226	2.54	1.43		
	(4) Serbest	285	2.49	1.44		
T.H.M.	(1) Emekli	83	2.13	1.30	1.87	0.13
	(2) İşçi	21	2.51	1.48		
	(3) Memur	226	2.46	1.31		
	(4) Serbest	285	2.53	1.37		
T.S.M.	(1) Emekli	83	2.15	1.23	0.39	0.76
	(2) İşçi	21	2.24	1.42		
	(3) Memur	226	2.24	1.22		
	(4) Serbest	285	2.13	1.16		

Tablo 54 incelendiğinde müzik türlerini tercih etmeye ilişkin düzeylerin babanın mesleğine göre anlamlı bir farklılık göstermediği söylenebilir.

Müzik Türlerinin Tercih Düzeylerinin Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Tablo 55

Arabesk müzik tercih düzeyinin annenin eğitim durumuna göre karşılaştırılması

Eğitim durumu	n	\bar{X}	SS	F	P
İlkokul	179	2.81	1.48	2.28	0.06
Ortaokul	90	2.79	1.44		
Lise	199	2.60	1.35		
Yüksekokul	78	2.52	1.29		
Fakülte	85	2.31	1.30		

Arabesk müzik tercihinin annenin eğitim durumuna göre farklılık göstermediği söylenebilir [$F_{(4,626)}=2.28$; $p>0.05$].

Tablo 56

Blues/Caz müzik tercih düzeyinin annenin eğitim durumuna göre karşılaştırılması

Eğitim durumu	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) İlkokul	179	2.14	1.16	13.28	0.00	(1,2)-(3)
(2) Ortaokul	90	2.34	1.20			(1,2)-(4)
(3) Lise	199	2.69	1.24			(1,2)-(5)
(4) Yüksekokul	78	3.13	1.25			
(5) Fakülte ve Lisansüstü	85	2.96	1.24			

Blues/caz müzik tercihinin annenin eğitim durumuna göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(4,626)}=13.28$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde annesi yüksekokul, fakülte ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip lise öğrencilerinin blues/caz müzik dinleme tercihlerinin daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 57
Hiphop/Rap müzik tercih düzeyinin annenin eğitim durumuna göre karşılaştırılması

Eğitim durumu	n	\bar{X}	SS	F	P
İlkokul	179	2.54	1.41	0.45	0.77
Ortaokul	90	2.58	1.38		
Lise	199	2.71	1.46		
Yüksekokul	78	2.69	1.34		
Fakülte	85	2.58	1.44		

Hiphop/rap müzik tercihinin annenin eğitim durumuna göre farklılık göstermediği söylenebilir [$F_{(4,626)}=0.45$; $p>0.05$].

Tablo 58
Klasik müzik tercih düzeyinin annenin eğitim durumuna göre karşılaştırılması

Eğitim durumu	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) İlkokul	179	1.95	1.14	11.33	0.00	(1,2)-(3)
(2) Ortaokul	90	2.16	1.24			(1,2)-(4)
(3) Lise	199	2.37	1.28			(1,2)-(5)
(4) Yüksekokul	78	2.87	1.36			
(5) Fakülte ve Lisansüstü	85	2.82	1.37			

Klasik müzik tercihinin annenin eğitim durumuna göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(4,626)}=13.28$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde annesi yüksekokul, fakülte ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip lise öğrencilerinin klasik müzik dinleme tercihlerinin daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 59
Pop müzik tercih düzeyinin annenin eğitim durumuna göre karşılaştırılması

Eğitim durumu	n	\bar{X}	SS	F	P
İlkokul	179	3.30	1.32	1.60	0.17
Ortaokul	90	3.56	1.22		
Lise	199	3.56	1.27		
Yüksekokul	78	3.65	1.17		
Fakülte	85	3.42	1.25		

Pop müzik tercihinin annenin eğitim durumuna göre farklılık göstermediği söylenebilir [$F_{(4,626)}=1.60$; $p>0.05$].

Tablo 60

Rock/Metal müzik tercih düzeyinin annenin eğitim durumuna göre karşılaştırılması

Eğitim durumu	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) İlkokul	179	2.14	1.29	10.92	0.00	(1,2)-(3)
(2) Ortaokul	90	2.43	1.45			(1,2)-(4)
(3) Lise	199	2.85	1.46			(1,2)-(5)
(4) Yüksekokul	78	3.13	1.37			
(5) Fakülte ve Lisansüstü	85	2.94	1.43			

Rock/metal müzik tercihinin annenin eğitim durumuna göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(4,626)}=10.92$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde annesi lise ve üstü eğitim düzeyine sahip lise öğrencilerinin rock/metal müzik dinleme tercihlerinin daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 61

Tasavvuf müziği tercih düzeyinin annenin eğitim durumuna göre karşılaştırılması

Eğitim durumu	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) İlkokul	179	3.24	1.47	28.39	0.00	(1,2)-(3)
(2) Ortaokul	90	2.75	1.44			(1,2)-(4)
(3) Lise	199	2.14	1.25			(1,2)-(5)
(4) Yüksekokul	78	1.88	1.13			
(5) Fakülte ve Lisansüstü	85	1.82	1.14			

Tasavvuf müziği tercihinin annenin eğitim durumuna göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(4,626)}=28.39$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde annesi ortaokul ve altı eğitim düzeyine sahip lise öğrencilerinin tasavvuf müziği dinleme tercihlerinin daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 62

T.H.M. tercih düzeyinin annenin eğitim durumuna göre karşılaştırılması

Eğitim durumu	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) İlkokul	179	2.82	1.40	5.35	0.00	(1)-(2)
(2) Ortaokul	90	2.37	1.26			(1)-(3)
(3) Lise	199	2.37	1.40			(1)-(4)
(4) Yüksekokul	78	2.14	1.23			(1)-(5)
(5) Fakülte ve Lisansüstü	85	2.22	1.20			

T.H.M. tercihinin annenin eğitim durumuna göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(4,626)}=5.35$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde annesi ilkököl eğitim düzeyine sahip lise öğrencilerinin T.H.M. dinleme tercihlerinin daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 63

T.S.M. tercih düzeyinin annenin eğitim durumuna göre karşılaştırılması

Eğitim durumu	n	\bar{X}	SS	F	P
İlkokul	179	2.14	1.22	0.77	0.54
Ortaokul	90	2.26	1.18		
Lise	199	2.08	1.17		
Yüksekokul	78	2.15	1.15		
Fakülte	85	2.33	1.25		

T.S.M. tercihinin annenin eğitim durumuna göre farklılık göstermediği söylenebilir [$F_{(4,626)}=0.77$; $p>0.05$].

Müzik türlerini dinlemeyi tercih etme düzeylerinin, annenin eğitim durumuna göre karşılaştırılmasını içeren tablo 55, tablo 56, tablo 57, tablo 58, tablo 59, tablo 60, tablo 61, tablo 62, tablo 63' den çıkan toplu sonuçlar, ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

- Anneleri ilkököl eğitim düzeyine sahip lise öğrencileri, **Tasavvuf Müziği ve T.H.M.** dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Annesi yüksekokul eğitim düzeyine sahip lise öğrencileri, **Blues/Caz Müzik, Klasik Müzik ve Rock/Metal Müzik** dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Lise öğrencilerinin **Arabesk Müzik, Hiphop/Rap Müzik, Pop Müzik ve T.S.M.** dinleme tercihleri, annelerinin eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Müzik Türlerinin Tercih Düzeyinin Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Tablo 64

Arabesk müzik tercih düzeyinin babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması

Eğitim durumu	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) İlkokul	59	3.01	1.50	3.93	0.01	(1)-(2)
(2) Ortaokul	61	2.69	1.45			(1)-(3)
(3) Lise	164	2.84	1.41			(1)-(4)
(4) Yüksekokul	166	2.58	1.35			(1)-(5)
(5) Fakülte	124	2.33	1.26			(1)-(6)
(6) Lisansüstü	41	2.15	1.25			

Arabesk müzik tercihinin babanın eğitim durumuna göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(5,625)}=3.93$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde babası ilkokul eğitim düzeyine sahip öğrencilerin arabesk müzik dinleme tercihlerinin, daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 65

Blues/Caz müzik tercih düzeyinin babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması

Eğitim durumu	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) İlkokul	59	2.34	1.30	4.53	0.00	(1,2,3)-(5)
(2) Ortaokul	61	2.16	1.23			(1,2,3)-(6)
(3) Lise	164	2.49	1.27			
(4) Yüksekokul	166	2.64	1.20			
(5) Fakülte	124	2.81	1.23			
(6) Lisansüstü	41	3.13	1.27			

Tablo 65 incelendiğinde blues/caz müzik tercihinin babanın eğitim durumuna göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(5,625)}=4.53$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde babası fakülte veya lisansüstü eğitim düzeyine sahip öğrencilerin blues/caz müzik dinleme tercihlerinin, diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 66

Hiphop/Rap müzik tercih düzeyinin babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması

Eğitim durumu	n	\bar{X}	SS	F	P
(1) İlkokul	59	2.67	1.50	0.23	0.95
(2) Ortaokul	61	2.65	1.40		
(3) Lise	164	2.68	1.42		
(4) Yüksekokul	166	2.54	1.43		
(5) Fakülte	124	2.56	1.35		
(6) Lisansüstü	41	2.68	1.40		

Tablo 66 incelendiğinde hiphop/rap müzik tercihinin babanın eğitim durumuna göre farklılık göstermediği söylenebilir [$F_{(5,625)}=0.23$; $p>0.05$].

Tablo 67

Klasik müzik tercih düzeyinin babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması

Eğitim durumu	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) İlkokul	59	2.12	1.23	3.17	0.01	(1,2,3)-(4)
(2) Ortaokul	61	2.01	1.15			(1,2,3)-(5)
(3) Lise	164	2.23	1.28			(1,2,3)-(6)
(4) Yüksekokul	166	2.47	1.29			
(5) Fakülte	124	2.54	1.37			
(6) Lisansüstü	41	2.78	1.40			

Tablo 67 incelendiğinde klasik müzik tercihinin babanın eğitim durumuna göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(5,625)}=3.17$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde babası yüksekokul, fakülte ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip öğrencilerin klasik müzik dinleme tercihlerinin, diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 68

Pop müzik tercih düzeyinin babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması

Eğitim durumu	n	\bar{X}	SS	F	P
(1) İlkokul	59	3.51	1.30	1.26	0.28
(2) Ortaokul	61	3.43	1.43		
(3) Lise	164	3.51	1.23		
(4) Yüksekokul	166	3.50	1.26		
(5) Fakülte	124	3.61	1.18		
(6) Lisansüstü	41	3.06	1.23		

Tablo 68 incelendiğinde pop müzik tercihinin babanın eğitim durumuna göre farklılık göstermediği görülmektedir [$F_{(5,625)}=1.26$; $p>0.05$].

Tablo 69

Rock/Metal müzik tercih düzeyinin babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması

Eğitim durumu	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) İlkokul	59	2.30	1.41	2.38	0.04	(1)-(5)
(2) Ortaokul	61	2.39	1.48			(1)-(6)
(3) Lise	164	2.67	1.39			(2)-(5)
(4) Yüksekokul	166	2.58	1.43			(2)-(6)
(5) Fakülte	124	2.80	1.47			
(6) Lisansüstü	41	3.13	1.38			

Tablo 69'a göre rock/metal müzik tercihinin babanın eğitim durumuna göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(5,625)}=2.38$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde babası fakülte ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip öğrencilerin rock/metal müzik dinleme tercihlerinin, babası ortaokul ve ilkokul eğitim düzeyine sahip öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 70

Tasavvuf müziği tercih düzeyinin babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması

Eğitim durumu	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) İlkokul	59	3.11	1.55	7.03	0.00	(1,2)-(3)
(2) Ortaokul	61	2.96	1.58			(1,2)-(4)
(3) Lise	164	2.58	1.42			(1,2)-(5)
(4) Yüksekokul	166	2.31	1.36			(1,2)-(6)
(5) Fakülte	124	2.05	1.24			
(6) Lisansüstü	41	2.29	1.35			

Tablo 70'e göre tasavvuf müziği tercihinin babanın eğitim durumuna göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(5,625)}=7.03$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde babası ilkökul ve ortaokul eğitim düzeyine sahip öğrencilerin tasavvuf müziği dinleme tercihlerinin, babası lise ve üstü eğitim düzeyine sahip öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 71

T.H.M. tercih düzeyinin babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması

Eğitim durumu	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) İlkokul	59	2.85	1.45	3.88	0.00	(1,2)-(4)
(2) Ortaokul	61	2.76	1.42			(1,2)-(5)
(3) Lise	164	2.59	1.31			(1,2)-(6)
(4) Yüksekokul	166	2.33	1.36			
(5) Fakülte	124	2.16	1.26			
(6) Lisansüstü	41	2.19	1.18			

Tablo 71'e göre T.H.M. tercihinin babanın eğitim durumuna göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(5,625)}=3.88$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde babası ilkökul ve ortaokul eğitim düzeyine sahip öğrencilerin T.H.M. dinleme tercihlerinin, babası yüksekokul ve üstü eğitim düzeyine sahip öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 72
T.S.M. tercih düzeyinin babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması

Eğitim durumu	n	\bar{X}	SS	F	P
(1) İlkokul	59	2.24	1.33	0.72	0.61
(2) Ortaokul	61	1.99	1.09		
(3) Lise	164	2.24	1.24		
(4) Yüksekokul	166	2.11	1.15		
(5) Fakülte	124	2.20	1.21		
(6) Lisansüstü	41	2.37	1.17		

Tablo 72 incelendiğinde T.S.M. tercihinin babanın eğitim durumuna göre farklılık göstermediği görülmektedir [$F_{(5,625)}=0.72$; $p>0.05$].

Müzik türlerini dinlemeyi tercih düzeylerinin, babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılmasını içeren tablo 64, tablo 65, tablo 66, tablo 67, tablo 68, tablo 69, tablo 70, tablo 71, tablo 72'den çıkan toplu sonuçlar ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

- Babası ilkokul eğitim düzeyine sahip lise öğrencileri, **Arabesk Müzik, Tasavvuf Müziği ve T.H.M.** dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Babası lisansüstü eğitim düzeyine sahip lise öğrencileri, **Blues/Caz Müzik, Klasik Müzik ve Rock/Metal Müzik** dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Lise öğrencilerinin **Hiphop/Rap Müzik, Pop Müzik ve T.S.M.** dinleme tercihleri, babalarının eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Müzik Türlerini Tercih Düzeyinin Ailenin Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması

Tablo 73

Arabesk müzik tercih düzeyinin ailenin gelir durumuna göre karşılaştırılması

Gelir düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) 1000 TL ve altı	93	2.94	1.51	4.32	0.00	(1,3)-(4)
(2) 1001-1500 TL	118	2.65	1.40			(1,3)-(5)
(3) 1501-2000 TL	135	2.94	1.39			(1,3)-(6)
(4) 2001-2500 TL	105	2.43	1.36			
(5) 2501-3000 TL	91	2.24	1.18			
(6) 3001 TL ve üstü	92	2.54	1.36			

Tablo 73'e göre arabesk müzik tercihinin ailenin gelir durumuna göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(5,625)}=4.32$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde ailesinin geliri 2000 TL ve altında olan öğrencilerin arabesk müzik dinleme tercihlerinin, aile geliri 2001 TL ve üstünde olan öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 74

Blues/Caz müzik tercih düzeyinin ailenin gelir durumuna göre karşılaştırılması

Gelir düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) 1000 TL ve altı	93	2.04	1.14	5.57	0.00	(1)-(2,3,4)
(2) 1001-1500 TL	118	2.51	1.31			(1)-(5,6)
(3) 1501-2000 TL	135	2.54	1.19			(2)-(5,6)
(4) 2001-2500 TL	105	2.68	1.27			(3)-(5,6)
(5) 2501-3000 TL	91	2.81	1.26			(4)-(5,6)
(6) 3001 TL ve üstü	92	2.89	1.26			

Tablo 74'e göre blues/caz müzik tercihinin ailenin gelir durumuna göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(5,625)}=5.57$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde ailesinin geliri 2501 TL ve üstünde olan öğrencilerin blues/caz tercihlerinin, aile geliri 2000 TL ve altında olan öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Aynı zamanda aile geliri 1000 TL ve altında olan öğrencilerin blues/caz müzik dinleme tercihlerinin, diğer öğrencilere göre anlamlı derecede az olduğu söylenebilir.

Tablo 75

Hiphop/Rap müzik tercih düzeyinin ailenin gelir durumuna göre karşılaştırılması

Gelir düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	P
(1) 1000 TL ve altı	93	2.60	1.40	0.63	0.68
(2) 1001-1500 TL	118	2.67	1.42		
(3) 1501-2000 TL	135	2.74	1.51		
(4) 2001-2500 TL	105	2.67	1.42		
(5) 2501-3000 TL	91	2.42	1.30		
(6) 3001 TL ve üstü	92	2.59	1.42		

Tablo 75'e göre hiphop/rap müzik tercihinin ailenin gelir durumuna göre farklılık göstermediği söylenebilir [$F_{(5,625)}=0.63$; $p>0.05$].

Tablo 76

Klasik müzik tercih düzeyinin ailenin gelir durumuna göre karşılaştırılması

Gelir düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) 1000 TL ve altı	93	1.97	1.15	3.67	0.00	(1)-(2,3,4)
(2) 1001-1500 TL	118	2.27	1.25			(1)-(5,6)
(3) 1501-2000 TL	135	2.23	1.28			(2)-(5,6)
(4) 2001-2500 TL	105	2.41	1.30			(3)-(5,6)
(5) 2501-3000 TL	91	2.70	1.44			
(6) 3001 TL ve üstü	92	2.54	1.31			

Tablo 76'ya göre klasik müzik tercihinin ailenin gelir durumuna göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(5,625)}=3.67$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde ailesinin geliri 2501 TL ve üstünde olan öğrencilerin klasik müzik dinleme tercihlerinin, aile geliri 2000 TL ve altında olan öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Aynı zamanda aile geliri 1000 TL ve altında olan öğrencilerin klasik müzik tercihlerinin diğer öğrencilere göre anlamlı derecede az olduğu söylenebilir.

Tablo 77

Pop müzik tercih düzeyinin ailenin gelir durumuna göre karşılaştırılması

Gelir düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	P
(1) 1000 TL ve altı	93	3.42	1.42	0.99	0.42
(2) 1001-1500 TL	118	3.46	1.29		
(3) 1501-2000 TL	135	3.40	1.27		
(4) 2001-2500 TL	105	3.37	1.30		
(5) 2501-3000 TL	91	3.67	1.05		
(6) 3001 TL ve üstü	92	3.63	1.23		

Tablo 77'ye göre pop müzik tercihinin ailenin gelir durumuna göre farklılık göstermediği söylenebilir [$F_{(5,625)}=0.99$; $p>0.05$].

Tablo 78

Rock/Metal müzik tercih düzeyinin ailenin gelir durumuna göre karşılaştırılması

Gelir düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) 1000 TL ve altı	93	2.22	1.31	3.31	0.01	(1)-(2,3,4)
(2) 1001-1500 TL	118	2.48	1.50			(1)-(5,6)
(3) 1501-2000 TL	135	2.69	1.44			(2)-(5,6)
(4) 2001-2500 TL	105	2.60	1.43			(3)-(5,6)
(5) 2501-3000 TL	91	2.86	1.45			(4)-(5,6)
(6) 3001 TL ve üstü	92	2.96	1.38			

Tablo 78'e göre rock/metal müzik tercihinin ailenin gelir durumuna göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(5,625)}=3.31$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde ailesinin geliri 2501 TL ve üstünde olan öğrencilerin rock/metal müzik dinleme tercihlerinin, aile geliri 2000 TL ve altında olan öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Aynı zamanda aile geliri 1000 TL ve altında olan öğrencilerin rock/metal müzik tercihlerinin diğer öğrencilere göre anlamlı derecede az olduğu söylenebilir.

Tablo 79

Tasavvuf müziği tercih düzeyinin ailenin gelir durumuna göre karşılaştırılması

Gelir düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) 1000 TL ve altı	93	2.95	1.44	10.25	0.00	(1)-(3,4,5,6)
(2) 1001-1500 TL	118	2.95	1.53			(2)-(3,4,5,6)
(3) 1501-2000 TL	135	2.53	1.41			(3)-(4,5,6)
(4) 2001-2500 TL	105	2.18	1.26			
(5) 2501-3000 TL	91	2.06	1.27			
(6) 3001 TL ve üstü	92	1.96	1.26			

Tablo 79'a göre tasavvuf müziği tercihinin ailenin gelir durumuna göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(5,625)} = 10.25$; $p < 0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde ailesinin geliri 2000 TL ve altında olan öğrencilerin tasavvuf müziği dinleme tercihlerinin, aile geliri 2001 TL ve üstünde olan öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Aynı zamanda aile geliri 1500 TL ve altında olan öğrencilerin tasavvuf müziği tercihlerinin diğer öğrencilere göre anlamlı derecede fazla olduğu söylenebilir.

Tablo 80

T.H.M. tercih düzeyinin ailenin gelir durumuna göre karşılaştırılması

Gelir düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) 1000 TL ve altı	93	2.84	1.48	2.66	0.02	(1)-(3)
(2) 1001-1500 TL	118	2.58	1.33			(1)-(4,5,6)
(3) 1501-2000 TL	135	2.41	1.36			(2)-(4,5,6)
(4) 2001-2500 TL	105	2.36	1.32			
(5) 2501-3000 TL	91	2.19	1.29			
(6) 3001 TL ve üstü	92	2.34	1.28			

Tablo 80'e göre T.H.M. tercihinin ailenin gelir durumuna göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(5,625)} = 2.66$; $p < 0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde ailesinin geliri 1500 TL ve altında olan öğrencilerin T.H.M. dinleme tercihlerinin, aile geliri 2001 TL ve üstünde olan öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Aynı zamanda aile geliri 1000 TL ve altında olan öğrencilerin T.H.M. tercihlerinin diğer öğrencilere göre anlamlı derecede fazla olduğu söylenebilir.

Tablo 81
T.S.M. tercih düzeyinin ailenin gelir durumuna göre karşılaştırılması

Gelir düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	P
(1) 1000 TL ve altı	93	2.23	1.28	0.52	0.76
(2) 1001-1500 TL	118	2.23	1.20		
(3) 1501-2000 TL	135	2.23	1.26		
(4) 2001-2500 TL	105	2.04	1.11		
(5) 2501-3000 TL	91	2.16	1.23		
(6) 3001 TL ve üstü	92	2.09	1.08		

Tablo 81'e göre T.S.M. tercihinin ailenin gelir durumuna göre farklılık göstermediği söylenebilir [$F_{(5,625)}=0.52$; $p>0.05$].

Müzik türlerini dinlemeyi tercih düzeyleri, ailenin gelir durumuna göre karşılaştırıldığında; tablo 73, tablo 74, tablo 75, tablo 76, tablo 77, tablo 78, tablo 79, tablo 80, tablo 81'den çıkan toplu sonuçlar, ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

- Ailesinin gelir düzeyi 1000 TL ve altında olan lise öğrencileri, **T.H.M.** dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Ailesinin gelir düzeyi 1500 TL ve altında olan lise öğrencileri, **Tasavvuf Müziği** dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Ailesinin gelir düzeyi 2000 TL ve altında olan lise öğrencileri, **Arabesk Müzik** dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Ailesinin gelir düzeyi 2501-3000 TL arası olan lise öğrencileri, **Klasik Müzik** dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Ailesinin gelir düzeyi 3001 TL ve üstünde olan lise öğrencileri, **Blues/Caz Müzik ve Rock/Metal Müzik** dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Lise öğrencilerinin **Hiphop/Rap Müzik, Pop Müzik ve T.S.M.** dinleme tercihleri, ailelerinin gelir durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 82

Müzik türlerini tercih düzeyinin liseye başlamadan önce kalınan yere göre karşılaştırılması

Müzik Türü	Yer	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
Arabesk	(1) Büyükşehir	435	2.54	1.37	4.26	0.02*	(1)-(2)
	(2) Şehir	118	2.82	1.45			(1)-(3)
	(3) İlçe veya Köy	81	2.95	1.37			
Blues/Caz	(1) Büyükşehir	435	2.65	1.27	2.75	0.06	-
	(2) Şehir	118	2.45	1.30			
	(3) İlçe veya Köy	81	2.35	1.15			
Hiphop/Rap	(1) Büyükşehir	435	2.65	1.41	0.57	0.57	-
	(2) Şehir	118	2.51	1.44			
	(3) İlçe veya Köy	81	2.69	1.45			
Klasik	(1) Büyükşehir	435	2.42	1.33	2.89	0.06	-
	(2) Şehir	118	2.25	1.26			
	(3) İlçe veya Köy	81	2.07	1.20			
Pop	(1) Büyükşehir	435	3.60	1.21	7.00	0.00**	(1)-(2)
	(2) Şehir	118	3.27	1.37			(1)-(3)
	(3) İlçe veya Köy	81	3.13	1.29			
Rock/Metal	(1) Büyükşehir	435	2.65	1.44	0.32	0.72	-
	(2) Şehir	118	2.61	1.48			
	(3) İlçe veya Köy	81	2.52	1.38			
Tasavvuf	(1) Büyükşehir	435	2.45	1.43	0.27	0.76	-
	(2) Şehir	118	2.41	1.48			
	(3) İlçe veya Köy	81	2.56	1.35			
T.H.M.	(1) Büyükşehir	435	2.35	1.32	6.17	0.00**	(1)-(3)
	(2) Şehir	118	2.55	1.40			(2)-(3)
	(3) İlçe veya Köy	81	2.90	1.37			
T.S.M.	(1) Büyükşehir	435	2.18	1.18	0.12	0.89	-
	(2) Şehir	118	2.12	1.25			
	(3) İlçe veya Köy	81	2.19	1.21			

* p<0.05; ** p<0.01

Tablo 82'den da görüldüğü gibi arabesk müziğe ilişkin düzeyin, liseye başlamadan önce kalınan yere göre aynı olmadığı söylenebilir [$F_{(2,631)}=4.26$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde liseye başlamadan önce şehir, ilçe veya köyde kalmış öğrencilerin arabesk müzik dinleme tercihlerinin, büyükşehirde kalmış olan öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Öğrencilerin blues/caz müzik, hiphop/rap müzik, klasik müzik, rock/metal müzik tasavvuf müziği ve T.S.M. dinleme tercihlerine ilişkin düzeyleri liseye başlamadan önce kalınan yere göre aynıdır. Pop müziğe ilişkin düzeyin liseye başlamadan önce kalınan yere göre aynı olmadığı söylenebilir [$F_{(2,631)}=7.00$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde liseye başlamadan önce büyükşehirde kalmış öğrencilerin pop müzik dinleme tercihlerinin; şehir, ilçe veya köyde kalmış olan öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. T.H.M.' ye ilişkin düzeyin de liseye başlamadan önce kalınan yere göre aynı olmadığı söylenebilir [$F_{(2,631)}=6.17$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde liseye başlamadan önce ilçe veya köyde kalmış öğrencilerin T.H.M. dinleme tercihlerinin, büyükşehir ve şehirde kalmış olan öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Liseye başlamadan önce ilçe veya köyde kalmış öğrencilerin arabesk müzik ve T.H.M. dinleme tercihlerinin, büyükşehirde kalmış olan öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Aynı zamanda liseye başlamadan büyükşehirde kalmış öğrencilerin pop müzik dinleme tercihlerinin diğer yerleşim yerlerinde kalan öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin blues/caz müzik, hiphop/rap müzik, klasik müzik, rock/metal müzik, tasavvuf müziği ve T.S.M. dinleme tercihlerine ilişkin düzeyleri, liseye başlamadan önce kalınan yere göre aynıdır.

Tablo 83

Müzik türlerini tercih etme düzeylerinin ek iş yapma durumuna göre karşılaştırılması

Müzik Türü	Ek iş	n	\bar{X}	SS	t	P
Arabesk	Evet	31	3.35	1.41	2.94	0.00**
	Hayır	603	2.61	1.38		
Blues/Caz	Evet	31	2.05	1.23	-2.37	0.02*
	Hayır	603	2.60	1.26		
Hiphop/Rap	Evet	31	2.61	1.53	-0.06	0.95
	Hayır	603	2.63	1.41		
Klasik	Evet	31	1.91	1.14	-1.89	0.06
	Hayır	603	2.37	1.31		
Pop	Evet	31	2.75	1.48	-3.31	0.00**
	Hayır	603	3.52	1.24		
Rock/Metal	Evet	31	2.20	1.40	-1.69	0.09
	Hayır	603	2.65	1.44		
Tasavvuf	Evet	31	2.35	1.53	-0.42	0.67
	Hayır	603	2.46	1.42		
T.H.M.	Evet	31	2.98	1.56	2.21	0.03*
	Hayır	603	2.43	1.34		
T.S.M.	Evet	31	2.48	1.47	1.50	0.13
	Hayır	603	2.15	1.18		

* p<0.05; ** p<0.01

Tablo 83'den de görüldüğü gibi arabesk müziğe ilişkin düzeyin ek iş yapma durumuna göre anlamlı derecede farklı olduğu söylenebilir [t(632)=2.94; p<0.05]. Ortalama değerler incelendiğinde ek iş yapan öğrencilerin arabesk müzik dinleme tercihlerinin diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Benzer sonuç T.H.M. için de geçerlidir [t(632)=2.21; p<0.05]. Blues/caz müziğe ilişkin düzeyin ek iş yapma durumuna göre anlamlı derecede farklı olduğu söylenebilir [t(632)=-2.37; p<0.05]. Ortalama değerler incelendiğinde ek iş yapan öğrencilerin blues/caz müzik dinleme tercihlerinin diğer öğrencilere göre daha az olduğu görülmektedir. Benzer sonuç pop müzik için de geçerlidir [t(632)=-3.31; p<0.05]. Öğrencilerin hiphop/rap müzik, klasik müzik, rock/metal müzik, tasavvuf müziği ve T.S.M. dinleme tercihlerine ilişkin düzeyleri ise ek iş yapma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Ek iş yapan öğrencilerin arabesk müzik ve T.H.M. tercihlerinin diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Diğer müzik türleri için, öğrencilerin ek iş yapma durumuna göre anlamlı bir farklılık çıkmamıştır.

Müzik Türlerini Tercih Düzeyinin Aile İlişkisine Göre Karşılaştırılması

Tablo 84

Arabesk müzik tercih düzeyinin aile ilişkisine göre karşılaştırılması

İlişki durumu	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) Genel olarak uyumlu bir ilişkimiz var	452	2.52	1.36	6.73	0.00	(1)-(3) (1)-(4)
(2) Ciddi anlaşmazlıklarımızı birlikte çözeriz	35	2.41	1.07			(2)-(3) (2)-(4)
(3) Sürekli çatışırız ama birbirimizden kopmayız	97	2.99	1.49			
(4) Sürekli çatışırız, hiç anlayamayız, ilişkimiz kopuk	50	3.23	1.45			

Tablo 84'e göre arabesk müzik tercihinin aile ilişkisine göre aynı düzeyde olmadığı söylenebilir [$F_{(3,630)}=6.73$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde ailesi ile sürekli çatışan öğrencilerin arabesk müzik dinleme tercihlerinin, diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 85

Blues/Caz müzik tercih düzeyinin aile ilişkisine göre karşılaştırılması

İlişki durumu	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) Genel olarak uyumlu bir ilişkimiz var	452	2.48	1.26	3.34	0.02	(1)-(2) (1)-(3)
(2) Ciddi anlaşmazlıklarımızı birlikte çözeriz	35	2.94	1.26			(2)-(4) (3)-(4)
(3) Sürekli çatışırız ama birbirimizden kopmayız	97	2.85	1.19			
(4) Sürekli çatışırız, hiç anlayamayız, ilişkimiz kopuk	50	2.63	1.30			

Tablo 85'e göre blues/caz müzik tercihinin aile ilişkisine göre aynı düzeyde olmadığı söylenebilir [$F_{(3,630)}=3.34$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde ciddi anlaşmazlıklarını ailesi ile birlikte çözen öğrenciler ile ailesi ile sürekli çatışmasına rağmen birbirinden kopmayan öğrencilerin blues/caz müzik dinleme tercihlerinin, diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 86

Hiphop/Rap müzik tercih düzeyinin aile ilişkisine göre karşılaştırılması

İlişki durumu	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) Genel olarak uyumlu bir ilişkimiz var	452	2.61	1.43	3.13	0.03	(1)-(2) (2)-(3)
(2) Ciddi anlaşmazlıklarımızı birlikte çözeriz	35	3.08	1.42			(2)-(4) (3)-(4)
(3) Sürekli çatışırız ama birbirimizden kopmayız	97	2.77	1.42			
(4) Sürekli çatışırız, hiç anlaşamayız, ilişkimiz kopuk	50	2.19	1.17			

Tablo 86'ya göre hiphop/rap müzik tercihinin aile ilişkisine göre aynı düzeyde olmadığı söylenebilir [$F_{(3,630)}=3.13$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde ciddi anlaşmazlıklarını ailesi ile birlikte çözen öğrenciler hiphop/rap müzik dinleme tercihlerinin, diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Aynı zamanda sürekli çatışırız ama birbirimizden kopmayız diyen öğrencilerin hiphop/rap müzik dinleme tercihlerinin de sürekli çatışırız, hiç anlaşamayız, ilişkimiz kopuk diyen öğrencilere göre daha yüksek olduğu da görülmektedir.

Tablo 87

Klasik müzik tercih düzeyinin aile ilişkisine göre karşılaştırılması

İlişki durumu	n	\bar{X}	SS	F	P
Genel olarak uyumlu bir ilişkimiz var	452	2.34	1.31	0.31	0.82
Ciddi anlaşmazlıklarımızı birlikte çözeriz	35	2.36	1.20		
Sürekli çatışırız ama birbirimizden kopmayız	97	2.42	1.32		
Sürekli çatışırız, hiç anlaşamayız, ilişkimiz kopuk	50	2.20	1.32		

Tablo 87'ye göre klasik müzik tercihinin aile ilişkisine göre aynı düzeyde olduğu söylenebilir [$F_{(3,630)}=0.31$; $p>0.05$].

Tablo 88
Pop müzik tercih düzeyinin aile ilişkisine göre karşılaştırılması

İlişki durumu	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) Genel olarak uyumlu bir ilişkimiz var	452	3.43	1.28	3.61	0.01	(1)-(2) (2)-(3)
(2) Ciddi anlaşmazlıklarımızı birlikte çözeriz	35	3.96	.99			(2)-(4) (3)-(4)
(3) Sürekli çatışırız ama birbirimizden kopmayız	97	3.68	1.20			
(4) Sürekli çatışırız, hiç anlaşamayız, ilişkimiz kopuk	50	3.20	1.33			

Tablo 88'e göre pop müzik tercihinin aile ilişkisine göre aynı düzeyde olmadığı söylenebilir [$F_{(3,630)}=3.61$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde ciddi anlaşmazlıklarını ailesi ile birlikte çözen öğrenciler pop müzik dinleme tercihlerinin, diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Aynı zamanda sürekli çatışırız ama birbirimizden kopmayız diyen öğrencilerin pop müzik tercihlerinin de sürekli çatışırız, hiç anlaşamayız, ilişkimiz kopuk diyen öğrencilere göre daha yüksek olduğu da görülmektedir.

Tablo 89
Rock/Metal müzik tercih düzeyinin aile ilişkisine göre karşılaştırılması

İlişki durumu	n	\bar{X}	SS	F	P
Genel olarak uyumlu bir ilişkimiz var	452	2.56	1.45	2.35	0.07
Ciddi anlaşmazlıklarımızı birlikte çözeriz	35	2.75	1.26		
Sürekli çatışırız ama birbirimizden kopmayız	97	2.97	1.42		
Sürekli çatışırız, hiç anlaşamayız, ilişkimiz kopuk	50	2.49	1.41		

Tablo 89'a göre rock/metal müzik tercihinin aile ilişkisine göre aynı düzeyde olduğu söylenebilir [$F_{(3,630)}=2.35$; $p>0.05$].

Tablo 90

Tasavvuf müziği tercih düzeyinin aile ilişkisine göre karşılaştırılması

İlişki durumu	n	\bar{X}	SS	F	P
Genel olarak uyumlu bir ilişkimiz var	452	2.53	1.44	1.84	0.14
Ciddi anlaşmazlıklarımızı birlikte çözeriz	35	2.09	1.31		
Sürekli çatışırız ama birbirimizden kopmayız	97	2.25	1.37		
Sürekli çatışırız, hiç anlaşamayız, ilişkimiz kopuk	50	2.49	1.40		

Tablo 90'a göre tasavvuf müziği tercihinin aile ilişkisine göre aynı düzeyde olduğu söylenebilir [$F_{(3,630)}=1.84$; $p>0.05$].

Tablo 91

T.H.M. tercih düzeyinin aile ilişkisine göre karşılaştırılması

İlişki durumu	n	\bar{X}	SS	F	P
Genel olarak uyumlu bir ilişkimiz var	452	2.42	1.35	0.97	0.41
Ciddi anlaşmazlıklarımızı birlikte çözeriz	35	2.38	1.26		
Sürekli çatışırız ama birbirimizden kopmayız	97	2.49	1.39		
Sürekli çatışırız, hiç anlaşamayız, ilişkimiz kopuk	50	2.75	1.40		

Tablo 91'e göre T.H.M. tercihinin aile ilişkisine göre aynı düzeyde olduğu söylenebilir [$F_{(3,630)}=0.97$; $p>0.05$].

Tablo 92

T.S.M. tercih düzeyinin aile ilişkisine göre karşılaştırılması

İlişki durumu	n	\bar{X}	SS	F	P
Genel olarak uyumlu bir ilişkimiz var	452	2.21	1.23	0.66	0.58
Ciddi anlaşmazlıklarımızı birlikte çözeriz	35	2.14	1.05		
Sürekli çatışırız ama birbirimizden kopmayız	97	2.02	1.15		
Sürekli çatışırız, hiç anlaşamayız, ilişkimiz kopuk	50	2.12	1.11		

Tablo 92'ye göre T.S.M. tercihinin aile ilişkisine göre aynı düzeyde olduğu söylenebilir [$F_{(3,630)}=0.66$; $p>0.05$].

Müzik türlerini dinlemeyi tercih düzeyleri, öğrenci ile ailenin ilişkisine göre karşılaştırıldığında; tablo 84, tablo 85, tablo 86, tablo 87, tablo 88, tablo 89, tablo 90, tablo 91, tablo 92'den çıkan toplu sonuçlar, ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

- Aileleriyle sürekli çatışan, hiç anlaşılamayan ve ilişkilerini kopuk olarak belirten öğrenciler, **Arabesk** Müzik dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Ciddi anlaşmazlıklarını aileleriyle birlikte çözen öğrenciler, **Blues/Caz** Müzik, **Hiphop/Rap** Müzik ve **Pop** Müzik dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Lise öğrencilerinin **Klasik** Müzik, **Rock/Metal** Müzik, **Tasavvuf Müziği**, **T.H.M.** ve **T.S.M.** dinleme tercihleri, ailesi ile ilişki durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 93

Müzik türlerini tercih düzeylerinin arkadaşlarıyla ilişki durumuna göre karşılaştırılması

Müzik Türü	İlişki durumu	n	\bar{X}	SS	t	P
Arabesk	Başarılıyım	439	2.63	1.37	0.61	0.54
	Kısmen başarılıyım	178	2.55	1.41		
Blues/Caz	Başarılıyım	439	2.59	1.28	0.05	0.96
	Kısmen başarılıyım	178	2.59	1.23		
Hiphop/Rap	Başarılıyım	439	2.65	1.41	0.77	0.44
	Kısmen başarılıyım	178	2.56	1.44		
Klasik	Başarılıyım	439	2.41	1.31	1.67	0.10
	Kısmen başarılıyım	178	2.22	1.26		
Pop	Başarılıyım	439	3.52	1.28	0.74	0.46
	Kısmen başarılıyım	178	3.44	1.19		
Rock/Metal	Başarılıyım	439	2.64	1.44	0.26	0.79
	Kısmen başarılıyım	178	2.61	1.43		
Tasavvuf	Başarılıyım	439	2.46	1.46	0.12	0.90
	Kısmen başarılıyım	178	2.44	1.36		
T.H.M.	Başarılıyım	439	2.46	1.36	0.51	0.61
	Kısmen başarılıyım	178	2.40	1.30		
T.S.M.	Başarılıyım	439	2.21	1.22	1.61	0.11
	Kısmen başarılıyım	178	2.04	1.13		

Tablo 93'e göre arkadaşlarıyla ilişkilerinde başarılı olan öğrenciler ile kısmen başarılı olan öğrenciler arasında müzik türlerini dinlemeyi tercih etme düzeyleri bakımından anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Müzik Türlerini Tercih Düzeyinin Öğrencilerin Hayata İlişkin Memnuniyet Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Tablo 94
Arabesk müzik tercih düzeyinin öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeylerine göre karşılaştırılması

Memnuniyet düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	p	Fark
(1) Memnunum	243	2.44	1.33	5.64	0.00	(1)-(3)
(2) Bazı problemlere rağmen memnunum	291	2.62	1.36			(1)-(4) (1)-(5)
(3) Ciddi problemlerim var ama umutluyum	50	3.16	1.44			(2)-(3) (2)-(4)
(4) Her şeyin kötüye gittiğini düşünüyorum	29	3.18	1.63			(2)-(5)
(5) Bazen intihar etmenin tek çözüm olduğunu düşünüyorum	21	3.35	1.57			

Tablo 94'e göre arabesk müzik tercihinin hayata ilişkin genel memnuniyet düzeyine göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(4,629)}=5.64$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde hayata ilişkin memnuniyet düzeyi azaldıkça arabesk müzik dinleme tercihinin arttığı görülmektedir. Ciddi problemleri bulunan, her şeyin kötüye gittiğini düşünen ve bazen intihar etmenin tek çözüm olduğunu düşünen öğrencilerin, arabesk müzik dinleme tercihleri diğer öğrencilere göre daha fazladır.

Tablo 95

Blues/Caz müzik tercih düzeyinin öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeylerine göre karşılaştırılması

Memnuniyet düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	P
Memnunum	243	2.50	1.25	0.53	0.71
Bazı problemlere rağmen memnunum	291	2.63	1.25		
Ciddi problemlerim var ama umutluyum	50	2.71	1.24		
Her şeyin kötüye gittiğini düşünüyorum	29	2.55	1.40		
Bazen intihar etmenin tek çözüm olduğunu düşünüyorum	21	2.43	1.37		

Tablo 95'e göre blues/caz müzik tercihinin hayata ilişkin genel memnuniyet düzeyine göre farklılık göstermediği söylenebilir [$F_{(4,629)}=0.53$; $p>0.05$].

Tablo 96

Hiphop/Rap müzik tercih düzeyinin öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeylerine göre karşılaştırılması

Memnuniyet düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	p	Fark
(1) Memnunum	243	2.39	1.35	3.51	0.01	(1)-(4)
(2) Bazı problemlere rağmen memnunum	291	2.79	1.42			(1)-(5)
(3) Ciddi problemlerim var ama umutluyum	50	2.55	1.37			
(4) Her şeyin kötüye gittiğini düşünüyorum	29	2.85	1.53			
(5) Bazen intihar etmenin tek çözüm olduğunu düşünüyorum	21	3.08	1.68			

Tablo 96'ya göre hiphop/rap müzik tercihinin hayata ilişkin genel memnuniyet düzeyine göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(4,629)}=3.51$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde her şeyin kötüye gittiğini düşünen ve bazen intihar etmeyi düşünen öğrencilerin hiphop/rap müzik dinleme tercihlerinin, hayatından memnun olan öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 97

Klasik müzik tercih düzeyinin öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeylerine göre karşılaştırılması

Memnuniyet düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	P
Memnunum	243	2.40	1.34	0.56	0.69
Bazı problemlere rağmen memnunum	291	2.34	1.27		
Ciddi problemlerim var ama umutluyum	50	2.35	1.30		
Her şeyin kötüye gittiğini düşünüyorum	29	2.06	1.38		
Bazen intihar etmenin tek çözüm olduğunu düşünüyorum	21	2.16	1.35		

Tablo 97'ye göre klasik müzik tercihinin hayata ilişkin genel memnuniyet düzeyine göre farklılık göstermediği söylenebilir [$F_{(4,629)}=0.56$; $p>0.05$].

Tablo 98

Pop müzik tercih düzeyinin öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeylerine göre karşılaştırılması

Memnuniyet düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	P
Memnunum	243	3.42	1.30	1.96	0.10
Bazı problemlere rağmen memnunum	291	3.58	1.21		
Ciddi problemlerim var ama umutluyum	50	3.51	1.21		
Her şeyin kötüye gittiğini düşünüyorum	29	3.44	1.37		
Bazen intihar etmenin tek çözüm olduğunu düşünüyorum	21	2.83	1.50		

Tablo 98'e göre pop müzik tercihinin hayata ilişkin genel memnuniyet düzeyine göre farklılık göstermediği söylenebilir [$F_{(4,629)}=1.96$; $p>0.05$].

Tablo 99

Rock/Metal müzik tercih düzeyinin öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeylerine göre karşılaştırılması

Memnuniyet düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	P
Memnunum	243	2.50	1.46	0.96	0.43
Bazı problemlere rağmen memnunum	291	2.73	1.42		
Ciddi problemlerim var ama umutluyum	50	2.61	1.29		
Her şeyin kötüye gittiğini düşünüyorum	29	2.55	1.45		
Bazen intihar etmenin tek çözüm olduğunu düşünüyorum	21	2.86	1.65		

Tablo 99'a göre rock/metal müzik tercihinin hayata ilişkin genel memnuniyet düzeyine göre farklılık göstermediği söylenebilir [$F_{(4,629)}=0.96$; $p>0.05$].

Tablo 100

Tasavvuf müziği tercih düzeyinin öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeylerine göre karşılaştırılması

Memnuniyet düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	P
Memnunum	243	2.60	1.52	1.27	0.28
Bazı problemlere rağmen memnunum	291	2.36	1.35		
Ciddi problemlerim var ama umutluyum	50	2.51	1.40		
Her şeyin kötüye gittiğini düşünüyorum	29	2.17	1.37		
Bazen intihar etmenin tek çözüm olduğunu düşünüyorum	21	2.40	1.40		

Tablo 100'e göre tasavvuf müziği tercihinin hayata ilişkin genel memnuniyet düzeyine göre farklılık göstermediği söylenebilir [$F_{(4,629)}=1.27$; $p>0.05$].

Tablo 101

T.H.M. tercih düzeyinin öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeylerine göre karşılaştırılması

Memnuniyet düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	P
Memnunum	243	2.49	1.33	0.94	0.44
Bazı problemlere rağmen memnunum	291	2.36	1.33		
Ciddi problemlerim var ama umutluyum	50	2.66	1.44		
Her şeyin kötüye gittiğini düşünüyorum	29	2.66	1.62		
Bazen intihar etmenin tek çözüm olduğunu düşünüyorum	21	2.65	1.37		

Tablo 101'e göre T.H.M. tercihinin hayata ilişkin genel memnuniyet düzeyine göre farklılık göstermediği söylenebilir [$F_{(4,629)}=0.94$; $p>0.05$].

Tablo 102

T.S.M. tercih düzeyinin öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeylerine göre karşılaştırılması

Memnuniyet düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) Memnunum	243	2.31	1.27	2.81	0.03	(1)-(4)
(2) Bazı problemlere rağmen memnunum	291	2.08	1.13			(2)-(4) (3)-(4)
(3) Ciddi problemlerim var ama umutluyum	50	2.19	1.18			(4)-(5)
(4) Her şeyin kötüye gittiğini düşünüyorum	29	1.66	.84			
(5) Bazen intihar etmenin tek çözüm olduğunu düşünüyorum	21	2.40	1.44			

Tablo 102'ye göre T.S.M. tercihinin hayata ilişkin genel memnuniyet düzeyine göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(4,629)}=2.81;p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde her şeyin kötüye gittiğini düşünen öğrencilerin T.S.M. dinleme tercihlerinin, diğer öğrencilere göre daha az olduğu görülmektedir.

Müzik türlerini dinlemeyi tercih düzeyleri, öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeylerine göre karşılaştırıldığında; tablo 94, tablo 95, tablo 96, tablo 97, tablo 98, tablo 99, tablo 100, tablo 101, tablo 102'den çıkan toplu sonuçlar ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

- Bazen intihar etmenin tek çözüm yolu olduğuna inanan öğrencilerin, **Arabesk Müzik, Hiphop/Rap Müzik ve T.S.M. dinlemeyi** daha fazla tercih ettikleri görülmektedir.
- Lise öğrencilerinin **Blues/Caz Müzik, Klasik Müzik, Pop Müzik, Rock/Metal Müzik, Tasavvuf Müziği ve T.H.M. dinleme tercihleri** ile hayata ilişkin genel memnuniyet düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeylerinin azaldıkça kendilerini ifade etmek için içlerindeki ve hayata karşı isyanı ifade eden müzik türlerini tercih ettiklerini söyleyebiliriz.

Tablo 103

Müzik türlerini tercih düzeyinin sigara kullanma durumuna göre karşılaştırılması

Müzik Türü	Sigara kullanma Durumu	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
Arabesk	(1) Düzenli olarak	65	3.42	1.40	20.04	0.00**	(1)-(2)
	(2) Arada bir	53	3.27	1.51			(1)-(3)
	(3) Hiç	516	2.48	1.33			
Blues/Caz	(1) Düzenli olarak	65	2.02	1.03	8.79	0.00**	(1)-(3)
	(2) Arada bir	53	2.36	1.31			(2)-(3)
	(3) Hiç	516	2.67	1.26			
Hiphop/Rap	(1) Düzenli olarak	65	2.65	1.56	0.01	0.99	-
	(2) Arada bir	53	2.64	1.62			
	(3) Hiç	516	2.62	1.38			
Klasik	(1) Düzenli olarak	65	1.85	1.08	7.95	0.00**	(1)-(3)
	(2) Arada bir	53	2.01	1.22			(2)-(3)
	(3) Hiç	516	2.44	1.32			
Pop	(1) Düzenli olarak	65	3.03	1.45	7.03	0.00**	(1)-(3)
	(2) Arada bir	53	3.18	1.38			(2)-(3)
	(3) Hiç	516	3.57	1.21			
Rock/Metal	(1) Düzenli olarak	65	2.62	1.49	1.71	0.18	-
	(2) Arada bir	53	2.28	1.35			
	(3) Hiç	516	2.67	1.44			
Tasavvuf	(1) Düzenli olarak	65	2.09	1.34	2.67	0.07	-
	(2) Arada bir	53	2.38	1.45			
	(3) Hiç	516	2.51	1.43			
T.H.M.	(1) Düzenli olarak	65	2.99	1.58	17.55	0.00**	(1)-(3)
	(2) Arada bir	53	3.23	1.41			(2)-(3)
	(3) Hiç	516	2.31	1.28			
T.S.M.	(1) Düzenli olarak	65	2.41	1.47	1.49	0.23	-
	(2) Arada bir	53	2.17	1.20			
	(3) Hiç	516	2.14	1.16			

* p<0.05; ** p<0.01

Tablo 103'den de görüldüğü gibi arabesk müziğe ilişkin düzeyin sigara kullanma durumuna göre aynı olmadığı söylenebilir [$F_{(2,631)}=20.04$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde sigara içen öğrencilerin arabesk müzik dinleme tercihlerinin hiç sigara içmeyen öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde aynı durum, T.H.M. için de geçerlidir [$F_{(2,631)}=17.55$; $p<0.05$]. Tabloya göre blues/caz müziğe ilişkin düzeyin de sigara kullanma durumuna göre aynı olmadığı söylenebilir

[$F_{(2,631)}=8.79$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde sigara içmeyen öğrencilerin blues/caz müzik dinleme tercihlerinin sigara içen öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde aynı durum klasik müzik [$F_{(2,631)}=7.95$; $p<0.05$] ve pop müzik [$F_{(2,631)}=7.03$; $p<0.05$] için de geçerlidir. Hiphop/rap müzik, rock/metal müzik, tasavvuf müziği ve T.S.M. tercih düzeyleri arasında sigara içme durumuna göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Sigara içen öğrencilerin, hiç sigara içmeyen öğrencilere göre daha fazla arabesk müziği ve T.H.M.’ni dinlemeyi tercih ettikleri görülmüştür. Sigara içmeyen öğrencilerin de sigara içen öğrencilere göre daha fazla blues/caz müzik, klasik müzik ve pop müziği dinlemeyi tercih ettikleri görülmektedir. Hiphop/rap müzik, rock/metal müzik, tasavvuf müziği ve T.S.M. tercih düzeyi ve sigara içme arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Daha başka bir anlatımla; genellikle yalnızlık, umutsuzluk, karamsarlık, karşılıksız aşk, başarısızlık, isyan vb. temalarını işleyen arabesk müzik sayesinde ğrenci; çektiği dert ve acılarını kötü bir alışkanlık olan ‘sigara içmek’ yoluyla besler. Öğrenci sigarayı; dertlerini, sıkıntılarını, sorunlarını bedensel olarak gösterici bir araç olarak kullanır. Küçük yaşlarından itibaren rol modeli olan ailelerinin sigara kullanımı ve arkadaşlarının da bu alışkanlığa sahip olmaları öğrencinin, sigara içme eğilimini düzenli hale getirmesini ve yetişkinlik döneminde de bu alışkanlığını sürdürmesine sebebiyet verdiğini söyleyebiliriz.

Tablo 104

Müzik türlerini tercih düzeyinin içki içme durumuna göre karşılaştırılması

Müzik Türü	İçki içme durumu	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
Arabesk	(1) Düzenli olarak	33	3.29	1.65	3.96	0.02*	(1)-(2)
	(2) Arada bir	142	2.66	1.33			(1)-(3)
	(3) Hiç	459	2.59	1.38			
Blues/Caz	(1) Düzenli olarak	33	2.37	1.31	8.40	0.00**	(1)-(2)
	(2) Arada bir	142	2.95	1.30			(2)-(3)
	(3) Hiç	459	2.47	1.23			
Hiphop/Rap	(1) Düzenli olarak	33	2.87	1.65	0.50	0.60	-
	(2) Arada bir	142	2.61	1.40			
	(3) Hiç	459	2.62	1.40			
Klasik	(1) Düzenli olarak	33	2.30	1.45	4.14	0.02*	(1)-(2)
	(2) Arada bir	142	2.62	1.40			(2)-(3)
	(3) Hiç	459	2.26	1.25			
Pop	(1) Düzenli olarak	33	2.76	1.60	5.79	0.00**	(1)-(2)
	(2) Arada bir	142	3.50	1.20			(1)-(3)
	(3) Hiç	459	3.53	1.25			
Rock/Metal	(1) Düzenli olarak	33	2.72	1.66	6.54	0.00**	(1)-(2)
	(2) Arada bir	142	3.00	1.42			(2)-(3)
	(3) Hiç	459	2.51	1.41			
Tasavvuf	(1) Düzenli olarak	33	1.51	.90	43.17	0.00**	(1)-(3)
	(2) Arada bir	142	1.70	.95			(2)-(3)
	(3) Hiç	459	2.76	1.46			
T.H.M.	(1) Düzenli olarak	33	2.48	1.53	0.45	0.64	-
	(2) Arada bir	142	2.55	1.36			
	(3) Hiç	459	2.42	1.34			
T.S.M.	(1) Düzenli olarak	33	2.45	1.50	1.65	0.19	-
	(2) Arada bir	142	2.25	1.24			
	(3) Hiç	459	2.12	1.16			

* p<0.05; ** p<0.01

Tablo 104'den de görüldüğü gibi arabesk müziğe ilişkin düzeyin içki içme durumuna göre aynı olmadığı söylenebilir [$F_{(2,631)}=3.96$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde düzenli olarak içki içen öğrencilerin arabesk müzik dinleme tercihlerinin diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Tabloya göre blues/caz müziğe ilişkin düzeyin de içki içme durumuna

göre aynı olmadığı söylenebilir [$F_{(2,631)}=8.40$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde arada bir içki içen öğrencilerin blues/caz müzik dinleme tercihlerinin diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Aynı durum klasik müzik [$F_{(2,631)}=4.14$; $p<0.05$] ve rock/metal müzik [$F_{(2,631)}=6.54$; $p<0.05$] için de geçerlidir. Tabloya göre pop müziğe ilişkin düzeyin içki içme durumuna göre aynı olmadığı söylenebilir [$F_{(2,631)}=5.79$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde düzenli olarak içki içen öğrencilerin pop müzik dinleme tercihlerinin diğer öğrencilere göre daha az olduğu görülmektedir. Tabloya göre tasavvuf müziğe ilişkin düzeyin içki içme durumuna göre aynı olmadığı söylenebilir [$F_{(2,631)}=43.17$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde hiç içki içmeyen öğrencilerin tasavvuf müziği dinleme tercihlerinin diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Hiphop/rap müzik, T.H.M. ve T.S.M. tercih düzeyleri arasında içki içme durumuna göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Düzenli olarak içki içen öğrencilerin arabesk müziği daha fazla, pop müziği daha az dinlemeyi tercih ettiği görülmüştür. Arada bir içki içen öğrenciler ise blues/caz müziği, klasik müziği ve rock/metal müziği dinlemeyi tercih etmişlerdir. Hiç içki içmeyen öğrenciler tasavvuf müziğini dinlemeyi tercih ederken; hiphop/rap müzik, T.H.M. ve T.S.M. tercih eden öğrencilerde içki içme durumu ile ilgili anlamlı bir farklılık çıkmamıştır.

Arabesk müziğin, dinleyicilerini çektikleri acı, keder ve dertlerini uyuşturarak unutturmak maksatlı alkol kullanmaya çağırmasına dayanarak; alkol kullanma ve dinlenen müzik türü arasında kişiden kişiye değişmekle birlikte az da olsa bir paralellik gösterdiğini söyleyebiliriz.

Tablo 28’de çıkan bulgularda öğrencilerin %4.6’ sının kendilerini sorunlar karşısında güçsüz hissettiklerinde alkol aldıklarını belirtmişlerdir. Zira, öğrenci için bu alışkanlık, doğuştan gelen bir özellik değil sonradan kazanılan kötü bir alışkanlıktır. Öğrencinin kendi ailesinde bu alışkanlığı görmesi ve ergenlik döneminde bu alışkanlığa sahip arkadaş gruplarının da hayatında olması sebebiyle, alkol kullanma alışkanlığını kazanma ve düzenli bir alışkanlık haline getirme ve sonrasında yetişkinlik döneminde de bu alışkanlığını sürdürme olasılığının yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

Müzik Türlerini Tercih Düzeyinin Öğrencilerin Kitap Okuma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Tablo 105

Arabesk müzik tercih düzeyinin öğrencilerin kitap okuma durumuna göre karşılaştırılması

Kitap okuma sıklığı	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) Her ay	326	2.38	1.33	7.42	0.00	(1)-(2)
(2) 6 ayda bir	152	2.83	1.35			(1)-(3)
(3) Yılda bir	57	2.73	1.34			(1)-(4)
(4) İki yılda bir	25	3.21	1.48			(1)-(5)
(5) Okumuyorum	74	3.14	1.53			

Tablo 105'e göre arabesk müzik tercihinin kitap okuma sıklığına göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(4,629)}=7.42$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde her ay kitap okuyan öğrencilerin arabesk müzik dinleme tercihlerinin, diğer öğrencilere göre az olduğu görülmektedir.

Tablo 106

Blues/Caz müzik tercih düzeyinin kitap okuma durumuna göre karşılaştırılması

Kitap okuma sıklığı	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) Her ay	326	2.71	1.30	6.58	0.00	(1)-(4,5)
(2) 6 ayda bir	152	2.63	1.18			(2)-(4,5)
(3) Yılda bir	57	2.65	1.23			(3)-(4,5)
(4) İki yılda bir	25	2.12	1.15			
(5) Okumuyorum	74	1.95	1.10			

Tablo 106'ya göre blues/caz müzik tercihinin kitap okuma sıklığına göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(4,629)}=6.58$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde iki yılda bir ya da hiç kitap okumayan öğrencilerin blues/caz müzik dinleme tercihlerinin diğer öğrencilere göre az olduğu görülmektedir.

Tablo 107

Hiphop/Rap müzik tercih düzeyinin kitap okuma durumuna göre karşılaştırılması

Kitap okuma sıklığı	n	\bar{X}	SS	F	p
(1) Her ay	326	2.67	1.42	0.70	0.59
(2) 6 ayda bir	152	2.54	1.38		
(3) Yılda bir	57	2.44	1.24		
(4) İki yılda bir	25	2.88	1.46		
(5) Okumuyorum	74	2.69	1.57		

Tablo 107'ye göre hiphop/rap müzik tercihinin kitap okuma sıklığına göre farklılık göstermediği söylenebilir [$F_{(4,629)}=0.70$; $p>0.05$].

Tablo 108

Klasik müzik tercih düzeyinin kitap okuma durumuna göre karşılaştırılması

Kitap okuma sıklığı	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) Her ay	326	2.53	1.32	6.85	0.00	(1)-(4,5)
(2) 6 ayda bir	152	2.33	1.29			(2)-(4,5)
(3) Yılda bir	57	2.31	1.34			(3)-(4,5)
(4) İki yılda bir	25	1.96	1.15			
(5) Okumuyorum	74	1.71	1.02			

Tablo 108'e göre klasik müzik tercihinin kitap okuma sıklığına göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(4,629)}=6.85$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde iki yılda bir ya da hiç kitap okumayan öğrencilerin klasik müzik tercihlerinin diğer öğrencilere göre az olduğu görülmektedir.

Tablo 109

Pop müzik tercih düzeyinin kitap okuma durumuna göre karşılaştırılması

Kitap okuma sıklığı	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) Her ay	326	3.56	1.25	3.57	0.01	(1)-(5)
(2) 6 ayda bir	152	3.51	1.17			(2)-(5)
(3) Yılda bir	57	3.47	1.27			(3)-(5)
(4) İki yılda bir	25	3.76	1.24			(4)-(5)
(5) Okumuyorum	74	2.98	1.44			

Tablo 109'a göre pop müzik tercihinin kitap okuma sıklığına göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(4,629)}=3.57; p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde hiç kitap okumayan öğrencilerin pop müzik dinleme tercihlerinin diğer öğrencilere göre az olduğu görülmektedir.

Tablo 110

Rock/metal müzik tercih düzeyinin kitap okuma durumuna göre karşılaştırılması

Kitap okuma sıklığı	n	\bar{X}	SS	F	P
(1) Her ay	326	2.70	1.44	0.81	0.52
(2) 6 ayda bir	152	2.64	1.44		
(3) Yılda bir	57	2.39	1.27		
(4) İki yılda bir	25	2.52	1.47		
(5) Okumuyorum	74	2.49	1.53		

Tablo 110'a göre rock/metal müzik tercihinin kitap okuma sıklığına göre farklılık göstermediği söylenebilir [$F_{(4,629)}=0.70; p>0.05$].

Tablo 111

Tasavvuf müziği tercih düzeyinin kitap okuma durumuna göre karşılaştırılması

Kitap okuma sıklığı	n	\bar{X}	SS	F	p
(1) Her ay	326	2.46	1.43	0.29	0.88
(2) 6 ayda bir	152	2.51	1.45		
(3) Yılda bir	57	2.43	1.34		
(4) İki yılda bir	25	2.61	1.52		
(5) Okumuyorum	74	2.32	1.43		

Tablo 111'e göre tasavvuf müziği tercihinin kitap okuma sıklığına göre farklılık göstermediği söylenebilir [$F_{(4,629)}=0.29; p>0.05$].

Tablo 112

T.H.M. tercih düzeyinin kitap okuma durumuna göre karşılaştırılması

Kitap okuma sıklığı	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1) Her ay	326	2.26	1.23	4.38	0.00	(1)-(2)
(2) 6 ayda bir	152	2.52	1.43			(1)-(3)
(3) Yılda bir	57	2.87	1.47			(1)-(4)
(4) İki yılda bir	25	2.76	1.46			(1)-(5)
(5) Okumuyorum	74	2.75	1.49			

Tablo 112'e göre T.H.M. tercihinin kitap okuma sıklığına göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$F_{(4,629)}=3.57$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde her ay kitap okuyan öğrencilerin T.H.M. tercihlerinin diğer öğrencilere göre az olduğu görülmektedir.

Tablo 113

T.S.M. tercih düzeyinin kitap okuma durumuna göre karşılaştırılması

Kitap okuma sıklığı	n	\bar{X}	SS	F	p
(1) Her ay	326	2.17	1.17	0.79	0.53
(2) 6 ayda bir	152	2.28	1.27		
(3) Yılda bir	57	2.17	1.18		
(4) İki yılda bir	25	2.01	1.21		
(5) Okumuyorum	74	2.00	1.18		

Tablo 113'ye göre T.S.M. müzik tercihinin kitap okuma sıklığına göre farklılık göstermediği söylenebilir [$F_{(4,629)}=0.79$; $p>0.05$].

Müzik türlerini dinlemeyi tercih düzeyleri, kitap okuma durumuna göre karşılaştırıldığında; tablo 105, tablo 106, tablo 107, tablo 108, tablo 109, tablo 110, tablo 111, tablo 112, tablo 113'den çıkan toplu sonuçlar ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

- İki yılda bir kitap okuduğunu belirten öğrenciler, **Arabesk Müzik** ve **Pop Müzik** dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Yılda bir kitap okuduğunu belirten öğrenciler, **T.H.M.** dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Her ay kitap okuduğunu belirten öğrenciler, **Blues/Caz Müzik** ve **Klasik Müzik** dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Lise öğrencilerinin **Hiphop/Rap Müzik**, **Rock/Metal Müzik**, **Tasavvuf Müziği** ve **T.S.M.** dinleme tercihleri, kitap okuma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 114

Müzik türlerinin tercih düzeylerinin enstrüman çalma durumuna göre karşılaştırılması

Müzik Türü	Çalma durumu	n	\bar{X}	SS	t	P
Arabesk	Evet	223	2.55	1.40	-1.22	0.22
	Hayır	411	2.69	1.39		
Blues/Caz	Evet	223	2.90	1.36	4.88	0.00**
	Hayır	411	2.40	1.17		
Hiphop/Rap	Evet	223	2.74	1.48	1.51	0.13
	Hayır	411	2.57	1.38		
Klasik	Evet	223	2.58	1.40	3.34	0.00**
	Hayır	411	2.22	1.23		
Pop	Evet	223	3.41	1.27	-1.09	0.27
	Hayır	411	3.52	1.26		
Rock/Metal	Evet	223	3.01	1.53	5.06	0.00**
	Hayır	411	2.42	1.34		
Tasavvuf	Evet	223	2.24	1.32	-2.89	0.01*
	Hayır	411	2.58	1.47		
T.H.M.	Evet	223	2.50	1.34	0.61	0.54
	Hayır	411	2.43	1.36		
T.S.M.	Evet	223	2.39	1.28	3.39	0.00**
	Hayır	411	2.05	1.13		

* p<0.05; ** p<0.01

Tablo 114'den de görüldüğü gibi blues/caz müziğe ilişkin düzeyin enstrüman çalma durumuna göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$t(632)=4.88$; $p<0.05$]. Ortalama değerler incelendiğinde enstrüman çalan öğrencilerin blues/caz müzik dinleme tercihlerinin çalmayan öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Aynı durumu klasik müzik [$t(632)=3.34$; $p<0.05$], T.S.M. [$t(632)=3.39$; $p<0.05$] ve rock/metal müzik [$t(632)=5.06$; $p<0.05$] için de geçerlidir.

Tabloya göre tasavvuf müziğine ilişkin düzeyin enstrüman çalma durumuna göre farklılık gösterdiği söylenebilir [$t(632)=-2.89$; $p<0.05$]. Ortalama değerler incelendiğinde enstrüman çalmayan öğrencilerin tasavvuf müziği dinleme tercihlerinin çalan öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Arabesk müzik, hiphop/rap müzik, pop müzik ve T.H.M. dinleme tercih düzeyleri arasında enstrüman çalma durumuna göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Ortalama değerler incelendiğinde enstrüman çalan öğrencilerin blues/caz müzik, klasik müzik, rock/metal müzik ve T.S.M. dinleme tercihlerinin daha fazla ve enstrüman çalmayan öğrencilerin tasavvuf müziği dinleme tercihlerinin daha fazla olduğu görülmektedir. Diğer müzik türleriyle çalgı çalma durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 115

Müzik türlerini tercih düzeyinin gelecekle ilgili beklentilere göre karşılaştırılması

Müzik Türü	Beklenti	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
Arabesk	Bugünden daha güzel olacak	479	2.53	1.34	6.37	0.00**	(1)-(2) (1)-(3)
	Bugünden farklı olmayacak	32	2.88	1.60			
	Gelecek ile ilgili tedirginim, belirsizlik içindeyim	123	3.01	1.48			
Blues/Caz	Bugünden daha güzel olacak	479	2.60	1.27	1.25	0.29	-
	Bugünden farklı olmayacak	32	2.78	1.40			
	Gelecek ile ilgili tedirginim, belirsizlik içindeyim	123	2.44	1.20			
Hiphop/Rap	Bugünden daha güzel olacak	479	2.62	1.40	1.37	0.25	-
	Bugünden farklı olmayacak	32	2.29	1.50			
	Gelecek ile ilgili tedirginim, belirsizlik içindeyim	123	2.75	1.44			
Klasik	Bugünden daha güzel olacak	479	2.42	1.32	3.32	0.04*	(1)-(2) (1)-(3)
	Bugünden farklı olmayacak	32	2.20	1.41			
	Gelecek ile ilgili tedirginim, belirsizlik içindeyim	123	2.09	1.17			
Pop	Bugünden daha güzel olacak	479	3.54	1.24	3.93	0.02*	(1)-(2) (2)-(3)
	Bugünden farklı olmayacak	32	2.94	1.42			
	Gelecek ile ilgili tedirginim, belirsizlik içindeyim	123	3.38	1.30			
Rock/Metal	Bugünden daha güzel olacak	479	2.60	1.44	0.48	0.62	-
	Bugünden farklı olmayacak	32	2.68	1.43			
	Gelecek ile ilgili tedirginim, belirsizlik içindeyim	123	2.74	1.46			
Tasavvuf	Bugünden daha güzel olacak	479	2.45	1.42	0.21	0.81	-
	Bugünden farklı olmayacak	32	2.36	1.60			
	Gelecek ile ilgili tedirginim, belirsizlik içindeyim	123	2.52	1.42			
T.H.M.	Bugünden daha güzel olacak	479	2.44	1.34	0.37	0.69	-
	Bugünden farklı olmayacak	32	2.66	1.60			
	Gelecek ile ilgili tedirginim, belirsizlik içindeyim	123	2.45	1.35			
T.S.M.	Bugünden daha güzel olacak	479	2.18	1.18	0.11	0.90	-
	Bugünden farklı olmayacak	32	2.16	1.43			
	Gelecek ile ilgili tedirginim, belirsizlik içindeyim	123	2.12	1.20			

* p<0.05; ** p<0.01

Tablo 115'den de görüldüğü gibi arabesk müziğe ilişkin düzeyin gelecekle ilgili beklentilere göre aynı olmadığı söylenebilir [$F_{(2,631)}=6.37$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde geleceğin bugünden daha güzel olacağını ifade eden öğrencilerin arabesk müzik dinleme tercihlerinin diğer öğrencilere göre daha az olduğu görülmektedir. Tabloya göre klasik müziğe ilişkin düzeyin gelecekle ilgili beklentilere göre aynı olmadığı söylenebilir [$F_{(2,631)}=3.32$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde geleceğin bugünden daha güzel olacağını ifade eden öğrencilerin klasik müzik dinleme tercihlerinin diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Tabloya göre pop müziğe ilişkin düzeyin gelecekle ilgili beklentilere göre aynı olmadığı söylenebilir [$F_{(2,631)}=3.93$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde geleceğin bugünden farklı olmayacağını ifade eden öğrencilerin pop müzik dinleme tercihlerinin diğer öğrencilere göre daha az olduğu görülmektedir. Blues/caz müzik, hiphop/rap müzik, rock/metal müzik, tasavvuf müziği T.H.M. ve T.S.M. dinleme tercih düzeyleri arasında gelecekle ilgili beklentilere göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Geleceğin bugünden daha güzel olacağını ifade eden öğrencilerin arabesk müzik dinleme tercihlerinin daha az olduğu görülmektedir. Arabesk müzik tercih eden öğrenciler karamsar bir düşünce tarzıyla, geleceğin bugünden farklı olmayacağını ve gelecek hakkında belirsizlik içinde ve tedirgin olduklarını belirtmişlerdir. Geleceğin bugünden daha güzel olacağını ifade eden öğrencilerin klasik müzik ve pop müzik dinleme tercihlerinin, daha fazla olduğu görülmektedir.

Blues/caz müzik, rock/metal müzik, tasavvuf müziği, T.H.M. ve T.S.M. tercih düzeyleri ile gelecekle ilgili beklenti içinde olma durumu arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Müzik Türlerini Tercih Düzeyinin Öğrencinin Çalışmak İstedığı İş Ortamına Göre Karşılaştırılması

Tablo 116

Arabesk müzik tercih düzeyinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre karşılaştırılması

İş ortamı	n	\bar{X}	SS	F	P
İyi bir gelir sağlayan	249	2.72	1.38	0.70	0.59
Yüksek statü ve prestij sağlayan	109	2.60	1.39		
Topluma yüksek fayda sağlayan	98	2.46	1.40		
Çabuk yükselme imkanları sağlayan	38	2.76	1.44		
Sahip olduğum nitelikleri geliştirme imkanı sağlayan	140	2.63	1.40		

Tablo 116'ya göre arabesk müzik tercihinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre aynı olduğu söylenebilir [$F_{(4,629)}=7.42$; $p<0.05$].

Tablo 117

Blues/Caz müzik tercih düzeyinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre karşılaştırılması

İş ortamı	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1)İyi bir gelir sağlayan	249	2.51	1.23	4.68	0.00	(1)-(2)
(2)Yüksek statü ve prestij sağlayan	109	2.94	1.24			(2)-(3)
(3)Topluma yüksek fayda sağlayan	98	2.21	1.26			(2)-(4)
(4)Çabuk yükselme imkanları sağlayan	38	2.57	1.29			(2)-(5)
(5)Sahip olduğum nitelikleri geliştirme imkanı sağlayan	140	2.66	1.26			

Tablo 117'ye göre blues/caz müzik tercihinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre aynı olmadığı söylenebilir [$F_{(4,629)}=4.68$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde yüksek statü ve prestij sağlayan işlerde çalışmak isteyen öğrencilerin blues/caz müzik dinleme tercihlerinin, diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 118

Hiphop/Rap müzik tercih düzeyinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre karşılaştırılması

İş ortamı	n	\bar{X}	SS	F	p	Fark
(1)İyi bir gelir sağlayan	249	2.71	1.40	4.82	0.00	(1)-(4)
(2)Yüksek statü ve prestij sağlayan	109	2.61	1.42			(2)-(4)
(3) Topluma yüksek fayda sağlayan	98	2.40	1.38			(3)-(4)
(4)Çabuk yükselme imkanları sağlayan	38	3.45	1.44			(4)-(5)
(5)Sahip olduğum nitelikleri geliştirme imkanı sağlayan	140	2.43	1.39			

Tablo 118’ye göre hiphop/rap müzik tercihinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre aynı olmadığı söylenebilir [$F_{(4,629)}=4.82$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde çabuk yükselme imkanı sağlayan işlerde çalışmak isteyen öğrencilerin hiphop/rap müzik dinleme tercihlerinin, diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 119

Klasik müzik tercih düzeyinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre karşılaştırılması

İş ortamı	n	\bar{X}	SS	F	P
İyi bir gelir sağlayan	249	2.23	1.29	1.68	0.15
Yüksek statü ve prestij sağlayan	109	2.61	1.28		
Topluma yüksek fayda sağlayan	98	2.35	1.30		
Çabuk yükselme imkanları sağlayan	38	2.24	1.30		
Sahip olduğum nitelikleri geliştirme imkanı sağlayan	140	2.36	1.32		

Tablo 119’a göre klasik müzik tercihinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre aynı olduğu söylenebilir [$F_{(4,629)}=1.68$; $p<0.05$].

Tablo 120

Pop müzik tercih düzeyinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre karşılaştırılması

İş ortamı	n	\bar{X}	SS	F	p
İyi bir gelir sağlayan	249	3.52	1.28	0.59	0.67
Yüksek statü ve prestij sağlayan	109	3.56	1.14		
Topluma yüksek fayda sağlayan	98	3.37	1.24		
Çabuk yükselme imkanları sağlayan	38	3.58	1.33		
Sahip olduğum nitelikleri geliştirme imkanı sağlayan	140	3.40	1.33		

Tablo 120'ye göre pop müzik tercihinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre aynı olduğu söylenebilir [$F_{(4,629)}=0.59$; $p<0.05$].

Tablo 121

Rock/Metal müzik tercih düzeyinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre karşılaştırılması

İş ortamı	n	\bar{X}	SS	F	p	Fark
(1)İyi bir gelir sağlayan	249	2.69	1.42	3.80	0.01	(1)-(3)
(2)Yüksek statü ve prestij sağlayan	109	2.89	1.45			(2)-(3)
(3)Topluma yüksek fayda sağlayan	98	2.18	1.34			(3)-(4)
(4)Çabuk yükselme imkanları sağlayan	38	2.84	1.37			(3)-(5)
(5)Sahip olduğum nitelikleri geliştirme imkanı sağlayan	140	2.56	1.48			

Tablo 121'e göre rock/metal müzik tercihinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre aynı olmadığı söylenebilir [$F_{(4,629)}=3.80$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde topluma yüksek fayda sağlayan işlerde çalışmak isteyen öğrencilerin rock/metal müzik dinleme tercihlerinin, diğer öğrencilere göre daha az olduğu görülmektedir.

Tablo 122

Tasavvuf müziği tercih düzeyinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre karşılaştırılması

İş ortamı	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
İyi bir gelir sağlayan	249	2.32	1.37	12.77	0.00	(1)-(3)
Yüksek statü ve prestij sağlayan	109	2.12	1.32			(2)-(3)
Topluma yüksek fayda sağlayan	98	3.32	1.45			(3)-(4)
Çabuk yükselme imkanları sağlayan	38	2.05	1.26			(3)-(5)
Sahip olduğum nitelikleri geliştirme imkanı sağlayan	140	2.47	1.41			

Tablo 122'ye göre tasavvuf müziği tercihinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre aynı olmadığı söylenebilir [$F_{(4,629)}=12.77; p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde topluma yüksek fayda sağlayan işlerde çalışmak isteyen öğrencilerin tasavvuf müziği dinleme tercihlerinin, diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 123

T.H.M. tercih düzeyinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre karşılaştırılması

İş ortamı	n	\bar{X}	SS	F	P
İyi bir gelir sağlayan	249	2.57	1.41	2.38	0.06
Yüksek statü ve prestij sağlayan	109	2.13	1.24		
Topluma yüksek fayda sağlayan	98	2.58	1.34		
Çabuk yükselme imkanları sağlayan	38	2.61	1.49		
Sahip olduğum nitelikleri geliştirme imkanı sağlayan	140	2.37	1.29		

Tablo 123'e göre T.H.M. tercihinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre aynı olduğu söylenebilir [$F_{(4,629)}=2.38; p<0.05$].

Tablo 124

T.S.M. tercih düzeyinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre karşılaştırılması

İş ortamı	n	\bar{X}	SS	F	P	Fark
(1)İyi bir gelir sağlayan	249	2.09	1.19	3.01	0.02	(1)-(3)
(2)Yüksek statü ve prestij sağlayan	109	2.21	1.21			(1)-(4)
(3)Topluma yüksek fayda sağlayan	98	2.50	1.29			(2)-(3)
(4)Çabuk yükselme imkanları sağlayan	38	1.82	.81			(2)-(4)
						(3)-(4)
(5)Sahip olduğum nitelikleri geliştirme imkanı sağlayan	140	2.14	1.19			(3)-(5)
						(4)-(5)

Tablo 124'e göre T.S.M. tercihinin öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre aynı olmadığı söylenebilir [$F_{(4,629)}=3.01$; $p<0.05$]. Ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde topluma yüksek fayda sağlayan işlerde çalışmak isteyen öğrencilerin T.S.M. dinleme tercihlerinin, diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu görülürken, çabuk yükselme imkanları sağlayan işlerde çalışmak isteyen öğrencilerin T.S.M. dinleme tercihlerinin diğer öğrencilere göre daha az olduğu görülmektedir.

Müzik türlerini tercih düzeyleri, öğrencinin çalışmak istediği iş ortamına göre karşılaştırıldığında; tablo 116, tablo 117, tablo 118, tablo 119, tablo 120, tablo 121, tablo 122, tablo 123, tablo 124'den çıkan toplu sonuçlar, ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma sonuçları incelendiğinde aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

- Yüksek statü ve prestij sağlayan işlerde çalışmak istediğini belirten öğrenciler, **Blues/Caz** Müzik ve **Rock/Metal** Müzik dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Çabuk yükselme imkanları sağlayan işlerde çalışmak istediğini belirten öğrenciler, **Hiphop/Rap** Müzik dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Topluma yüksek fayda sağlayan işlerde çalışmak istediğini belirten öğrenciler, **Tasavvuf** Müziği ve **T.S.M.** dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.
- Lise öğrencilerinin **Arabesk** Müzik, **Klasik** Müzik, **Pop** Müzik ve **T.H.M.** dinleme tercihleri ile çalışmak istedikleri iş ortamına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Buraya kadar lise öğrencilerinin demografik özellikleri doğrultusunda dinledikleri müzik türleri saptanmıştır. Daha başka bir açıdan, araştırma sonunda ortaya çıkan bulgular ışığında dinlenen müzik türlerine göre lise öğrencilerinin sahip oldukları demografik özellikler şöyle sıralanmaktadır.

Arabesk Müzik

1. Erkek öğrenciler,
2. Annesi ev hanımı olan öğrenciler,
3. Babası ilköğretim düzeyine sahip olan öğrenciler,
4. Aylık aile geliri 2000 TL ve altında olan öğrenciler,
5. Liseye başlamadan önce ilçe veya köyde kalmış öğrenciler,
6. Ek iş yapan olan öğrenciler,
7. Ailesi ile sürekli çatışan, anlaşamayan ve ilişkilerini kopuk olarak belirten öğrenciler,
8. Hayatından memnun olmayan ve bazen intihar etmenin tek çözüm yolu olduğunu düşünen öğrenciler,
9. Sigara içen olan öğrenciler,
10. Düzenli olarak alkol kullanan öğrenciler,
11. İki yılda bir kitap okuyan öğrenciler,
12. Gelecek ile ilgili tedirgin ve belirsizlik içinde olduğunu belirten öğrenciler arabesk müzik dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.

Blues/Caz Müzik

1. 17 yaşında olan öğrenciler,
2. Kız öğrenciler,
3. Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi'nde okuyan öğrenciler,
4. Anneleri yükseköğretim düzeyine sahip olan öğrenciler,
5. Babaları lisansüstü eğitim düzeyine sahip olan öğrenciler,
6. Aylık aile geliri 3001 TL ve üstünde olan öğrenciler,
7. Ciddi anlaşmazlıkları ailesi ile birlikte çözen öğrenciler,
8. Sigara içmeyen öğrenciler,

9. Arada bir alkol kullanan öğrenciler,
10. Her ay bir kitap okuyan öğrenciler,
11. Enstrüman çalan öğrenciler,
12. Yüksek statü ve prestij sağlayan işlerde çalışmak isteyen öğrenciler blues/caz müzik dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.

Hiphop/Rap Müzik

1. 15 yaşında olan öğrenciler,
2. Endüstri Meslek Lisesi'nde okuyan öğrenciler,
3. Ciddi anlaşmazlıkları ailesi ile birlikte çözen öğrenciler,
4. Bazen intihar etmenin tek çözüm yolu olduğunu düşünen öğrenciler,
5. Çabuk yükselme imkanları sağlayan işlerde çalışmak isteyen öğrenciler hiphop/rap müzik dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.

Klasik Müzik

1. 17 yaşında olan öğrenciler,
2. Kız öğrenciler,
3. Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi'nde okuyan öğrenciler,
4. Annesi emekli olan öğrenciler,
5. Annesi yükseköğretim düzeyine sahip olan öğrenciler,
6. Babaları lisansüstü eğitim düzeyine sahip olan öğrenciler,
7. Aylık aile geliri 2501-3000 TL arası olan ve öğrenciler,
8. Sigara içmeyen öğrenciler ,
9. Arada bir alkol kullanan öğrenciler,
10. Her ay bir kitap okuyan öğrenciler,
11. Enstrüman çalan öğrenciler ,
12. Geleceğin bugünden daha güzel olacağını düşünen öğrenciler klasik müzik dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.

Pop Müzik

1. 15 yaşında olan öğrenciler,
2. Kız öğrenciler,
3. Anadolu Ticaret Meslek Lisesi'nde okuyan öğrenciler ,
4. Liseye başlamadan önce büyükşehirde kalmış öğrenciler,
5. Ciddi anlaşmazlıkları ailesi ile birlikte çözen öğrenciler,
6. Kendisini iyi ve kötü özellikleriyle olduğu gibi kabul eden öğrenciler,
7. İki yılda bir kitap okuyan öğrenciler,
8. Geleceğin bugünden daha güzel olacağını düşünen öğrenciler pop müzik dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.

Rock/Metal Müzik

1. 15 yaşında olan öğrenciler,
2. Genel Lise' de okuyan öğrenciler,
3. Annesi yükseköğretim düzeyine sahip olan öğrenciler,
4. Babaları lisansüstü eğitim düzeyine sahip olan öğrenciler,
5. Aylık aile geliri 3001 TL ve üstünde olan ve öğrenciler,
6. Arada bir alkol kullanan öğrenciler,
7. Enstrüman çalan öğrenciler,
8. Yüksek statü ve prestij sağlayan işlerde çalışmak isteyen öğrenciler rock/metal müzik dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.

Tasavvuf Müzik

1. 18 yaşındaki öğrenciler,
2. İmam Hatip Lisesi'nde okuyan öğrenciler,
3. Annesi ve babası beraber olan öğrenciler,
4. Annesi ev hanımı olan öğrenciler,
5. Annesi ilköğretim düzeyine sahip olan öğrenciler,
6. Babası ilköğretim düzeyine sahip olan öğrenciler,
7. Aylık aile geliri 1500 TL ve altında olan öğrenciler,
8. Hiç alkol kullanmayan öğrenciler,

9. Enstrüman çalmayan öğrenciler,
10. Toplumda yüksek fayda sağlayan işlerde çalışmak isteyen öğrenciler tasavvuf müziği dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.

T.H.M.

1. 18 yaşındaki öğrenciler,
2. Erkek öğrenciler,
3. Annesi ilköğretim düzeyine sahip olan öğrenciler,
4. Babası ilköğretim düzeyine sahip olan öğrenciler,
5. Aylık aile geliri 1000 TL ve altında olan öğrenciler,
6. Liseye başlamadan önce ilçe veya köyde kalmış öğrenciler,
7. Ek iş yapan öğrenciler,
8. Sigara içen öğrenciler,
9. Yılda bir kitap okuyan öğrenciler T.H.M. dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.

T.S.M.

1. 17 yaşındaki öğrenciler,
2. Bazen intihar etmenin tek çözüm yolu olduğunu düşünen öğrenciler,
3. Enstrüman çalan öğrenciler,
4. Toplumda yüksek fayda sağlayan işlerde çalışmak isteyen öğrenciler T.S.M. dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, bulgular ve yorumlar bölümünden elde edilen verilerin alt problemlere göre sınıflandırılmasıyla ortaya çıkan sonuçlara ve bu araştırmanın sonuçlarına dayalı olarak oluşturulan önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

5.1.1. Birinci Alt Problemlere İlişkin Sonuçlar

Lise öğrencilerinin büyük çoğunluğunun:

- Kız öğrenci olduğu görülmektedir.
- Anne ve babası birlikte.
- Annesi ve babası hayattadır.
- Annesi ev hanımıdır.
- Babası serbest meslekte çalışmaktadır.
- Annesi lise ve altı eğitim düzeyine sahiptir.
- Babası lise ve üzeri eğitim düzeyine sahiptir.
- Aile aylık gelir düzeyi 2000 TL ve altıdır.

Lise öğrencilerinin büyük çoğunluğu:

- 15 yaşındadır.
- Genel Lise ve İmam Hatip Lisesi'nde okumaktadır.
- Liseye başlamadan önce en uzun büyükşehirde ikamet etmişlerdir.
- Ailelerinin yanında kalmaktadır.
- Ek iş yapmamaktadır.
- Harçlıklarını ailesinden almaktadır.
- Harçlıklarını yemek yemeye harcamaktadır.

- Boş vakitlerini müzik dinleyerek geçirmektedir.
- Aileleriyle genel olarak uyumlu bir ilişkiye sahiptir.
- Arkadaşlarıyla olan ilişkilerinde kendilerini başarılı bulmaktadır.
- Kendilerinden memnun olduğunu belirtmiştir.
- Yaşadıkları bazı problemlere rağmen hayatlarından memnun olduklarını belirtmiştir.
- Sorunlarla karşılaştıklarında kendilerini oyalayacak aktiviteler yaparak sorunlarını düşünmemeye çalışmaktadır.
- Sigara kullanmamaktadır.
- Alkol kullanmamaktadır.
- Belli bir alana ağırlık vermeyerek gazete okumaktadır.
- Televizyonda film izlemektedir.
- Her ay bir kitap okumaktadır.
- Kültür sanat etkinliği olarak sinemayı tercih etmektedir.
- Enstrüman çalmamaktadır.
- Yaylı çalgılar veya piyano çalmayı istemektedir.
- İngilizce bilmektedir.
- Geleceklerinin bugünden daha güzel olacağını belirtmişlerdir.
- İyi gelir sağlayan bir işte çalışmak istemektedir.

5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Kitle iletişim araçlarının sunduğu müzik türlerinin, öğrencilerin tercihlerini belirlediğini söyleyebiliriz. Ortalama değerler incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin en çok tercih ettikleri müzik türleri şu şekilde sıralanmaktadır.

- 1- Pop Müzik
- 2- Arabesk Müzik
- 3- Rock/Metal Müzik ve Hiphop/Rap müzik
- 4- Blues/Caz Müzik
- 5- Tasavvuf Müziği
- 6- T.H.M.
- 7- Klasik Müzik
- 8- T.S.M.

5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

1. Araştırmada en düşük yaş olan 15 yaşındaki öğrenciler; hiphop/rap müzik, pop müzik ve rock/metal müzik dinlemeyi daha fazla tercih etmektedirler. 17 yaş grubunda olan öğrencilerin blues/caz müzik, klasik müzik ve T.S.M. dinlemeyi daha fazla tercih ettikleri ve araştırmada en yüksek yaş olan 18 yaşındaki öğrencilerin ise tasavvuf müziği ve T.H.M. dinlemeyi daha fazla tercih ettikleri saptanmıştır. 15-16 yaşındaki öğrencilerin ritmik açıdan daha hızlı, canlı ve popüler parçaları tercih etmeleri ve yaş ilerledikçe (17-18) ritmik açıdan daha yavaş parçaları içeren türleri tercih etmeleri sonucu bize; 'yaş' ölçütünün dinlenen müzik türünü büyük ölçüde etkilediğini göstermektedir. Yaş ilerledikçe müzik türleri arasındaki tercihlerin çeşitlendiği ve beğenilerin değiştiği söylenebilir.
2. Araştırmaya katılan erkek öğrencilerin arabesk müzik ve T.H.M. ve kız öğrencilerin ise blues/caz müzik, klasik müzik ve pop müzik dinlemeyi daha fazla tercih etmeleri sonucu bize; seçilen türlerin çeşitliliğinin 'cinsiyet'e göre farklılık gösterdiğini söylemektedir.
3. Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi öğrencilerinin blues/caz müziği, klasik müziği ve T.S.M.; İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin tasavvuf müziği dinlemeyi daha fazla tercih ettikleri saptanmıştır. Ayrıca Anadolu Ticaret Meslek Lisesi öğrencilerinin pop müziği, Genel Lise' de okuyan öğrencilerin rock/metal müziği ve Endüstri Meslek Lisesi öğrencilerinin hiphop/rap müziği dinlemeyi daha fazla tercih ettikleri saptanmıştır. Öğrencilerin okudukları okulda aldıkları eğitim doğrultusunda dinlenen müzik türünün farklılık göstermesi sonucu bize; belirli alanlarda eğitim veren okulların, öğrencilerin dinledikleri müzik türünü etkilediği, yönlendirdiği ve belirlediğini söyleyebiliriz.
4. Anneleri ev hanımı olan öğrencilerin arabesk müzik, tasavvuf müziği ve anneleri emekli olan öğrencilerin klasik müzik dinlemeyi daha fazla tercih ettikleri saptanmıştır. Çalışan babaya nazaran anneleriyle daha çok vakit geçiren lise öğrencilerinin annelerinin müzik türü seçimlerinden etkilendiği söylenebilir.

5. Anneleri ilkokul eğitim düzeyine sahip öğrencilerin tasavvuf müziği, T.H.M. ve anneleri yükseköğretim düzeyine sahip öğrencilerin blues/caz müzik, klasik müzik ve rock/metal müzik dinlemeyi daha fazla tercih ettikleri saptanmıştır. Bununla beraber babaları ilkokul eğitim düzeyine sahip öğrencilerin arabesk müzik, tasavvuf müziği ve T.H.M., babaları lisansüstü eğitim düzeyine sahip öğrencilerin blues/caz müzik, klasik müzik ve rock/metal müzik dinleme tercihlerinin daha fazla olduğu saptanmıştır. Bu durum bize, anne-babanın eğitim durumlarının lise öğrencilerinin dinledikleri müzik türlerini büyük ölçüde etkilediği sonucunu ortaya çıkarmıştır. Anne ve babanın eğitim düzeyi arttıkça öğrencinin çok sesli müzik türünü dinleme oranının arttığı söylenebilir.
6. Aylık aile geliri 1000 TL ve altında olan öğrenciler T.H.M., aylık aile geliri 1500 TL ve altında olan öğrenciler tasavvuf müziği, aylık aile geliri 2000 TL ve altında olan öğrenciler arabesk müzik, aylık aile geliri 2501-3000 TL arası olan öğrenciler klasik müzik ve aylık aile geliri 3001 TL ve üstü olan öğrenciler blues/caz müzik, rock/metal müzik dinleme tercihlerinin daha fazla olduğu saptanmıştır. Bu durum da bize; ailenin bir aylık gelirinin, öğrencinin dinlemeyi tercih ettiği müzik türünü şekillendirdiğini göstermektedir.
7. Liseye başlamadan önce ilçe veya köyde kalmış öğrencilerin arabesk müziği ve T.H.M., liseye başlamadan önce büyükşehirde kalmış öğrencilerin pop müziği dinlemeyi daha fazla tercih ettikleri saptanmıştır. Öğrencilerin liseye başlamadan önce yaşadıkları yerin, tercih ettikleri müzik türü seçimlerinde etkili olduğu görülmektedir. Büyük şehirlerin getirmiş olduğu popüler kültür çeşitliliği öğrencilere daha güncel ve popüler parçaları içeren müzik türlerine yönelttiği söylenebilir.
8. Ek iş yapan öğrenciler, arabesk müziği ve T.H.M. dinlemeyi daha fazla tercih etmektedir. Bu durum bize; gelir düzeyi düşüklüğünden ek iş yapmak zorunda kalan lise öğrencilerinin, yaşadıkları zorlukları ifade eden müzik türlerini tercih ettiklerini göstermektedir.
9. Ailesi ile sürekli çatışan, anlaşamayan ve ilişkilerini kopuk olarak belirten öğrencilerin arabesk müziği, ciddi anlaşmazlıkları ailesi ile çözen öğrencilerin blues/caz müziği, pop müziği ve hiphop/rap müziği dinlemeyi daha fazla tercih ettikleri saptanmıştır. Ailesiyle kişisel sorunları bulunan ve iletişim kuramayan lise öğrencilerinin, daha isyankar olabilecekleri müzik türlerine yöneldikleri söylenebilir.

10. Her şeyin kötüye gittiğini düşünen ve bazen intihar etmenin tek çözüm yolu olduğunu düşünen öğrencilerin arabesk müzik, hiphop/rap müzik ve T.S.M. dinlemeyi daha fazla tercih ettikleri sonucuna saptanmıştır. Öğrencilerin hayata ilişkin memnuniyet düzeyleri azaldıkça daha sert, daha acılı, daha isyankar müzik türlerine yöneldikleri söylenebilir.
11. Sigara içen öğrencilerin arabesk müzik ve T.H.M.; sigara içmeyen öğrencilerin blues/caz müzik, klasik müzik ve pop müzik dinlemeyi daha fazla tercih ettikleri saptanmıştır. Düzenli olarak alkol kullanan öğrencilerin arabesk müziği ve hiç alkol kullanmayan öğrencilerin tasavvuf müziği dinlemeyi daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Düzenli olarak sigara ve alkol tüketen ve arabesk müzik türünü dinlemeyi tercih eden öğrencilerin; kötü alışkanlıklara yöneldiği söylenebilir.
12. İki yılda bir kitap okuduğunu belirten öğrencilerin arabesk müzik ve pop müzik, yılda bir kitap okuduğunu belirten öğrencilerin T.H.M. ve her ay kitap okuduğunu belirten öğrencilerin ise blues/caz müzik ve klasik müzik dinlemeyi daha fazla tercih ettikleri saptanmıştır. Kitap okuma durumunun dinlenen müzik türünü etkilediği söylenebilir.
13. Enstrüman çalan öğrencilerin blues/caz müzik, klasik müzik, rock/metal müzik ve T.S.M. dinlemeyi tercih ettikleri ve enstrüman çalmayan öğrencilerin tasavvuf müziği dinlemeyi daha fazla tercih ettikleri saptanmıştır. Kültür ve sanat yardımıyla kendini geliştirmeye çalışan öğrencilerin, çaldıkları enstrüman doğrultusunda dinledikleri müzik türünü tercih ettikleri söylenebilir.
14. Arabesk müzik dinlemeyi tercih eden öğrencilerin gelecek hakkında belirsizlik içinde oldukları; klasik müzik ve pop müzik dinlemeyi tercih eden öğrencilerin geleceğin bugünden daha güzel olacağı düşüncesine sahip oldukları saptanmıştır. Lise öğrencilerinin dinledikleri müzik türüne göre, öğrencilerin hayata daha olumlu veya daha olumsuz bakış açılarına sahip oldukları söylenebilir. Gelecek ile ilgili tedirgin ve belirsizlik içinde olduğunu belirten öğrencilerin isyankar ve karamsarlık içeren müzik türünü tercih ettiklerini söyleyebiliriz.

15. Yüksek statü ve prestij sağlayan işlerde çalışmak isteyen öğrencilerin blues/caz müzik ve rock/metal müzik, çabuk yükselme imkanları sağlayan işlerde çalışmak isteyen öğrencilerin hiphop/rap müzik, topluma yüksek fayda sağlayan işlerde çalışmak isteyen öğrencilerin tasavvuf müziği ve T.S.M. tercihlerinin daha fazla olduğu saptanmıştır.

5.2.Öneriler

1. Eğitimin ilk yıllarından itibaren müzik derslerinde öğrenciye müzik türleri detaylı bir şekilde anlatılmalı, müzik derslerinin içeriği görsel ve işitsel örneklerle desteklenmelidir. Okuldaki müzik dersleri, öğrencinin kendi müzik türü seçimlerini sağlıklı olarak yapabilmeleri için her müzik türünün tanıtımı önemle ve özenle yapılmalıdır. “Tek seslilik” ve “çok seslilik” kavramları detaylı bir şekilde özenle anlatılmalıdır.
2. Müzik öğretmenleri ve rehber öğretmenler ergenlik dönemindeki öğrencilerinin sahip oldukları kişisel özelliklerini iyi çözümlmeli; bu doğrultuda öğrencileri asiliğe, isyankarlığa ve karamsarlığa sürükleyen müzik türlerinden ziyade daha olumlu müzik türlerine doğru yönlentmelidirler.
3. Müzik dinlemek, eğitimle geliştirilebilecek bir alışkanlık olduğu kadar anne babalar da dinledikleri müzik türleri ile çocuklarına rol model olmalıdır.
4. Anne babalar ve öğretmenler ergenlik dönemindeki gençlere daha fazla anlayış göstererek onların bu dönemden sağlıklı ve olumlu bir şekilde çıkmalarını sağlamalıdır.
5. Kitle iletişim araçları; müziğe ticari bir gözle bakmayı bırakmalı, müzik kültürüne katkıda bulunmalı, çocukların ve gençlerin psikolojisini olumlu yönde etkileyecek ve müzik ufkunu geliştirecek müzik türlerini açıklayıcı programlara daha çok yer vermeli ve bu olayı ‘kalite’ adı altında değerlendirmelidir.

KAYNAKÇA

Adıbelli, İnce. (1990). *Dinlenmekte Olan Müzik Türlerinin Sosyo-Kültürel Farklılıklar Açısından Bir Çözümlemesi (Sivas İli İlçe Merkezi Örneklemesinde)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Akkaş, Salih. (1996). *Müzik Tarihi*. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü, Ankara.

Akkuş, Ülker. (2004). *Toplumların Gelişmişliğinde Müziğin Etkileri*. 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi SDÜ, 7-10 Nisan 2004, Isparta. <http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/U-Akkus.pdf> adresinden 16.12.2012 tarihinde alınmıştır.

Alço, Pınar. (2011). *Film Müziğinin Psikolojik Yöntemle İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Arslan, Ali. (2004). *Medyanın Birey, Toplum ve Kültür Üzerine Etkileri*. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi ISSN: 1303-5134 <http://www.insanbilimleri.com/ojs/index.php/uib/article/view/162/162> adresinden 16.12.2012 tarihinde alınmıştır.

Artemiz, Berrak. (2010). *Ergenlerin Farklı Müzik Türlerine İlişkin İlgileri İle Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Aydın, Tuğba. (2010). *1990 Yılı ve Sonrası Türkiye’de Kitle İletişim Araçları ve Müzik Medya Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Bacanlı, Hasan. (1999). *Gelişim ve Öğrenme*. Nobel Yayın Dağıtım, İkinci Baskı, Ankara.

Başol, Koray. (1984). *Demografi*. Mas Ambalaj Ofset, İzmir.

Berenth, Joachim. (2003). *Caz Kitabı Ragtime'dan Fusion ve Sonrasına*. Ayrintı Yayınları, İstanbul.

Boer, Diana. (2009). *Music Makes The People Come Together: Social Functions Of Music Listening For Young People Across Cultures*. Doktora tezi. Victoria University of Wellington, Yeni Zelanda.

Büyüköztürk ve ark. (2010). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik*. Pegem A Yayıncılık.

Cengiz, Recep. (2011). *Sosyolojik Bir Olgu Olarak Müzik(Tokat Örneği)*. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi Cilt:4 Sayı:18.

Dister, Alain. (2002). *Rock Çağı*. Çeviren Renan Akman. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Dorsay, Atilla. (2003). *Ne Şurup-Şeker Şarkılardı Onlar... Kişisel Bir 20. Yüzyıl Pop Müzik Tarihi*. Remzi Kitapevi, İkinci Basım, İstanbul.

Eldem, Burak- Eti, İzzet. (1985). *Rock Tarihi... Ve Başkaldırdı Apollon*. İmge Yayınları, İstanbul.

Erdal, Barış. (2009). *Müzik Türlerinin Tercih Edilmesinde Kişilik Özellikleri ve Beğeni İlişkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.

Erol, Lütfü. (2001). *Neden Klasik Müzik... Klasik Müziğe İlgili Duyanlar İçin Kılavuz Kitap*. Yurtrenkleri Yayınevi, İkinci Basım, Ankara.

Fubini, Enrico. (2006). *Müzikte Estetik*. Dost Kitapevi Yayınları, Ankara.

Göksoy, Erdal. (1988). *Dünden Bugüne Caz*. Ahtapot Müzik Yayınları, İstanbul.

Güngör, Nazife. (1990). *Sosyokültürel Açından Arabesk Müzik*. Bilgi Yayınevi, İstanbul.

Gürtan, Kenan. (1969). *Demografik Analiz Metodları*. Sermet Matbaası, İstanbul.

Johnston, Mindy Kay. (2010). *Music and Conflict Resolution: Exploring the Utilization of Music in Community Engagement*. Portland State University, USA.

Jöntürk. (2003). *Bir Gençlik Çılgılığı Hiphop Kültürü*. Akyüz Yayın Grubu, İstanbul.

Kahyaoğlu, Orhan. (2003). *Caz ve Ötesi*. Everest Yayınları, İstanbul.

Karasar, Niyazi. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar- İlkeler- Teknikler*, Nobel Yayıncılık.

Keklik, Semra. (2006). *Din ve Müzik Etkileşimi (Şanlıurfa Müziği Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şanlıurfa.

Keseroğlu, Ercan. (2005). *Caz Müziğinin Gelişim Süreci ve Etnik Müziklerle Etkileşimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Köksoy, Arzu. (2009). *Müzik Psikolojisi Üzerine Bir Araştırma (Müziğin Duygulanımlar Üzerindeki Etkileri)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Levendoğlu, Oya. (2005). *Tarih İçinde Geleneksel Türk Sanat Müziği ve Diğer Kültürlerle Etkileşimleri*. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı:19, 253-262s.[http://sbe.erciyes.edu.tr/dergi/sayi_19/13-%20\(253-262.%20syf.\).pdf](http://sbe.erciyes.edu.tr/dergi/sayi_19/13-%20(253-262.%20syf.).pdf) adresinden 16.12.2012 tarihinde alınmıştır.

Lull, James. (2000). *Popüler Müzik ve İletişim*. İngilizceden Çeviren: Turgut İblağ, Türkçe Baskı İçin Çiviyazıları, Kitap Matbaacılık, İstanbul.

Mimaroğlu, İlhan. (1999). *Müzik Tarihi*. Varlık Yayınları, Altıncı Basım, İstanbul.

Murat, Sedat. (2006). *Dünden Bugüne İstanbul'un Nüfus ve Demografik Yapısı*. İstanbul Ticaret Odası. Grafik Matbaacılık, İstanbul.

OK, Akın. (2001). *Anadolu'nun Türküsünden Arabeskin 2. Dönemine*. Donkişot Yayınları, İstanbul.

Orhan, Şebnem Yıldırım. (2003). *Okul Servis Araçlarında Dinlenildiği Belirlenen Müzik Türlerinin Ergenlerin Depresyon ve Kaygı Düzeyine Etkileri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Özçevik, Arzu. (2007). *Müzikle Tedavi ve Öğrenciler Üzerindeki Terapik Etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özer, Sayım Seçkin. (2009). *Arabesk Müzik ve Türk Musikisi Arasındaki Etkileşimlere Genel Bir Bakış*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özeren, Alp. (2005). *Popüler Müzik ve Toplumsal Yaşam Kalitesi*. II. Ulusal İletişim Öğrencileri Sempozyumu, Anadolu Üniversitesi İletişim Fakültesi, Eskişehir. http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/A-Ozeren_3.pdf adresinden 16.12.2012 tarihinde alınmıştır.

Savorgnan, Franco. (1948). *Demografi*. İtalyancadan Çeviren: Nüzhet Yalkut, Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü, İstanbul.

Say, Ahmet. (1992). *Müzik Ansiklopedisi*. Başkent Yayınevi, Birinci Cilt, Ankara.

Say, Ahmet. (2001). *Müziğin Kitabı*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

Sermet, Cüneyt. (1999). *Cazın İçinden*. Pan Yayıncılık, İkinci Basım, İstanbul.

Sezer, Fahri. (2009). *Müzikle Terapinin Sınav Kaygısı, Öfke ve Psikolojik Belirtiler Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Stokes, Martin. (1992). *Türkiye’de Arabesk Olayı*. Çeviren: Hale Eryılmaz, İletişim Yayınları, İstanbul.

Uçan, Ali. (1996). *İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

Uçan, Ali. (1997). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Genişletilmiş İkinci Basım, Ankara.

Uludağ, Süleyman. (2004). *İslam Açısından Müzik ve Sema*. Kabalcı Yayınevi, İstanbul.

Ulutürk, Nihal. (2008). *Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Yamane, Taro. (2010). *Temel Örnekleme Yöntemleri*. Literatür Yayıncılık, İstanbul.

Yıldırım, Vural. (2004). *Popüler müzik ve Müzikal Kimlik*. Folklor/Edebiyat 63-69s.http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/makale/V-Yildirim_3.html adresinden 16.12.2012 tarihinde alınmıştır.

Yurga, Cemal. (2002). *20. Yüzyılda Türkiye’de Popüler Müzikler*. Pegem A Yayınları, Ankara.

İNTERNET KAYNAKÇASI

<http://www.acikders.org.tr/course/view.php?id=86>

<http://enginsalli.blogcu.com/demografi/3277362>

<http://tr.wikipedia.org/wiki/Rap>

<http://www.furkanacarel.com/2009/03/metal-muzigin-tarihi-ve-gelisimi.html#!/2009/03/metal-muzigin-tarihi-ve-gelisimi.html>

<http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/makale/S-Gokce.pdf>

http://www.turkcebilgi.com/ansiklopedi/t%C3%BCrk_pop_m%C3%BCzi%C4%9Fi

<http://www.delinetciler.net/forum/muzik-turleri/55131-tasavvuf-muzigi-tasavvuf-muzigi-nedir.html>

EKLER

EK 1

ANKET

Sevgili Öğrenciler,

Bu anket, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı Doktora Programında yürütülmekte olan **Lise Öğrencilerinin Demografik Özellikleri ile Dinledikleri Müzik Türleri Arasındaki İlişki** isimli doktora tezine ilişkin verilerin bir kısmını toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Ankette sizden istenen bilgiler bu araştırmada kullanılacak, yanıtlarınızı araştırmacıdan başka kimse görmeyecektir. Soruları dikkatlice okuyup, samimi cevaplar vermeniz araştırmamızın amacına ulaşması bakımından son derece önemlidir. Sizden istenen, her soruda yer alan konu ile ilgili kendiniz için en uygun seçeneği (X) işareti koyarak belirtip, soruları yanıtlamanızdır. Katkılarınız ve ilginiz için teşekkürler.

Arş. Gör. Çiğdem Eda ANGI

BÖLÜM – I KİŞİSEL BİLGİLER

1- Yaşınız: 1.()14 2.()15 3.()16 4.()17 5.()18

2- Cinsiyetiniz: 1.()Kız 2.()Erkek

3- Okuduğunuz Lise:

1.()Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi 2.()Anadolu Lisesi
3.()Anadolu Ticaret Meslek Lisesi 4.()Endüstri Meslek Lisesi 5.()Fen Lisesi
6.()İmam Hatip Lisesi 7.()Lise

4- Anne/Baba: 1.()Beraber 2.()Ayrı

5- Anne: 1.()Sağ 2.()Ölü 3.()Üvey

6- Baba: 1.()Sağ 2.()Ölü 3.()Üvey

7- Annenizin Mesleği:.....

8- Babanızın Mesleği:.....

9- Annenizin Öğrenim Durumu:

1.()Eğitimsiz 2.()İlkokul 3.()Ortaokul 4.()Lise 5.()Yüksekokul
6.()Fakülte 7.()Lisansüstü(Master/doktora)

10- Babanızın Öğrenim Durumu:

1.()Eğitimsiz 2.()İlkokul 3.()Ortaokul 4.()Lise 5.()Yüksekokul
6.()Fakülte 7.()Lisansüstü(Master/doktora)

11- Ailenizin Bir Aylık Toplam Gelir Düzeyi:

1.()0 /500 YTL 2.()501/1000 YTL 3.()1001/1500 YTL 4.()1501/2000 YTL
5.()2001/2500 YTL 6.()2501/3000 YTL 7.()3001 YTL +

Jeda 2023

12- Liseye Başlamadan Önce En Uzun Kaldığınız Yerleşim Yeri :

1.()Büyükşehir 2.() Şehir 3.() İlçe 4.() Köy

13- Lise Öğreniminiz Sırasında Kaldığınız Yer:

1.()Anne-baba evi 2.() Akraba evi 3.() Devlet Yurdu 4.() Özel Yurt
5.()Okul Yurdu 6.()Vakıf/Dernek Yurdu 7.()Arkadaşlarla/Evde
8.()Tek Başına/Evde

14- Ek iş yapıyor musunuz?

1.()Evet 2.() Hayır

15- Lise Öğreniminiz Sırasında Gelirinizin Çoğunluğunu Temin Ettiğiniz Yol:

1.()Aile 2.()Akraba 3.()Bir işte çalışıyorum. 4.() Kredi alıyorum. 5.()Burs alıyorum.

16- Harçlıklarınızda En Çok Harcama Yaptığınız Alan :

1.()Yemek 2.()Ulaşım 3.()Sigara/alkol 4.()Kitap/dergi/gazete 5.()Kıyafet
6.()Müzik Kaseti veya CD 7.().....

17- Ders Saatleri Dışında Zamanınızı Nasıl Değerlendirdiğinize İlişkin Görüşleriniz:

1.()Tiyatro/sinema/konsere gitmek 2.()Kitap/dergi/gazete okumak 3.() İnternete
ilgilenmek 4.()Müzik dinlemek 5.()Televizyon seyretmek 6.() Kahve ve bilardo
salonlarına gitmek 7.()Spor yapmak 8.()Gezmek/Alışveriş merkezlerine gitmek
9.()

18- Kendi Ailenizle Olan İlişkinizi Genel Olarak Tanımlama Biçiminiz:

1.()Genel olarak uyumlu bir ilişkimiz var. 2.()Ciddi anlaşmazlıklarımızı birlikte
çözeriz. 3.()Sürekli çatışırız ama birbirimizden kopmayız. 4.()Sürekli çatışırız, hiç
anlaşamayız, ilişkimiz kopuk. 5.()Babamın evde baskısı daha fazla, babamla
anlaşamıyorum. 6.()Annemin evde baskısı daha fazla, annemle anlaşamıyorum.
7.() Annemle babam sürekli kavga ediyor, bu durum beni çok rahatsız ediyor.

19- Arkadaşlarınızla Olan İlişkilerinizde Kendinizi Başarılı Bulma Durumunuz:

1.() Başarılıyım. 2.()Kısmen başarılıyım. 3.()İlişkilerimde ciddi sorunlar
yaşıyorum. 4.()Başarısızım. 5.().....

20- Kendinizle İlgili Düşünceleriniz:

1.()Kendimden memnunum. 2.()Kendimi iyi ve kötü özelliklerimle olduğu gibi kabul
ederim. 3.()Geliştirmem, değiştirmem gereken bazı özelliklerim var. 4.()Kendimden
memnun değilim. 5.().....

21- Hayatınızdan Genel Olarak Memnuniyet Durumunuz:

- 1.() Memnunum. 2.() Bazı problemlere rağmen memnunum. 3.() Ciddi problemlerim var ama umutluyum. 4.() Her şeyin kötüye gittiğini düşünüyorum. 5.() Bazen intihar etmenin tek çözüm olduğunu düşünüyorum. 6.().....

22- Kendinizi Sorunlar Karşısında Güçsüz Hissettiğinizde En Çok Başvurduğunuz Çözüm Yolu:

- 1.() Uyumaya çalışırım. 2.() Yatıştırıcı ilaç veya alkol alırım. 3.() Uzman birisine başvururum. 4.() Kendimi oyalayacak aktiviteler yaparak, sorunumu düşünmemeye çalışırım. 5.() Ders çalışırım. 6.() Arkadaşlarımla paylaşırım. 7.() Ailemle paylaşırım. 8.() Kimseyle paylaşmam, kendim çözmeye çalışırım. 9.() Müzik dinlerim. 10.() İbadet ederim. 11.().....

23- Sigara Kullanma Durumunuz:

- 1.() Düzenli olarak kullanıyorum. 2.() Arada bir kullanıyorum. 3.() Hiç kullanmıyorum

24- İçki İçme Durumunuz:

- 1.() Düzenli olarak kullanıyorum. 2.() Arada bir kullanıyorum. 3.() Hiç kullanmıyorum

25- Gazete Okuyorsanız En Çok Ağırlık Verdiğiniz Alan:

- 1.() Politika 2.() Ekonomi 3.() Spor 4.() Magazin 5.() Müzik haberleri
6.() Kültür/Sanat 7.() Köşe yazıları 8.() Belli bir alana ağırlık vermeden okurum.

26- Televizyonda En Çok İlgi Duyduğunuz Program Türü:

- 1.() Haber 2.() Tartışma 3.() Eğlence/magazin 4.() Film 5.() Dizi film
6.() Yarışma 7.() Kültür/Sanat 8.() Belgesel 9.() Müzik programları 10.() Spor
11.() Program seçimi yapmam 12.().....

27- Kitap Okuma Durumunuz:

- 1.() Her ay 2.() 6 ayda bir 3.() Yılda bir 4.() İki yılda bir 5.() Okumuyorum.

28- En Çok Tercih Ettiğiniz Kültür/Sanat Etkinliği:

- 1.() Sinema 2.() Konser 3.() Opera/Bale 4.() Tiyatro 5.() Sergi 6.().....

29- Herhangi Bir Enstrüman Çalıyor musunuz?

- 1.() Evet 2.() Hayır

30- Aşağıdakilerden hangi enstrümanı çalmak istersiniz?

- 1.() Piyano 2.() Yaylı Çalgılar(Keman/Viyola/Viyolonsel) 3.() Bağlama/Cura
4.() Nefesli Çalgılar(Klarinet/Flüt/Obua/Saksafon) 5.() Ney/Kaval 6.().....

31- Bildiğiniz Yabancı Dil/Diller:

- 1.() İngilizce 2.() Almanca 3.() Fransızca 4.().....

32- Gelecekle İle İlgili Beklentileriniz:

1.() Bugünden daha güzel olacak. 2.()Bugünden farklı olmayacak. 3.()Bugünden daha kötü olacak. 4.()Gelecek ile ilgili tedirginim, belirsizlik içindeyim.

33- Öncelikle Hangi Özelliğe Sahip Bir İş Ortamında Çalışmak İstediğinize Dair Görüşleriniz:

1.()İyi bir gelir sağlayan 2.()Yüksek statü ve prestij sağlayan 3.()Topluma yüksek fayda sağlayan 4.()Çabuk yükselme imkanları sağlayan 5.()Sahip olduğum nitelikleri geliştirme imkanı sağlayan 6.().....

**BÖLÜM – II
MÜZİK ANKETİ**

Açıklama: Lütfen, aşağıdaki ifadeleri dikkatlice okuduktan sonra size uygun olan seçeneği "X" işareti koyarak belirtiniz.		Hiç	Az	Orta Düzeyde	Çok	Tamamen
		Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum
1	2	3	4	5		
1.	Aşk, hasretlik, isyankarlık temalarını içinde bulunduran parçaları dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
2.	İçinde senkop(zayıf zamanın güçlendirilmesi),çoklu/farklı ritm, çalgısal atışma ve doğaçlama(empvizasyon, notaya bağlı kalmadan, ritm ve armoniye bağlı kalarak o anda hissedilene çalma/söyleme) içeren parçaları dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
3.	Senfoni orkestralarının, opera veya bale eserlerini dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
4.	Fasıl şarkıları, taksim dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
5.	Akılda kalıcı, melodisi ve sözleri kolay ezberlenen parçaları dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
6.	Elektronik aletler veya bilgisayar yardımı ile yaratılan davul ve bas altyapısının üzerine hızlı ve konuşma tarzında vokal içeren parçaları dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
7.	Agresif, gürültülü, sert vokal(bağırmlar, çığlıklar), elektrogitar(distortion gitar) ve baterinin aktif şekilde kullanıldığı parçaları dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
8.	İçerisinde dini motifler bulunan parçaları dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
9.	Türkü, deyiş, uzun hava, oyun havası dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
10.	Bunaldığım veya canımın sıkın olduğu zamanlar içinde en acılı söz ve müziğin bulunduğu şarkıları dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
11.	İçinde saksafon, trompet, klarnet, trombon, kontrabas, gitar, piyano gibi çalgılar içeren parçaları dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()

RedA 2017

		Hiç Katılmıyorum	Az Katılmıyorum	Orta Düzeyde Katılmıyorum	Çok Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum
		1	2	3	4	5
12.	Keman, viyola, viyolonsel(çello), kontrbas, piyano, üflemeli çalgılar(yan flüt, obua,fagot...) için yazılmış olan solo veya duo(ikili), trio(üçlü), quartet(dörtlü) veya oda müziği eserlerini dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
13.	Kanun, ud, keman, bendir, kudüm, ney, def, yaylı tambur, kabak kemane çalgılarını içeren parçaları dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
14.	Beni eğlendiren, neşelendiren, dans ettiren parçaları dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
15.	Break dans ve grafiti(duvarlara yapılan resim sanatı veya resimler yoluyla ifade edilen görsel uygulama) yapmayı seviyorum.	()	()	()	()	()
16.	Asi yapımı ortaya çıkaran/tamamlayan parçaları seviyorum.	()	()	()	()	()
17.	Ney/bendir/kudüm çalgılarını içeren parçaları/ilahileri dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
18.	İçinde bağlama/cura/zurna/kaval/kemençe/asma davul/darbuka gibi çalgıları içeren parçaları dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
19.	Orhan Gencebay, Müslüm Gürses, Ferdi Tayfur, Kibariye vb.. gibi sanatçıların şarkılarını dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
20.	Frank Sinatra, Erip Clapton, Chick Korea,, Jimi Hendrix, Norah Jones vb.. sanatçıların parçalarını dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
21.	W. A. Mozart, L. V. Beethoven, A. Vivaldi, J. S. Bach vb.. sanatçıların eserlerini dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
22.	Zeki Müren, Emel Sayın, Müzeyyen Senar, Bülent Ersoy vb.. sanatçıların parçalarını dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
23.	Sezen Aksu, Michael Jackson, Madonna, Lady Gaga, Beyonce, Serdar Ortaç vb..sanatçıların/şarkıcıların parçalarını dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
24.	Eminem, Sagopa Kajmer, Ceza, Snoop Dogg, Missy Elliot vb.. şarkıcıların şarkılarını dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
25.	Pink Floyd, Metallica, Black Sabbath, Iron Maiden, Red Hot Chili Peppers, Radiohead, HIM vb.. şarkıcıların şarkılarını dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
26.	Ahmet Özhan, Sami Yusuf, Mehmet, Emin Ay, Ercan İrmak vb.. sanatçıları dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()
27.	Neşet Ertaş, Aşık Veysel, Ali Ekber Çiçek, Arif Sağ vb.. sanatçıların eserlerini dinlemeyi seviyorum.	()	()	()	()	()

 5

EK 2
RESMİ YAZIŞMALAR

0532 761 1346 26.11.2010
T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

SAYI : B.30.2.GÜN.0.44.72.00 / 8790
KONU : İzin

ANKARA
05.11.2010

ANKARA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğüne

Enstitümüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı Doktora öğrencisi Çiğdem Eda ANGI, Prof. Yılmaz ŞENDURUR'un danışmanlığında yürüttüğü tezi ile ilgili ek'li dilekçesinde belirttiği okullarda anket uygulamak istemektedir.

İlgili öğrenciye müsaade edilmesi hususunda gereğini bilgilerinize saygılarımla arz/rica ederim.

Prof. Dr. Musa YILDIZ
Müdür Yardımcısı

EKLER:
1-Dilekçe

T.C. GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmeni
Bilim Dalı 098122401 numaralı Doktora öğrenciyim.
"Lise Öğrencilerinin Demografik Özellikleri ile Dinledikleri
Müzik Türleri Arasındaki İlişki" isimli doktora tezim
için gerekli olan anketleri uygulamak amacıyla
Ek-1'de isimleri geçen okullarda çalışma yapmam
gelmektedir. Gerekli iznin verilmesi hususunu saygı-
larımla arz ederim.

Ek-1
Anket uygulanacak
okulların listesi

05.11.2010

Güldem Eda ANGI

G. Eda Angi

Tel: 0532, 7611346

E-mail: edaangi@yahoo.com

Uygundur.
Prof. Yılmaz Jandurum
Jandurum

EK-1

- 1- Ankara Güzem Sanatlar ve Spor Lisesi - ÇANKAYA
- 2- Ankara Fen Lisesi - ÇANKAYA
- 3- Cumhuriyet Lisesi - ÇANKAYA
- 4- Kocatepe Mimar Kemal Lisesi - ÇANKAYA
- 5- Hacı Ömer Farman Anadolu - ÇANKAYA
- 6- Cumhuriyet Anadolu Lisesi - MAMAK -
- 7- Gağrıbey Anadolu Lisesi - MAMAK -
- 8- Abidinpaşa Anadolu Teknik Lisesi, A.M.L, Teknik Lise ve Endüstri M.L - MAMAK -
- 9- Ortaköy 80.Yıl Anadolu Teknik Lisesi, Teknik Lise ve Endüstri M.L - MAMAK -
- 10- İmam Hatip Lisesi ve Anadolu İ.H.L - MAMAK -
- 11- Mehmet Akif Ersoy Lisesi - YENİMAHALLE
- 12- Mustafa Kemal Lisesi - YENİMAHALLE
- 13- Gazı Anadolu Lisesi - YENİMAHALLE
- 14- Batıkent Ş.Euliyagıl T.M.L., A.T.M.L ve And. İletişim Meslek Lisesi - YENİMAHALLE
- 15- Tefik İleri İmam Hatip Lisesi ve Anadolu İ.H.L - YENİMAHALLE
- 16- Ankara Pursaklar Fen Lisesi - PURSAKLAR
- 17- Şehit Büyükelçi Deniz Tunalıgil Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi - PURSAKLAR
- 18- Anafartalar Ticaret Meslek Lisesi - ALTINDAĞ
- 19- Atatürk teknik ve Endüstri meslek Lisesi - ALTINDAĞ
- 20- İncirli End. Mes. Lisesi, Teknik Lis. ve Ana. Mes. Lisesi - KEÇİÖREN
- 21- Keçiören Lisesi - KEÇİÖREN

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Bölüm : İstatistik Bölümü
Sayı : B.B.08.4.MEM.4.06.00.06-312/ 102921
Konu : Araştırma izni
Çiğdem Eda ANGI

02/12/2010

...ÇANKAYA..... İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

- İlgi: a) M.E.B. Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
b) MEB EARGED' in araştırma izinlerine ilişkin 11/04/2007 tarih ve 1950 sayılı yazısı.
c) 02/09/2009 tarih ve 74835 sayılı Valilik Onayı.
d) 05/11/2009 tarih ve 98610 sayılı Valilik Onayı.
e) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünün 05/11/2010 tarih ve 8790 sayılı yazısı.

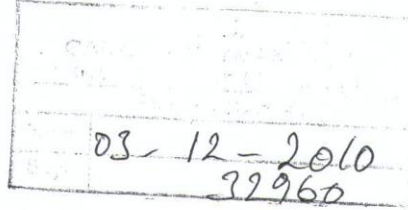
Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü doktora öğrencisi Çiğdem Eda ANGI' nın "Lise öğrencilerinin demografik özellikleri ile dinledikleri müzik türleri arasındaki ilişki" konulu tez çalışması ile ilgili anketi, ek listedeki ilçeniz okullarında uygulama yapılması isteği Müdürlüğümüz Değerlendirme Komisyonunca uygun görülmüştür.

Mühürlü anket örnekleri (5 sayfadan oluşan) araştırmacıya ulaştırılmış olup, uygulama yapılacak sayıda araştırmacı tarafından çoğaltılarak, araştırmanın ilgi (a) yönerge çerçevesinde gönüllülük esasına göre uygulanmasını rica ederim.

Gülçin UYSAL
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKLER :
1-Okul Listesi (1 Sayfa)

DAĞITIM :
Altındağ-Çankaya-Pursaklar
Keçiören-Mamak-Yenimahalle
Kaymakamlığına

İl Milli Eğitim Müdürlüğü-Beşevler
İstatistik Bölümü
Bilgi için:Nermin ÇELENK

Tel : 223 75 22
Fax: 223 75 22
istatistik06@meb.gov.tr

T.C.
ÇANKAYA KAYMAKLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.MEM.4.06.02.04.312/ 55593
Konu : Araştırma İzni

07/12/2010

İLGİLİ OKUL MÜDÜRLÜKLERİNE

İlgi : İl MEM'in 02/12/2010 tarih ve 102821 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora öğrencisi Çiğdem Eda ANGI'nın "**Lise Öğrencilerine Demografik özellikleri ile dinledikleri Müzik Türleri arasındaki İlişki**" konulu tez çalışması ile ilgili anketi okulunuzda yapma isteğinin uygun görüldüğü ilgi yazı ile bildirilmiştir.

Çoğaltma işlemi araştırmacıya ait olan, Mühürlü anket örnekleri İl Milli Eğitim Müdürlüğünce araştırmacıya ulaştırılmış olup, okulunuzda yapılacak araştırmanın MEB Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesinin **gönüllülük esasına** göre uygulanması hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Yaşar KOCAK
Müdürü
Şube Müdürü

EKİ: Liste (2 Sayfa)

Adres:
Kumrular Caddesi 3.Sokak
Kızılay/ANKARA

Tel : 418 68 75 – 418 84 58
Fax: 419 27 84- 85

Web:<http://www.cankaya-eb.gov.tr>
e-posta:cankaya06@meb.gov.tr

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Mamak İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

ÇİSAYARA İSLENTİ
MÜHÜRÜ

BÖLÜM: İstatistik
SAYI : B.08.4.MEM.4.06.06.04.312/ 2004
KONU : Araştırma İzni
Çiğdem Eda ANGI

08/12/2010

EKLİ LİSTEDEKİ OKUL MÜDÜRLÜKLERİNE

İLGİ : a) MEB. Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama
b) M.E. Md. İstatistik Bölümü Bl. 02.12.2010 tarih ve 102821 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü doktora öğrencisi Çiğdem Eda ANGI'nın "**Lise öğrencilerinin demografik özellikleri ile dinledikleri müzik türleri arasındaki ilişki**" konulu tez çalışması ile ilgili anketi, ek listedeki ilçemiz okullarında uygulama yapılması isteği İl Milli Eğitim Müdürlüğü Değerlendirme Komisyonunca uygun görülmüştür.

Mühürlü anket örnekleri (5 sayfa) araştırmacıya ulaştırılmış olup, uygulama yapılacak sayıda araştırmacı tarafından çoğaltılarak, araştırmacının ilgi (a) yönerge çerçevesinde **gönüllülük esasına** göre uygulanmasını rica ederim.

Mahmut ÖZTURANLI
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek:1

T.C
YENİMAHALLE KAYMAKAMI.İĞİ
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

05 Aralık 2010

BÖLÜM : İstatistik Bölümü
SAYI : B.08.4.MEM.4.06.00.08.010/ 31170
KONU : Araştırma izni
Çiğdem Eda ANGI

İLGİLİ OKUL MÜDÜRLÜKLERİNE

İlgi : a) M.E.B.Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine
Yönelik İzni ve Uygulama Yönergesi.
b) MEB FARGED'in araştırma izinlerine ilişkin 11.04.2007 tarih ve 1950 sayılı
yazısı.

c) 02.09.2009 tarih ve 74835 sayılı Valilik Onayı.
d) 05.11.2009 tarih ve 98610 sayılı Valilik Onayı.
e) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün 05/11/2010 tarih ve 8790 sayılı
yazısı.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü doktora öğrencisi Çiğdem Eda
ANGI'nın "**Lise öğrencilerinin demografik özellikleri ile dinledikleri müzik türleri
arasındaki ilişki**" konulu tez çalışması ile ilgili anketi, ek listedeki okullarımızda uygulama
yapılması isteği İl Milli Eğitim Müdürlüğü İstatistik Bölümü Değerlendirme Komisyonunca
uygun görüldüğüne dair yazı ekte gönderilmiştir.

Mühürlü anket örnekleri (5 sayfadan oluşan) araştırmacıya ulaştırılmış olup,
uygulama yapılacak sayıda araştırmacı tarafından çoğaltılarak, araştırmanın ilgi (a) yönerge
çerçevesinde **gönüllülük esasına** göre uygulanması rica ederim.

EKİ:1

Seyfi ÖZKAN
Müdür a.
Şube Müdürü

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Bölüm : İstatistik Bölümü
Sayı : B.B.08.4.MEM.4.06.00.06-312/ 102821
Konu : Araştırma izni
Çiğdem Eda ANGI

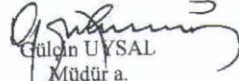
02./12/2010

...YENİMAHALLE... İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

- İlgi: a) M.E.B. Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
b) MEB EARGED' in araştırma izinlerine ilişkin 11/04/2007 tarih ve 1950 sayılı yazısı.
c) 02/09/2009 tarih ve 74835 sayılı Valilik Onayı.
d) 05/11/2009 tarih ve 98610 sayılı Valilik Onayı.
e) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünün 05/11/2010 tarih ve 8790 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü doktora öğrencisi Çiğdem Eda ANGI' nın "Lise öğrencilerinin demografik özellikleri ile dinledikleri müzik türleri arasındaki ilişki" konulu tez çalışması ile ilgili anketi, ek listedeki ilçeniz okullarında uygulama yapılması isteği Müdürlüğümüz Değerlendirme Komisyonunca uygun görülmüştür.

Mühürlü anket örnekleri (5 sayfadan oluşan) araştırmacıya ulaştırılmış olup, uygulama yapılacak sayıda araştırmacı tarafından çoğaltılarak, araştırmanın ilgi (a) yönerge çerçevesinde gönüllülük esasına göre uygulanmasını rica ederim.

Gülçin UYSAL
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKLER :
1-Okul Listesi (1 Sayfa)

DAĞITIM :
Altındağ-Çankaya-Pursaklar
Keçiören-Mamak-Yenimahalle
Kaymakamlığına

T.C.
ALTINDAĞ KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

BÖLÜM : İstatistik
SAYI : B.08.4.MEM.4.06.01.04-312/
KONU : Araştırma İzni
Çiğdem Eda ANGI

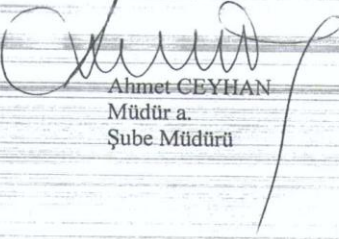
08.12.10 26387

İLGİLİ OKUL MÜDÜRLÜKLERİNE
ALTINDAĞ

İlgi : İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 02/12/2010 tarih ve 312/102821 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora Öğrencisi Çiğdem Eda ANGI'nın "İise öğrencilerinin demografik özellikleri ile dinledikleri müzik türleri arasındaki ilişki" konulu tez çalışması ile ilgili anketini, İlçemize bağlı okullarda uygulamasına ilişkin İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün ilgi yazısı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Ahmet CEYHAN
Müdür a.
Şube Müdürü

EK: 2 Adet Liste

Dağıtım :
Anafartalar Ticaret Meslek Lisesi
Atatürk Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi

Altındağ İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
Yeni Ziraat Mh. Etlik Cd. No: 10 Altındağ/ ANKARA
Telefon : (0312) 341 33 68 – 341 25 09 e-posta : altindag06@meb.gov.tr
Belgegeçer: (0312) 341 10 85 int. adresi : http://altindag.meb.gov.tr

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Bölüm : İstatistik Bölümü
Sayı : B.B.08.4.MEM.4.06.00.06-312/102921
Konu : Araştırma izni
Çiğdem Eda ANGI

02/12/2010

...ALTUDAĞ... İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

- İlgi: a) M.E.B. Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
b) MEB EARGED' in araştırma izinlerine ilişkin 11/04/2007 tarih ve 1950 sayılı yazısı.
c) 02/09/2009 tarih ve 74835 sayılı Valilik Onayı.
d) 05/11/2009 tarih ve 98610 sayılı Valilik Onayı.
e) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünün 05/11/2010 tarih ve 8790 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü doktora öğrencisi Çiğdem Eda ANGI' nın "Lise öğrencilerinin demografik özellikleri ile dinledikleri müzik türleri arasındaki ilişki" konulu tez çalışması ile ilgili anketi, ek listedeki ilçeniz okullarında uygulama yapılması isteği Müdürlüğümüz Değerlendirme Komisyonunca uygun görülmüştür.

Muhurlu anket örnekleri (5 sayfadan oluşan) araştırmacıya ulaştırılmış olup, uygulama yapılacak sayıda araştırmacı tarafından çoğaltılarak, araştırmacının ilgi (a) yönerge çerçevesinde gönüllülük esasına göre uygulanmasını rica ederim.

Gülşim UYSAL
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKLER :
1-Okul Listesi (1 Sayfa)
DAĞITIM :
Altındağ-Çankaya-Pursaklar
Keçiören-Mamak-Yenimahalle
Kaymakamlığına

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
ALTUDAĞ İLÇE
MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
TARİH: 06 12 2010
SAYI: 29563
BÖLÜM: İstatistik

İl Millî Eğitim Müdürlüğü-Beşevler
İstatistik Bölümü
Bilgi için: Nermin ÇELENK

Tel : 223 75 22
Fax: 223 75 22
istatistik06@meb.gov.tr

T.C
KEÇİÖREN KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

BÖLÜM : İstatistik Bölümü
SAYI : B.B.08.4.MEM.4.06.00.06-312 / 27002
KONU : Araştırma İzni

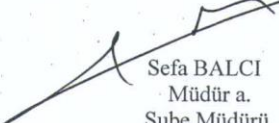
06.12.2010

..... MÜDÜRLÜĞÜNE
KEÇİÖREN

- İLGİ: a) MEB Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine
Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
b) Milli Eğitim Müdürlüğünün 02.12.2010 tarih ve 102719 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü doktora öğrencisi Çiğdem Eda ANGI'nın " **Lise öğrencilerinin demografik ile dinledikleri müzik türleri arasındaki ilişki**" konulu tez çalışması ile ilgili anketi, okulunuzda yapmak isteği Milli Eğitim Müdürlüğü İstatistik Bölümü Değerlendirme Komisyonu'na uygun görüldüğü ilgi (b) tarih ve sayılı yazıda belirtilmektedir.

Bilgi edinilmesini ve mühürlü anket örneği uygulama yapılacak sayıda araştırmacı tarafından çoğaltılarak, araştırmanın **gönüllülük esasına** dayalı olarak Yönerge esasları çerçevesinde yapılması konusunda gereğini bilgilerinize rica ederim.

Sefa BALCI
Müdür a.
Şube Müdürü

EKLER:
1-Liste (1 Sayfa)

DAĞITIM:
Gereği:
2 Okul Md.(Listede belirtilen)

06/12/2010 V.H.K.İ.:A.ATEŞ
06/12/2010 Bl.Şefi :F.ECİK

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Bölüm : İstatistik Bölümü
Sayı : B.B.08.4.MEM.4.06.00.06-312/ 102821 02./12/2010
Konu : Araştırma izni
Çiğdem Eda ANGI

...KEÇİÖREN..... İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

- İlgi: a) M.E.B. Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
b) MEB EARGED' in araştırma izinlerine ilişkin 11/04/2007 tarih ve 1950 sayılı yazısı.
c) 02/09/2009 tarih ve 74835 sayılı Valilik Onayı.
d) 05/11/2009 tarih ve 98610 sayılı Valilik Onayı.
e) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünün 05/11/2010 tarih ve 8790 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü doktora öğrencisi Çiğdem Eda ANGI' nın "Lise öğrencilerinin demografik özellikleri ile dinledikleri müzik türleri arasındaki ilişki" konulu tez çalışması ile ilgili anketi, ek listedeki ilçeniz okullarında uygulama yapılması isteği Müdürlüğümüz Değerlendirme Komisyonunca uygun görülmüştür.

Mühürlü anket örnekleri (5 sayfadan oluşan) araştırmacıya ulaştırılmış olup, uygulama yapılacak sayıda araştırmacı tarafından çoğaltılarak, araştırmanın ilgi (a) yönerge çerçevesinde gönüllülük esasına göre uygulanmasını rica ederim.

T.C.
Keçiören Kaymakamlığı
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
Bölümü :
Dosya No : 34101
Tarih : 03 ARALIK 2010

Gülçin UYSAL
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKLER :
1-Okul Listesi (1 Sayfa)

DAĞITIM :
Altındağ-Çankaya-Pursaklar
Keçiören-Mamak-Yenimahalle
Kaymakamlığına